

A woman with braided hair is climbing a rock face. She is wearing a green and blue climbing harness and a green watch. She is looking towards the camera. The background shows a steep, rocky cliffside with some greenery at the bottom.

Soprano Tilinpäätös 2015

SOPRANO
GROUP

MIF

Rieturi

(infor)

JT

Informator

FINTRA

SOPRANO – KOULUTUS, KONSULTOINTI JA KANSAINVÄLISTYMINEN

Soprano Oyj on palveluliiketoiminnan kehitysyhtiö. Strategiansa mukaisesti Soprano keskittyy nyt koulutus- ja konsultointitoimialojen rakennemuutoksen toteutukseen. Soprano on Pohjoismaiden suurin yritysten ja organisaatioiden kouluttaja ja Suomen johtava kansainvälistymiskonsultti.

Konsernin tavoitteena on olla asiakkaalle halutuin kumppani henkilöstön osaamisen kehittämisessä ja kansainvälisessä kasvussa. Tarjoamme asiakkaalle parhaan kurssitarjonnan, halutuimmat opettajat ja valmentajat sekä asiakastarpeita vastaavat nykyaikaiset koulutusmetodit ja oppimisympäristöt. Olemme mukana rakentamassa asiakkaistamme kasvua ja kansainvälisiä menestystarinoita. Lisäämällä osaamista parannamme asiakkaidemme kilpailukykyä. Saamme aikaan tuloksia.

Digimurros ja palveluistaminen ovat megatrendejä jotka aiheuttavat muutostarpeen ja kysynnän, johon Sopranolla on ratkaisut.

Sopranon asiantuntijat palvelevat Helsingissä, Tampereella, Jyväskylässä, Oulussa, Tukholmassa, Göteborgissa, Malmössä, Tallinnassa ja Pietarissa, verkoston kautta kymmenissä maissa sekä virtuaalisesti ympäri maailman.

Soprano Oyj:n osake on noteerattu NASDAQ OMX Helsingin pörssissä, osakkeen tunnus on SOPRA. Sijoittajasivuiltamme löydät ajankohtaiset sijoittajatiedot, tilinpäätökset, osavuositarkastukset sekä vuosikertomukset.

► soprano.fi

KOULUTUS- JA VALMENNUS- PALVELUT

Sopranon koulutus- ja valmennuspalvelut kattavat tietoteknologian (Tieturi Suomessa, Informator Ruotsissa), johtamis- ja esimiesvalmennuksen, myynti- ja asiakkuusjohtamisen sekä eMBA:n (Johtamistaidon Opisto JOT), näyttötutkinnot ja oppisopimuskoulutuksen (Management Institute of Finland MIF) sekä viestintä- ja esiintymistaidon valmennuksen (Infor). Teemme yhteistyötä maailman johtavien business koulujen kanssa.

Vuonna 2015 koulutimme yli 30 000 henkilöä 2 500:sta eri asiakasyrityksestä tai organisaatiosta.

► tieturi.fi, informator.se, mif.fi, infor.fi

KANSAIN- VÄLISTYMISS- KONSULTOINTI

Finnish Trade Organisation Fintra Oy on Suomen johtava kansainvälisen liiketoiminnan konsultointiyritys. Yhtiö auttaa yrityksiä aloittamaan kansainvälisen liiketoiminnan tai kasvamaan uusille markkinoille. Fintran missiona on tuottaa suomalaisista yrityksistä kansainvälisiä menestystarinoita. Fintra toimii Suomessa ja Ruotsissa oman henkilöstön voimin ja lisäksi kumppaniverkostonsa kautta eri puolilla maailmaa.

Vuonna 2015 Fintra toteutti yli sadalle asiakkaalle lähes 200 kansainväliseen liiketoimintaan liittyvää toimeksiantoa 52 maassa 75 yhteistyökumppanin kanssa.

► fintra.fi

Soprano Oyj
konserni ja emoyhtiö
Tasekirja 31.12.2015

SOPRANO OYJ KONSERNI JA EMOYHTIÖ

TASEKIRJA 1.1. - 31.12.2015

Sisältö	sivu
Hallituksen toimintakertomus	5
Soprano Oyj konserni tilinpäätös (IFRS)	10
Sisällysluettelo	11
Konsernin laaja tuloslaskelma	12
Konsernitase	13
Konsernin rahavirtalaskelma	14
Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista	15
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	16
Soprano Oyj emoyhtiön tilinpäätös (FAS)	54
Tase	56
Tuloslaskelma	58
Rahoituslaskelma	59
Tilinpäätöksen liitetiedot	60
Hallituksen esitys tilikauden tulosta koskeviksi toimenpiteiksi	62
Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset	63
Tilinpäätösmerkintä	63
Käytetyt kirjanpitokirjat 31.12.2015	64
Tilintarkastuskertomus	65

SOPRANO OYJ

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS 2015

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Soprano konsernin päämarkkina on Suomi, kolmannes liikevaihdosta tulee Ruotsin markkinoilta ja pieni osa Virosta ja Venäjältä. Toimintaympäristö oli edelleen haastava vuonna 2015. Talouskasvu oli heikkoa tai negatiivista kaikilla markkinoilla. Huonoina aikoina monet yritykset säästivät koulutuksesta ja konsultoinnista. Kysynnän supistuminen näkyi myös palveluiden hintojen laskuna.

Tilastokeskuksen mukaan Suomen teollisuuden ja viennin liikevaihto jatkoivat supistumistaan vuoden 2015 aikana. Teollisuustuotanto väheni 1,1 prosenttia vuoteen 2014 verrattuna ja on nyt 19 prosenttia pienempi kuin finanssikriisiä edeltävänä vuonna 2008. Kyseessä oli neljäs peräkkäinen supistumisvuosi*. Ruotsissa teollisuustuotanto kasvoi 1,6 prosenttia edellisvuotisesta, vaikka elektroniikkateollisuus sukelsi joulukuussa. Myös Viron talouskasvu alkoi hiipua. Suomen Pankin siirtymätalouksien tutkimuslaitoksen mukaan Venäjän teollisuustuotanto supistui viime vuonna 3,4 prosenttia ja BKT 3,7 prosenttia. Tullin ennakkotietojen mukaan Suomen tavaraviennin arvo laski neljä prosenttia vuonna 2015. Tammi-marraskuussa vienti Venäjälle laski 34 prosenttia.

Koulutusmarkkinoiden supistuminen ja hintapaineet johtivat alan konsolidoitumiseen vuonna 2015 niin Suomessa kuin Ruotsissakin. Toimijoita yhdistyi ja muutama lopetti toimintansa kannattamattomana. Markkinan ennustettavuus on lyhentynyt 3-4 kuukauteen, koska asiakkaat eivät tee pitkiä koulutushankintasopimuksia, vaan ostavat täsmäkoulutuksia koulutustarpeen realisoituessa.

Koulutusosalalle on tullut uusia verkkopohjaisia toimijoita ja koulutusmateriaaleja on saatavissa ilmaiseksi verkossa. Tämä kehitys ei ole kuitenkaan johtanut oppimiseen eikä haluttuun käyttäytymisen muutokseen. Olennaista asiakasyrityksille on oppimisen vaikuttavuus ja haluttujen tulosten saavuttaminen tehokkaasti. Siitä yritykset ovat edelleen halukkaita maksamaan. Soprano konserni tulee jatkossa panostamaan tuotekehitykseen, oppimisympäristöjen kehittämiseen sekä ajasta ja paikasta riippumattomaan monimuoto-oppimiseen.

Yksityinen kansainvälistymiskonsultointimarkkina supistui ja pirstaloitui vuoden aikana voimakkaasti Suomessa. Team Finland -kasvuohjelmat ovat tulleet ennakoitua hitaammin markkinoille. Yritysten kiinnostus

ohjelmia kohtaan on toistaiseksi ollut laimeaa. Julkisen toimijan Finpron tarjoamat ilmaisipalvelut verottavat kaupallista kysyntää.

STRATEGIA

Soprano Oyj on palveluliiketoiminnan kehitysyhtiö. Strategiansa mukaisesti Soprano keskittyy nyt koulutus- ja konsultointitoimialojen rakennemuutoksen toteutukseen. Konsernin tavoitteena on olla asiakkaalle halutuim kumppani henkilöstön osaamisen kehittämässä ja kansainvälisessä kasvussa. Tarjoamme asiakkaalle parhaan kursistarjonnan, halutuimmat opettajat ja valmentajat sekä asiakastarpeita vastaavat nykyaikaiset koulutusmetodit ja oppimisympäristöt. Olemme mukana rakentamassa asiakkaistamme kansainvälisiä menestystarinoita. Saamme aikaan tuloksia.

Strategiansa mukaisesti Soprano panostaa tuotebrändiensä markkinointiin, sisällön kehittämiseen yhdessä asiakkaiden kanssa sekä ajasta ja paikasta riippumattomien tehokkaiden koulutusratkaisujen tuottamiseen.

Yhtiön lyhyen tähtäyksen strateginen painopiste on muutosohjelman läpiviennissä; kiinteiden kulujen karsimisessa, myynnin varmistamisessa ja oman pääoman vahvistamisessa. Konserni pyrkii vapauttamaan pääomia ydinliiketoimintaansa kuulumattomista toiminnoista ja omaisuuseristä.

RAKENTEELLISET MUUTOKSET

Konsernissa tehtyjen rakenteellisten muutosten takia raportointijakson liikevaihtoluvut eivät ole vertailukelpoisia edellisvuoden vastaavaan aikaan. Management Institute of Finland MIF Oy yhdistettiin konserniin huhtikuussa ja Finnish Trade Organisation Fintran liiketoiminta syyskuussa 2014. Soprano Digitalin enemmistö myytiin 28.12.2015. Soprano Commercen liiketoiminta määriteltiin myytävissä olevaksi ja lopetetuksi liiketoiminnoksi maaliskuussa 2015 ja on kirjattu näin koko vuoden 2015 kirjanpitoon.

LIKEVAIHTO

Sopranon jatkuvien liiketoimintojen liikevaihto supistui 10,5 prosenttia vuonna 2015 ja oli 20 273 (22 639) tuhatta euroa. Neljännellä neljänneksellä liikevaihto laski 25,7 prosenttia ja oli 5 887 (7 927) tuhatta euroa. Viimeinen neljännes on toimialalla kausivaihtelun takia

* Lähde: Teollisuuden liikevaihtokuvaaja 2015, marraskuu, Teollisuustuotannon volyyymi-indeksi 10.2.2016, Tilastokeskus.

perinteisesti vuoden paras. Nyt tavoiteltu liikevaihto jäi toteutumatta. Avoimien kurssien kysyntä pysähtyi marraskuun lopussa, osa asiakasyrityksistä toteutti säästöohjelmia loppuvuodesta ja epävarmassa markkinatilanteessa kansainväliseen kasvuun liittyviä konsultointipäätöksiä lykättiin seuraavalle vuodelle. Team Finland -kasvuohjelmat käynnistyivät ennakoitua hitaammin. Lisäksi konsernin sisäinen yt-menettely vei osan myyntitehosta.

Hintakilpailu laski keskihintoja. Yritykset myös ostivat täsmällisesti rajattuja pienempiä konsultointiprojekteja, joilla nähtiin olevan nopea vaikutus myynnin kasvuun. Pitkin vuotta tietoteknologian ja viestinnän koulutukset kärsivät konsernin aiemmasta päätöksestä yhdistää kaikki koulutustoiminta Management Institute of Finland MIF -brandin alle. Asiakkaat eivät löytäneet palvelujamme.

Sopranon liiketoiminta-alueet muodostavat yhden segmentin, minkä vuoksi konsernissa ei ole segmenttiraportointia.

MERKITTÄVÄT TAPAHTUMAT KATSAUSKAUDELLA

Fintra toi kesällä markkinoille startup- ja pk -yrityksille tarkoitettua digitaalisia konsultointipalveluita, joiden avulla yritykset voivat nopeuttaa kasvuaan kansainvälisille markkinoille ja pienentää siihen liittyvää riskiä.

Soprano keskitti konsernin rahoituksen yhteen pankkikonserniin ja parantaakseen maksuvalmiuttaan otti käyttöön myyntisaamisten factoring rahoituksen.

Soprano ilmoitti 13.10.2015, että kannattavuuden parantamiseksi ja osana uudelleenjärjestelyä Suomen koulutusyhtiössä aloitetaan 80 henkilöä koskevat YT-lain mukaiset sopeutustoimet ja että yhtiö karsii ylisuurten toimitilojen sekä hallinnon kustannuksia. Tavoitteena on keventää kiinteää kulurakennetta noin 3,4 miljoonalla eurolla. YT-neuvottelut päättyivät 10.11.2015. Sopeutustoimet hoidetaan pääosin lomautuksin, ylisuurista vuokratiloista saadaan säästöjä vuoden 2016 kolmannesta kvartaalista alkaen sekä hallinnosta, taloushallinnon palveluista ja järjestelmistä asteittain vuoden edetessä. Säästöistä toteutui 0,3 miljoonaa euroa vuoden 2015 viimeisellä neljänneksellä.

Kustannustehokkuuden parantamisen lisäksi Soprano käynnisti kehittämissuunnitelman, jossa keskitytään koulutuksen sisältöön ja metodeihin, tuotetarjoon ja henkilöstön osaamisen kehittämiseen sekä viemään yhtiö digiaikakauteen.

Soprano konserni toi marraskuun alusta vahvat tuotebrandinsa takaisin Suomen markkinoille. Tieturi on johtava tietoteknologian kouluttaja. Johtamistaidon Opisto on Suomen tunnetuin johtamisen,

henkilöstöhallinnon ja osaamisen kehittämisen kouluttaja. Management Institute of Finland MIF vastaa näyttötutkinnoista, Infor viestintäkoulutuksista ja Fintra kansainvälistymiskoulutuksesta ja -konsultoinnista.

Enemmistö eli 51 prosenttia Soprano Digitalin osakkeenomistajista myytiin 28.12.2015. Yhtiö oli määritelty kuuluvan ns. lopetettuihin liiketoimintoihin. Digitalin yhtiökokous otti yhtiön uudeksi nimeksi Brain Alliance Oy.

TALOUDELLINEN TULOS

Sopranon jatkuvien liiketoimintojen liike-tulos parani edellisvuotisesta lähes 1,5 miljoonaa euroa ja oli -89 (-1 503) tuhatta euroa. Liiketappio oli -0,4 (-6,6) prosenttia liikevaihdosta.

Viimeisen neljänneksen jatkuvien toimintojen operatiivinen liike-tulos heikkeni selvästi edellisvuoden vastaavasta kaudesta, mutta 279 tuhannen euron kertaluonteisten erien ansiosta liike-tulos oli 476 (511) tuhatta euroa, mikä oli 8,1 (6,4) prosenttia liikevaihdosta.

Tilikauden poistot olivat 529 (535) tuhatta euroa ja viimeisen neljänneksen 202 (159) tuhatta euroa. Konsernin rahoituserät pienenevät -508 tuhannesta eurosta -354 tuhanteen euroon, mistä loka-joulukuun osuus oli -91 (-149) tuhatta euroa.

Koko konsernin tilikauden tulos verojen jälkeen parani edellisvuotisesta yli kaksi miljoonaa euroa ja oli -364 (-2 474) tuhatta euroa. Viimeisen vuosineljänneksen tilikauden tulos oli 387 (186) tuhatta euroa. Lukuun sisältyy lopetetusta liiketoiminnasta kirjattu voitto.

Tilikauden voitosta laskettu, laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos oli -0,02 (-0,15) euroa.

LIIKETOIMINTAKATSAUS

Sopranon tytäryritykset Management Institute of Finland MIF Oy on Suomen suurin kaupallinen kouluttaja, ja Informator Utbildning AB Ruotsin toiseksi suurin ICT-alan kaupallinen kouluttaja.

Vuoden 2015 alussa Soprano yhdisti koulutusliiketoimintansa Suomessa MIF:n alle ja henkilöstö eri tytäryhtiöistä siirtyi MIF:n palvelukseen. Tieturi, Aspectum Consulting ja MIF-Koulutus (sisältäen JTO ja Infor) vuokrasivat liiketoimintansa MIF:lle. Samalla aloitettiin konsernirakenteen selkeyttäminen fuusioimalla konserniin kuuluvia yhtiöitä. Tavoitteena on saada fuusiot merkittävältä osin valmiiksi vuoden 2016 aikana. Yhteistyökumppaniverkoston perustuva liiketoimintamalli otettiin käyttöön koko koulutusliiketoiminnassa. Mallin avulla haetaan toiminnan tehostamista ja säästöjä kiinteissä kuluissa. Konsernin käyttämien partnerikouluttajien määrä kasvoi yli 700 kouluttajaan. Tämä mahdollistaa huomattavan laajan tarjonnan niin yritys- kuin yksilökohtaisiin koulutuksiin kuin avoimia kursseja.

Uuden toimintamallin ISO 9001 sertifiointi valmistui keväällä ja sertifiointi laajeni kattamaan koko konsernin Suomen koulutusliiketoiminnan.

Yhteistyö maailman johtaviin kuuluvien business koulujen kanssa jatkui aktiivisena. MIF Academy -verkko-oppimispalvelu perustuu Ashridge Business koulun (UK) sisältöön. IMD (Sveitsi) on yhteistyökumppani MIF:n eMBA- ohjelmassa. Ohjelmaan osallistuneet pääsevät IMD:n alumniverkostoon. Lokakuussa MIF solmi yhteistyösopimuksen maailman suurimman kielikouluttajan EF:n (Education First) kanssa. Joulukuussa Tieturi solmi yhteistyösopimuksen tuotteiden ristiinmyynnistä Affec-ton kanssa.

Vuonna 2015 suosituimpia johtamis- ja esimiesvalmen-nuksen kursseja olivat esimiestyön kehittämisohjelmat. Uusia tuotelanseerauksia olivat HR Business Partner sekä Digitaalisen Transformaation -ohjelmat. Näyttötutkin-noissa liikevaihto kasvoi, missä suurin kiinnostus kohdis-tui johtamiseen, kaupan esimiestyöhön ja ulkomaankaup-paan liittyviin näyttötutkintoihin. MIF sai Lähiesimiestyön ammattitutkinnon ja erikoisammattitutkinnon järjestä-misoikeudet. Inforin Viestintäpäällikön koulutusohjelma käynnistyi jo 35. kerran ja tuhannen kurssin käyneen raja ylittyi. Asiakkaat tilasivat varsinkin mediavalmennusta, esiintymis-, kirjoitus-, vuorovaikutus- ja vaikuttamistaidon koulutusta sekä kriisiviestinnän koulutusta. ICT-koulu-tuksissa hintapaineet olivat suuret. Yhdysvaltalaiset ohjel-mistovalmistajat ovat alkaneet itse myydä koulutuksia ohi koulutuskumppaniverkostonsa. Parantaakseen kilpailuky-kyään Tieturi panostaa monimuoto-oppimisen kehittämi-seen ja virtuaalisen Tieturi Training Cloud -oppimisympä-ristön suunnitteluun.

Vuonna 2015 MIF koulutti runsaat 18 000 henkilöä 1 800 eri asiakasorganisaatiosta runsaalla 1 000 eri kurs-silla. Näyttötutkinnon suorittajia oli 2 128. Lukuvuodelle 2015-2016 on tarjolla jo yli 2 100 erilaista kurssia Suo-messa ja Ruotsissa. Vuonna 2016 uudistetaan kunkin brandin verkkosivut ja panostetaan brandikohtaiseen markkinoinnin automaatioon.

Informator on Ruotsin toiseksi suurin tietoteknolo-gian kouluttaja. Yritys koulutti viime vuonna 10 000 hen-kilöä 700:sta eri asiakasyrityksestä. Yhtiöllä oli 40 pro-sentin markkinaosuus julkishallinnon ICT-koulutuksissa. Informator toi ensimmäisenä markkinoille pilvipohjaisen Training Cloud -palvelunsa, jonka avulla asiakas pääsee sisälle koulutusportaaliin ja osallistumaan koulutukseen minkä tahansa verkkoselaimen tai mobiililaitteen kautta. Yhtiö vietti 25-vuotisjuhliansa lokakuussa ja panosti hen-kilöstön myyntikoulutukseen.

Fintra on Suomen johtava kansainvälisen liiketoimin-nan konsultointiyritys. Yhtiön missiona on tuottaa suoma-laisista yrityksistä kansainvälisiä menestystarinoita. Fintra

toimii Suomessa ja Ruotsissa oman henkilöstön voimin ja lisäksi kumppaniverkostonsa kautta yli 50 maassa eri puo-lilla maailmaa. Vuosi 2015 oli ensimmäinen kokonainen vuosi uuden Fintran historiassa. Yhtiö toteutti yli sadalle asiakkaalle lähes 200 kansainväliseen liiketoimintaan liit-tyvää toimeksiantoa 52 maassa 75 yhteistyökumppanin kanssa. Team Finland -kasvuohjelmat lähtivät liikkeelle merkittävästi suunniteltua myöhemmin. Fintra voitti kas-vuohjelmien kilpailutuksia 1,9 miljoonan euron arvosta, mutta tilauksiksi ja toteutukseen näistä saatiin vasta neljäsosa. Fintra laati ohjelmalle markkinaselvityksiä mm. matkailun, terveysteknologian, bionalouden ja kaivosteolli-suuden toimialoilla.

Fintra toi kesällä markkinoille useita digitaalista alus-taa hyödyntäviä palvelupaketteja, jotka skaalautuvat sekä laajentavat palvelutarjoamaa uusille kohderyhmille. Pal-velun avulla asiakasyritys voi pienentää kansainvälisty-misriskiään testaamalla tuoteideansa tai potentiaalisen kysynnän kohdemarkkinoilla ennen menoa markkinoille. Myynti- ja jakeluverkoston tehostamisen palvelupaketti auttaa yrityksiä parantamaan omaa ja kansainvälisen ver-kostonsa toimintaa.

TASE

Konsernin tase 31.12.2015 oli 14 337 (16 386) tuhatta euroa. Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma oli 3 369 (3 737) tuhatta euroa eli 0,19 (0,21) euroa osaketta kohden.

Vuoden lopussa konsernin lyhytaikaiset varat olivat 4 378 (6 655) ja velat 8 281 (9 804) tuhatta euroa. Syys-kuussa otettiin käyttöön factoring-limiitti.

Katsauskauden lopussa nettokäyttöpääoma oli -3 903 (-3 150) tuhatta euroa.

RAHAVIRTA JA RAHOITUS

Konsernin maksuvalmius on heikko. Liiketoiminnan rahavirta oli -850 (-1 243) tuhatta euroa vuonna 2015.

Konsernin korolliset velat olivat vuoden lopussa 4 858 (4 327) tuhatta euroa ja rahavarat 245 (1 158) tuhatta euroa.

Konsernin omavaraisuusaste oli vuoden päättyessä 24,6 (24,1) prosenttia. Nettovelkaantumisaste (gearing) oli 146 (85) prosenttia.

Syyskuun alussa Soprano solmi kaikkia konserni-yhtiöitä ja -maita koskevan pitkäaikaisen rahoitussopi-muksen, jolla se keskitti rahoituksen yhteen pankkiin ja otti käyttöön factoring-rahoituksen tehostaakseen myyn-tisaatavien kiertoa. Samassa yhteydessä yhtiö maksoi pois pankki- ja vakuutusyhtiölainat aikaisemmille rahoit-tajille. Konsernin käyttöpääomarahoituksen määrä on 1,7 miljoonaa euroa, tililimiitti on 0,5 miljoonaa euroa ja factoring-limiitti on 2,5 miljoonaa euroa. Uuden

rahoitussopimuksen mukaista omavaraisuuteen liittyvää kovenanttietietoja tarkastellaan seuraavan kerran kesäkuun lopussa 2016.

Yhtiö toteuttaa muutosohjelmaa, joka keskittyy kolmen miljoonan euron kulujen leikkaukseen kuluvaan vuoteen aikana, käyttöpääoman vapauttamiseen, oman pääoman vahvistamiseen sekä liiketoiminnan kehittämiseen.

INVESTOINNIT

Katsauskaudella Soprano investoinnit olivat 158 (1 160) tuhatta euroa. Konserni on pääsääntöisesti kirjannut tuotekehityspanostuksensa kuluiksi, tietokoneet on hankittu leasing-rahoituksella ja järjestelmät ostetaan palveluna. Edellisenä vuonna investointeja tytäryhtiöiden osakkeiden hankintaan oli 757 tuhatta euroa.

HENKILÖSTÖ

Vuonna 2015 henkilöstöä oli jatkuviissa liiketoiminnoissa keskimäärin 127 (136) ja koko konsernissa 148 (179). Katsauskauden lopussa oli jatkuviissa toiminnoissa 120 (134) henkilöä ja koko konsernissa 136 (177) henkilöä, joista 41 (39) työskenteli ulkomailla Ruotsissa, Virossa ja Venäjällä.

MUUTOKSET JOHDOSSA

Yhtiö tiedotti 3.9.2015, että talousjohtaja ja johtoryhmän jäsen Panu Kauppinen lopetti yhtiön palveluksessa siirtyäkseen yrittäjäksi. Hallituksen puheenjohtaja Arto Tenhunen toimii oman toimensa ohella talousosaston esimiehenä uuden talousjohtajan nimittämiseen saakka. Lisäksi yhtiö on ostanut taloushallinnon konsultointipalveluita.

Sopranon hallitus nimitti 21.10.2015 Soprano Oyj:n toimitusjohtajaksi ja johtoryhmän puheenjohtajaksi kauppatieteen tohtori Kaisa Vikkulan 22.10.2015 alkaen. Toimitusjohtaja vastaa konsernin operatiivisesta johtamisesta ja palvelujen kehittämisestä. Yhtiön perustaja Arto Tenhunen on päätoiminen hallituksen puheenjohtaja. Hänen tehtäviinsä kuuluvat Sopranon strateginen kehittäminen yhdessä toimitusjohtajan ja johtoryhmän kanssa sekä aktiivinen rooli yhtiön talous- ja rahoitusasioissa sekä osakkeenomistaja- ja sidosryhmäsuhteiden hoitamisessa. Timo Helosuo toimisuhteen päättämisestä Management Institute of Finland MIF Oy:n toimitusjohtajan tehtävästä sovittiin 12.11.2015 toimitusohjeiden mukaisesti. Kaisa Vikkula nimitettiin yhtiön toimitusjohtajaksi ja rehtoriksi.

OSAKE JA OSAKKEENOMISTAJAT

Osakkeet ja osakepääoma

Vuoden 2015 päättyessä yhtiön kauppakisteriin merkitty täysin maksettu osakepääoma oli 96 000 euroa ja

osakkeiden lukumäärä 17 997 855 kappaletta. Yhtiökokouksessa kullakin osakkeella on yksi ääni.

Osakeomistus

Vuoden lopussa 100 suurinta osakkeenomistajaa omistivat 16 651 918 (16 628 208) osaketta eli 92,5 (92,4) prosenttia kaikista osakkeista. Yhtiön hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan suorassa tai välillisessä omistuksessa oli 5 727 086 (5 491 255) osaketta eli 31,8 (30,5) prosenttia yhtiön osakkeiden lukumäärästä ja äänivallasta. Yhtiön hallituksen jäsenten ja johdon osakeomistukset on kuvattu tarkemmin yhtiön selvityksessä hallinto- ja ohjausjärjestelmästä.

Yhtiöllä oli hallussaan katsauskauden lopussa 72 170 (108 170) omaa osaketta, mikä on 0,4 (0,6) prosenttia kaikista osakkeista ja äänistä. Tiedot suurimmista osakkeenomistajista löytyvät yhtiön kotisivuilta www.soprano.fi kohdasta Sijoittajat / Omistajat.

Osakkeiden vaihto ja yhtiön markkina-arvo

Sopranon osake noteerataan Nasdaq OMX Helsingissä. Kaupankäyntitunnus on SOPRA. Yhtiön markkina-arvo 31.12.2015 oli 7 546 713 (11 518 627) euroa. Vuoden 2015 aikana Sopranon osakkeita vaihdettiin yhteensä 3 666 662 kappaletta eli 20,4 prosenttia yhtiön keskimäärin ulkona olevasta osakekannasta. Osakkeiden yhteenlaskettu vaihtoarvo oli 2 304 687 euroa. Osakkeen alin kurssi oli 0,41 euroa, ylin 1,05 euroa ja keskiarvo 0,65 euroa. Vuoden 2015 osakkeen päätöskurssi oli 0,42 euroa.

FIM Sijoituspalvelut Oy (FIM) on toiminut Sopranon osakkeen markkinatakaajana. Sopimuksen tarkoituksena on edistää Sopranon osakkeen likviditeettiä ja pienentää NASDAQ OMX Helsinki Oy:ssä listattujen osakkeiden osto- ja myyntitarjousten eroa. Sopimuksen mukaan FIM sitoutuu antamaan jatkuvasti Sopranon osakkeita koskevia osto- ja myyntitarjouksia omaan lukuunsa NASDAQ OMX Helsingin tavanomaisina kaupankäyntiaikoina.

Markkinatakaajan vähimmäisvelvoitteet on määriteltä NASDAQ OMX Helsingin toimitusjohtajan markkinatakausta koskevassa ohjeessa. Markkinatakaaja sitoutuu antamaan tarjouksia ainakin 85 % jatkuvan kaupankäynnin ajasta, ja arvopaperiin kaupankäyntipäivän aikana sovellettavassa huutokauppanettelyssä. Tarjottava osakemäärä sitovissa osto- ja myyntinoteerauksissa on määrä, jossa kaupan arvo on vähintään 4 000 euroa. Osto- ja myyntitarjouksen välinen erotus saa olla enintään 4 % laskettuna ostotarjouksesta.

Valtuutukset

Katsauskauden päättyessä hallituksella oli voimassa olevia valtuuksia enintään 10 000 000 uuden tai yhtiön hallussa olevan osakkeen osakeanteihin, optio-oikeuksien

tai muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamiseen yhdessä tai useammassa erässä. Lisäksi hallituksella on valtuudet hankkia enintään 400 000 kappaletta omia osakkeita.

MERKITTÄVIMMÄT RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Sopranon lähiajan merkittävimmät strategiset riskit liittyvät Suomen yleiseen talouskehitykseen ja sen tuomaan epävarmuuteen toimintaympäristössä (kysyntä-, kilpailutilanne- ja hintariski), liiketoimintaan liittyviin riskeihin (kehittämisen- ja säästöohjelman toteutus) sekä rahoitusriskeihin (rahoituksen saatavuus ja likviditeetti).

Kysynnän vaihteluihin vastataan verkostomallilla eli kevyellä omalla organisaatiolla, jota täydentävät partnereina toimivat kouluttajat ja konsultit kohdemaissa. Konsernin kilpailukykyä parannetaan pienentämällä kiinteitä kustannuksia, kehittämällä uusia digitaalisia tuotteita ja sisältöjä sekä kouluttamalla henkilöstöä ja johtamalla muutosta.

Konsernin käytössä olevat merkittävimmät rahoituslähteet ovat myyntisaatavien rahoitus, shekkitililimiitti ja pitkäaikainen pankkilaina. Pankkilainan ehtoissa on vaateita konsernin omavaraisuusasteelle ja tuloskehitykselle. Kahden tappiollisen tilikauden jäljiltä konsernin maksuvalmius on heikko. Yhtiö työstää projekteja, jotka onnistuessaan vapauttavat käyttöpääomaa kevään aikana. Lisäksi yhtiö vapautuu merkittävistä vuokravastuista elokuusta 2016 alkaen.

Finpron kaupallisen konsulttiliiketoiminnan omistusvaihtokseen liittyvät projektituottoja ja kulujen jakamista sekä kauppakirjaan liittyviä muita asioita koskevat neuvottelut eivät edenneet lopputulokseen katsauskauteina Finpro ry:n ja Finnish Trade Organisation Fintra Oy:n välillä. Ratkaisua haetaan välimiesmenettelystä.

Soprano julkaisee toimintakertomuksen kanssa samaan aikaan erillisen selvityksen yhtiön hallinto- ja ohjausjärjestelmästä, jossa on kuvattu konsernin riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteet ja sisäisen valvonnan menettelytavat.

KATSAUSKAUDEN JÄLKEISET OLENNAISET TAPAHTUMAT

Soprano Oy:n tytäryhtiö Finnish Trade Organisation Fintra Oy:llä on kaksi alkamassa olevaa välimiesmenettelyä koskien liiketoiminnan kauppaa, jolla Fintra osti

toukokuussa 2014 Finpron kaupalliset konsulttiliiketoiminnat.

Fintra on käynnistänyt välimiesmenettelyn Finpro Oy:tä vastaan ja vaatii 628 tuhannen euron kauppahintaa palautettavaksi kokonaisuudessaan sopimusrikkomusten takia ja lisäksi se vaatii Finpron maksettavaksi osapuolten yhdenmukaisen käsityksen mukaisesti 436 tuhatta euroa henkilöstön sopeutuskuluista. Fintran vaatimuksen mukaan Finproilta liiketoimintakaupassa siirtyneet projektit olivat tappiollisia, joten niistä ei ole kauppasopimuksen mukaan voinut syntyä tilitettävää Finprolle.

Finpro ry on puolestaan jättänyt välimiesmenettelyn aloittamista koskevan hakemuksen, jossa vaaditaan Fintralta kaupassa siirtyneiden keskeneräisten projektien tilityksinä 1,35 miljoonaa euroa sekä lisäksi vahingonkorvauksena ainakin 23 610 euroa. Fintran käsityksen mukaan vaatimus on kokonaisuudessaan perusteeton. Lisäksi osapuolet vaativat toisiltaan korvausta välimiesmenettelyyn liittyvistä oikeudenkäyntikuluista.

Fintran hallitus on huolellisesti arvioinut riitojen mahdollista lopputulosta ja kirjannut todennäköisen lopputuloksen mukaisesti varauksen tilinpäätökseen. Johdon arvio saattaa poiketa merkittävästi välimiesmenettelyn lopputuloksesta.

Soprano Oyj ei ole kummassakaan riidassa osapuolena.

FIM siirtää arvopaperivälitys-, säilytys- ja Al-liiketoimintansa konsernin sisäisellä liiketoimintasiirrolla S-Pankkiin 1.3.2016. Soprano Oyj on solminut 1.3.2016 alkaen ehdoiltaan samansisältöisen markkinatakaus-sopimuksen S-Pankin kanssa kuin sen 29.2.2016 päättyvä sopimus oli FIM:n kanssa.

TALOUDELLINEN OHJEISTUS VUODELLE 2016

Soprano hakee merkittävää tulosparannusta ja voitollista tulosta sisäisen muutosohjelman kautta. Tavoitteena on leikata kolme miljoonaa euroa kuluja vuositasona ja kehittää uutta liiketoimintaa. Jatkuvien toimintojen liikevaihdon ennakoidaan edelleen hieman laskevan ja liikevaihdon nousevan selvästi positiiviseksi.

VOITONJAKO

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että tilikauden tuloksesta ei jaeta osinkoa ja tilikauden tulos siirretään edellisten tilikausien voittovarojen tilille.

Helsingissä 3. maaliskuuta 2016

SOPRANO OYJ

Hallitus

Soprano Oyj konserni tilinpäätös

1.1.–31.12.2015

SOPRANO OYJ KONSERNI TILINPÄÄTÖS 1.1.-31.12.2015 (IFRS)

Sisältö	sivu
Sisällysluettelo	11
Konsernin laaja tuloslaskelma	12
Konsernitase	13
Konsernin rahavirtalaskelma.....	14
Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista.....	15
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	16
Konsernin perustiedot	16
Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	16
Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet	20
Aineettomat hyödykkeet	21
Vuokrasopimukset	22
Työsuhde-etuudet.....	23
Rahoitusvarat ja rahoitusvelat	24
1. Liikevaihto ja maantieteellisiä alueita koskevat tiedot	28
2. Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot	28
3. Hankitut liiketoiminnot.....	29
4. Liiketoiminnan muut tuotot	31
5. Liiketoiminnan muut kulut	31
6. Poistot	31
7. Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	32
8. Tilintarkastajien palkkiot	32
9. Tutkimus- ja kehittämismenot	32
10. Rahoitustuotot	32
11. Rahoituskulut	32
12. Muut laajan tuloslaskelman erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteiseksi	32
13. Tuloverot	33
14. Osakekohtainen tulos	33
15. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	34
16. Aineettomat hyödykkeet	35
17. Osuudet osakkuusyhtiöissä	38
18. Muut osakkeet ja osuudet.....	38
19. Pitkäaikaiset saamiset.....	39
20. Laskennalliset verosaamiset ja -velat	39
21. Myyntisaamiset ja muut saamiset	40
22. Rahavarat	40
23. Omaa pääomaa koskevat liitetiedot	41
24. Osakeperusteiset maksut	42
25. Rahoitusvelat	43
26. Ostovelat ja muut velat	44
27. Rahoitusriskien hallinta	45
28. Liiketoiminnan rahavirtojen oikaisut	48
29. Muut vuokrasopimukset	48
30. Ehdolliset velat ja varat sekä hankintasitoumukset	48
31. Lähipiiritapahtumat.....	49
32. Tunnusluvut	51
33. Osakkeenomistuksen jakauma ja tiedot osakkeenomistajista	52
34. Tilikauden jälkeiset tapahtumat	53

KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA

tuhatta euroa	Liite- tieto	1.1.-31.12.2015	1.1.-31.12.2014
Jatkuvat toiminnot			
Liikevaihto	1	20 273	22 639
Liiketoiminnan muut tuotot	4	608	1 598
Aineiden ja tarvikkeiden käyttö		-8 522	-8 637
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	7	-8 136	-10 952
Poistot	6	-529	-535
Liiketoiminnan muut kulut	5	-3 782	-5 616
Liikevoitto (tappio)		-89	-1 503
Rahoitustuotot	10	14	37
Rahoituskulut	11	-368	-559
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	17	136	35
Voitto (tappio) ennen veroja		-306	-1 990
Tuloverot	13	82	-21
Tilikauden voitto (tappio), jatkuvat toiminnot		-224	-2 012
Voitto (tappio), lopetetut toiminnot		-140	-462
Tilikauden voitto (tappio)		-364	-2 474
Muut laajan tuloksen erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteiseksi			
Rahavirran suojaus verovaikutus huomioituna		-4	0
Tytäryhtiöihin tehtyjen nettosijoitusten muuntoerot	12	-15	-56
Tilikauden laaja tulos yhteensä		-383	-2 530
Tilikauden voiton (tappion) jakautuminen			
Emoyrityksen omistajille		-364	-2 474
Määräysvallattomille omistajille		0	0
		-364	-2 474
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen			
Emoyrityksen omistajille, jatkuvat toiminnot		-243	-2 068
Emoyrityksen omistajille, lopetetut toiminnot		-140	-462
Määräysvallattomille omistajille		0	0
		-383	-2 530
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta voitosta laskettu osakekohtainen tulos:			
laimentamaton osakekohtainen tulos (euroa)	14	-0,02	-0,15
laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos (euroa)	14	-0,02	-0,15

KONSERNITASE

tuhatta euroa	Liite- tieto	31.12.2015	31.12.2014
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	15	473	470
Liikearvo	16	6 001	7 351
Muut aineettomat hyödykkeet	16	320	553
Osuudet osakkuusyhtiöissä	17	804	677
Muut osakkeet ja osuudet	18	44	45
Pitkäaikaiset saamiset	19	816	0
Laskennalliset verosaamiset	20	611	553
		9 070	9 649
Lyhytaikaiset varat			
Myyntisaamiset ja muut saamiset	21	4 133	5 473
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset	21	0	24
Rahavarat	22	245	1 158
		4 378	6 655
Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät	2	889	83
Varat yhteensä		14 337	16 386
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma			
Osakepääoma	23	96	96
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		5 002	4 952
Muut rahastot		-4	0
Omat osakkeet		0	34
Muuntoerot		-92	-77
Kertyneet voittovarot		-1 632	-1 268
		3 369	3 737
Määräysvallattomien omistajien osuus		0	0
Oma pääoma yhteensä		3 369	3 737
Pitkäaikaiset velat			
Laskennalliset verovelat	20	52	79
Rahoitusvelat	25	2 332	2 658
Muut velat		60	55
		2 444	2 792
Lyhytaikaiset velat			
Ostovelat ja muut velat	26	5 938	8 135
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat	26	0	1
Lyhytaikaiset rahoitusvelat	25	2 343	1 668
		8 281	9 804
Velat yhteensä		10 724	12 596
Myytävänä oleviin pitkäaikaisiin omaisuuseriin liittyvät velat	2	243	53
Oma pääoma ja velat yhteensä		14 337	16 386

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA

tuhatta euroa	Liite- tieto	1.1.-31.12.2015	1.1.-31.12.2014
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRRAT			
Tilikauden voitto		-364	-2474
Oikaisut:			
Liiketoimet, joihin ei liity maksutapahtumaa	28	64	454
Korkokulut ja muut rahoituskulut		378	586
Korko ja osinkotuotot		-23	-98
Verot		-82	-27
Käyttöpääoman muutokset:			
Myyntisaamisten ja muiden saamisten muutos		1 521	-38
Ostovelkojen ja muiden velkojen muutos		-1 958	734
Maksetut korot		-387	-424
Saadut korot		14	98
Maksetut verot		-13	-54
Liiketoiminnan nettorahavirta		-850	-1243
INVESTOINTIEN RAHAVIRRAT			
Tytäryritysten hankinta vähennettynä hankintahetken rahavaroilla	3	0	-757
Tytäryritysten myynti vähennettynä myyntihetken rahavaroilla		133	-25
Osakkuusyrittöksen hankinta		0	0
Investoinnit aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin		-347	-88
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin		-31	-117
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myynti		84	194
Saadut osingot		9	14
Investointien nettorahavirta		-152	-779
RAHOITUKSEN RAHAVIRRAT			
Osakeannista saadut maksut		0	126
Pitkäaikaisten saamisten muutos		0	285
Oman pääoman ehtoisten lainojen nostot		0	0
Lainojen nostot		2 466	1096
Lainojen takaisinmaksu		-2 154	-999
Vaihtovelkakirjalainojen liikkeeseen laskusta saadut maksut		0	0
Lähipiirin sijoitus yhtiön osakkeisiin		0	472
Omien osakkeiden myynnit ja ostot		0	108
Rahoitusleasingvelkojen maksut		-224	-203
Määräysvallattomien omistajien osuuksien hankinta		0	0
Maksetut osingot/maksettu pääoman palautus		0	0
Muut oman pääoman muutokset		0	-56
Rahoituksen nettorahavirta		88	828
Rahavarojen muutos		-913	-1194
Rahavarat tilikauden alussa		1 158	2352
Rahavarat tilikauden lopussa	22	245	1158

LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

tuhatta euroa	Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma							Määräys-	Oma	
	Osake- pää-oma	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Muut rahastot	Omat osak- keet	Muunto- erot	Kerty- neet voitto- varat	Oman pääoman ehtoisen laina	vallattomien omistajien osuus	pääoma yht.	
Oma pääoma 1.1.2014	96	2 554	0	-74	-22	1 205	1 000	4 760	0	4 760
Tilikauden tulos						-2 474		-2 474		-2 474
Muuntoerot					-56			-56		-56
Tilikauden laaja tulos yhteensä	0	0		0	-56	-2 474	0	-2 530	0	-2 530
Liiketoimet omistajien kanssa										
Osakeanti		2 400						2 400		2 400
Uusien osakkeiden liikkeeseenlaskusta välittömästi johtuvat menot		-2						-2		-2
Osingonjako/pääoman palautus								0		0
Omien osakkeiden hankinta								0		0
Omina osakkeina annetut palkkiot/lisäkauppahinnat				108				108		108
Liiketoimet omistajien kanssa	0	2 398		108	0	0	0	2 506	0	2 506
Oman pääoman ehtoisten lainojen konvertointi								-1 000	-1 000	-1 000
Tytäryhtiöomistusosuuksien muutokset								0		0
Määräysvallattomien omistajien osuuksien hankinnat, jotka eivät johtaneet muutokseen määräysvallassa		0				0		0	0	0
Määräysvallattomien omistajien osuuksien hankinta jotka johtivat muutokseen määräysvallassa								0		0
Oma pääoma 31.12.2014	96	4 952	0	34	-77	-1 268	0	3 737	0	3 737
Tilikauden tulos						-364		-364		-364
Muuntoerot					-15			-15		-15
Rahavirran suojaus			-4					-4		-4
Tilikauden laaja tulos yhteensä	0	0	-4	0	-15	-364	0	-383	0	-383
Liiketoimet omistajien kanssa										
Osakeanti								0		0
Uusien osakkeiden liikkeeseenlaskusta välittömästi johtuvat menot								0		0
Omien osakkeiden hankinta		34		-34				0		0
Osakkeina annetut palkkiot/lisäkauppahinnat		15						15		15
Liiketoimet omistajien kanssa	0	15	0	0	0	0	0	15	0	15
Oman pääoman ehtoisten lainojen konvertointi								0		0
Oma pääoma 31.12.2015	96	5 002	-4	0	-92	-1 632	0	3 369	0	3 369

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

KONSERNIN PERUSTIEDOT

Strategiansa mukaisesti Soprano keskittyy nyt koulutus- ja konsultointitoimialojen rakennemuutoksen toteutukseen. Soprano on Pohjoismaiden suurin yritysten ja organisaatioiden kouluttaja ja Suomen johtava kansainvälistymiskonsultti.

Sopranon asiantuntijat palvelevat Helsingissä, Tampereella, Jyväskylässä, Oulussa, Tukholmassa, Göteborgissa, Malmössä, Tallinnassa ja Pietarissa, verkoston kautta kymmenissä maissa sekä virtuaalisesti ympäri maailman.

Soprano Oyj:n osake on noteerattu NASDAQ OMX Helsingin pörssissä, osakkeen tunnus on SOPRA.

Konsernin emoyritys on Soprano Oyj. Emoyrityksen kotipaikka on Helsinki ja sen rekisteröity osoite on Tammasaarekatu 5, 00130 Helsinki. Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa Internet-osoitteesta www.soprano.fi tai konsernin emoyrityksen pääkonttorista osoitteesta Tammasaarekatu 5, 00180 Helsinki.

Soprano Oyj:n hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 31.3.2016 tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi.

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Laatimisperusta

Konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2015 voimassa olevia IAS- ja IFRS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitolaissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksessa (EY) N:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti EU:ssa sovellettaviksi hyväksytyt standardit ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisten, IFRS-säännöksiä täydentävien kirjanpito- ja yhteisöainsäädännön vaatimusten mukaiset.

Konsernitilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen lukuun ottamatta myytävissä

olevia rahoitusvaroja, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja ja -velkoja, suojauskohteita käyvän arvon suojauksessa ja käteisvaroina suoritettavia osakeperusteisia liiketoimia, jotka on arvostettu käypään arvoon. Tilinpäätöstiedot esitetään tuhansina euroina.

Oletus toiminnan jatkuvuudesta

Tilinpäätös tilikaudelta 2015 on laadittu perustuen toiminnan jatkuvuuteen. Yhtiön johto on toiminnan jatkuvuuden periaatetta arvioidessaan huomionut yhtiön päivitetyn liiketoimintasuunnitelman ja siihen liittyvät ennusteet sekä käytettävissä olevat rahoituslähteet ja uudelleenrahoitukseen sekä likviditeettiin liittyvät riskit.

Yhtiö on päättänyt toteuttaa muutosohjelman, jolla säästetään kolme miljoonaa euroa kuluista, vahvistetaan yrityksen nettokäyttöpääomaa myymällä omaisuusosia ja vahvistetaan omaa pääomaa.

Yhtiön lainajärjestelyissä on kovenanttiehtoja. Yhtiö ei saavuttanut lainasopimuksen mukaista omavaraisuusasetta 31.12.2015 ja pankki on myöntänyt lisäaikaa asian järjestämiseen 30.6.2016 asti. Kovenanttiehtojen rikkoutuessa osapuolet neuvottelevat uudet lainaehdot. Muutosohjelman tarkoituksena on nettokäyttöpääoman lisäys ennen kolmatta vuosineljännettä, jotta maksuvalmius olisi riittävällä tasolla ja lainan lyhennykset voidaan hoitaa. Omaan pääomaan sisältyy 611 tuhatta euroa laskennallisia verosaamia.

Yhtiön maksuvalmiustilanteeseen sekä edellä kuvatujen liiketoiminnan uudelleenjärjestelytoimenpiteiden ja rahoitusjärjestelyjen onnistumiseen liittyy olennaisia epävarmuustekijöitä, jotka yhtiön johto on huomionut tehdessään arviota toiminnan jatkuvuudesta. Ennen edellä kuvattujen järjestelyjen toteutumista yhtiöllä ei ole riittävää käyttöpääomaa seuraavan 12 kuukauden tarpeisiin. Yhtiön näkemyksen mukaan muutosohjelman toteutuminen on kuitenkin todennäköistä ja tähän liittyvät epävarmuustekijät normaaleja rahoitukseen liittyviä epävarmuustekijöitä.

Uudet ja tulevat IFRS-standardit, jotka ovat voimassa 1.1.2015 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla

Konsernitilinpäätös on laadittu noudattaen samoja laadintaperiaatteita kuin vuonna 2014, lukuun ottamatta seuraavia uusia standardeja, tulkintoja ja muutoksia olemassa oleviin standardeihin, joita konserni on soveltanut 1.1.2015 alkaen.

AIHE	KESKEISET VAATIMUKSET	VOIMAANTULO
<i>IFRS-standardien vuosittaiset parannukset 2010–2012 ja 2011–2013</i>	IASB on tehnyt joulukuussa 2013 seuraavat muutokset: <ul style="list-style-type: none"> • IFRS 2 – Selvennetään “oikeuden syntymisehdon” määritelmää ja erotetaan toisistaan “tulokseen perustuvat ehdot” ja “palvelun suorittamiseen perustuvat ehdot”. • IFRS 3 – Selvennetään, että ehdollisen vastikkeen maksamista koskeva velvoite luokitellaan velaksi tai omaksi pääomaksi IAS 32:n periaatteiden mukaisesti ja että kaikki muuna kuin omana pääomana suoritettavat ehdolliset vastikkeet (rahoituseriin kuuluvat ja kuulumattomat) arvostetaan jokaisena raportointipäivänä käypään arvoon. • IFRS 8 – Lisätty vaatimus siitä, että tilinpäätöksessä on esitettävä harkintaan perustuvat ratkaisut, joita johto on tehnyt yhdistäessään toimintasegmenttejä, ja lisäksi selvennetään, että segmentin varojen täsmäytyslaskelma tarvitsee esittää vain, jos segmenttien varat esitetään. • IFRS 13 – Vahvistetaan, että lyhytaikaiset saamiset ja velat saadaan edelleen arvostaa laskun mukaisiin määriin, jos diskonttauksen vaikutus on vähäinen. 	1.7.2014 *)

Esitetyillä muutoksilla ei ole olennaista vaikutusta Soprano Oyj:n konsernin tilinpäätökseen.

* sovelletaan kyseisenä päivänä tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla

Myöhemmin voimaan tulevat IFRS-standardit, tulkinnot ja muutokset

Seuraavassa esitetään luettelo standardeista ja tulkinnoista, jotka on julkaistu mutta tulevat voimaan myöhemmin kuin 1.1.2015.

AIHE	KESKEISET VAATIMUKSET	VOIMAANTULO
<i>IFRS 9 Rahoitusinstrumentit ja siihen liittyvät muutokset useaan muuhun standardiin</i>	IAS 39:n Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen mukaiset useat luokittelu- ja arvostusmallit korvataan IFRS 9:ssä yhdellä mallilla, jonka mukaan arvostusryhmiä on alun perin vain kaksi: jaksotettu hankintameno ja käypä arvo. Velkakirjasijoitusten luokittelua ohjaavat rahoitusvarojen hallinnoinnissa noudatettava liiketoimintamalli ja sopimusperusteiset rahavirtaominaisuudet. Velkakirjasijoitus arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon, jos: a) liiketoimintamallin tavoitteena on pitää rahoitusvaroihin kuuluva erä siihen asti, kunnes sopimukseen perustuvat rahavirrat kerätään, ja b) instrumentin sopimukseen perustuvat rahavirrat koostuvat yksinomaan pääoman ja koron maksusta. Kaikki muut velkakirjasijoitukset ja osakesijoitukset, mukaan lukien strukturoidut velka- ja osakeinstrumentit, on kirjattava käypään arvoon. Kaikki rahoitusvarojen käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan. Poikkeuksena ovat käyvän arvon muutokset osakesijoituksista, joita ei pidetä kaupankäyntitarkoituksessa: ne voidaan kirjata joko tuloslaskelmaan tai oman pääoman rahastoihin (jolloin niitä ei myöhemmin siirretä tulosvaikutteisiksi). Jos on kyse rahoitusveloista, joihin on sovellettu käyvän arvon optiota, yrityksen omasta luottoriskistä johtuva osuus käyvän arvon muutoksesta kirjataan tuloslaskelman sijaan muihin laajan tuloksen eriin.	1.1.2018 **)

AIHE	KESKEISET VAATIMUKSET	VOIMAANTULO
<p><i>IFRS 9 Rahoitusinstrumentit ja siihen liittyvät muutokset useaan muuhun standardiin</i></p>	<p>Uudet (joulukuussa 2013 julkaistut) suojauslaskentasäännöt tuovat suojauslaskennan lähemmäs yleisiä riskienhallinnan käytäntöjä. Yleisesti ottaen suojauslaskennan soveltaminen on jatkossa helpompaa. Uusi standardi sisältää myös aiempaa laajemmat liitetietovaatimukset, ja esittämistapaan tulee muutoksia.</p> <p>IASB teki joulukuussa 2014 lisää muutoksia luokittelu- ja arvostussääntöihin ja julkaisi uuden arvonalentumismallin. Näiden muutosten jälkeen IFRS 9 oli saatu valmiiksi. Muutoksiin kuuluu mm:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kolmas arvostusryhmä (käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavat), jota sovelletaan joihinkin vieraan pääoman ehtoihin instrumentteihin kuuluviin rahoitusvaroihin • uusi odotettavissa oleviin luottotappioihin perustuva malli, jonka mukaan rahoitusvarat läpikäyvät kolme eri vaihetta niihin liittyvän luottoriskin kasvaessa. Vaihe määrää, kuinka arvonalentumistappiot määritetään ja efektiivisen koron menetelmää sovelletaan. Yksinkertaistettu menettely on sallittu rahoitusvaroilta, joihin ei sisälly merkittävää rahoituskomponenttia esim. myyntisaamiset). Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä kirjataan tappio, joka vastaa 12 kuukaudelta (myyntisaamisten osalta koko voimassaoloajalta) odotettavissa olevia luottotappiota, paitsi jos rahoitusvarojen katsotaan olevan luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneita. Kaikki uudet säännöt on otettava käyttöön samalla kertaa. <p>Esitetyillä muutoksilla ei ole olennaista vaikutusta Soprano Oyj:n konsernin tilinpäätökseen.</p>	<p>1.1.2018 **)</p>
<p><i>IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista ja siihen liittyvät muutokset useaan muuhun standardiin</i></p>	<p>IASB on julkaissut uuden tulouttamisstandardin. Se korvaa tavaroiden ja palvelujen myyntiä koskevan IAS 18:n ja pitkäaikaishankkeita koskevan IAS 11:n.</p> <p>Uuden standardin peruseräteenä on, että myyntituotot kirjataan, kun tavaraa tai palvelua koskeva määräysvalta siirtyy asiakkaalle – aiemmin käytettyjen riskien ja etujen sijaan tarkastellaan siis määräysvaltaa. Myyntituotosten kirjaamisessa on sovellettava uutta viisiportaista prosessia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunnistetaan asiakassopimukset • tunnistetaan erilliset suoritevelvoitteet • määritetään sopimuksen mukainen transaktiohintaa • kohdistetaan transaktiohintaa erillisille suoritevelvoitteille, ja • kirjataan myyntituotto, kun kukin suoritevelvoite on täytetty. <p>Merkittävimmät muutokset nykyiseen käytäntöön verrattuna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kaikki kokonaisuuteen kuuluvat tavarat ja palvelut, jotka ovat erotettavissa, on kirjattava erikseen, ja sopimuksen mukaiseen hintaan tulevat alennukset on yleensä kohdistettava eri elementeille. • Tulouttaminen voi aikaistua nykyisten standardien mukaiseen verrattuna, jos vastike vaihtelee jostakin syystä (kuten kannustimet, alennukset, tulokseen perustuvat palkkiot, rojalit, tietyn lopputuloksen toteutuminen jne.) – vähimmäismäärät on kirjattava, jos ei ole merkittävää riskiä niiden peruuntumisesta. • Myyntituotosten kirjaamisajankohta voi muuttua: osa tuotoista, jotka nykyisin kirjataan sopimuksen päättyessä, saatetaan kirjata sopimuksen voimassaoloajan kuluessa ja päinvastoin. • Mm. lisenssejä, takuita, ei palautettavia etukäteismaksuja ja kaupintavarastoja koskien on tullut uusia sääntöjä. • Kuten kaikkiin uusiin standardeihin, myös tähän liittyy uusia liitetietovaatimuksia. <p>Näillä kirjanpitokäsittelyä koskevilla muutoksilla voi olla vaikutusta yrityksen liiketoimintakäytäntöihin järjestelmien, prosessien ja kontrollien, kompensatio- ja bonusjärjestelyjen, verosuunnittelun ja sijoittajaviestinnän osalta.</p> <p>Standardi voidaan ottaa käyttöön joko täysin takautuvasti tai lisätietoja antamalla ei-takautuvasti.</p> <p>Soprano Oyj arvioidaan muutosten vaikutuksia ja tehdyn alustavan analyysin pohjalta muutoksilla ei odoteta olevan olennaisia vaikutuksia.</p>	<p>1.1.2018 **)</p>

** ei vielä hyväksytty EU:ssa

AIHE	KESKEISET VAATIMUKSET	VOIMAANTULO
<i>Omaisuserien myynti tai antaminen pankosena sijoittajan ja sen osakkuus- tai yhteisyrityksen välillä – muutokset IFRS 10:een ja IAS 28:aan</i>	<p>IASB on tehnyt rajoitettuja muutoksia IFRS 10:een Konsernitilinpäätös ja IAS 28:aan Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin.</p> <p>Muutoksilla selvennetään sovellettavaa kirjanpitokäsittelyä, kun sijoittajan ja sen tytär- tai osakkuusyritysten välillä tapahtuu myyntejä tai omaisuserien antamista panoksena. Muutokset vahvistavat, että kirjanpitokäsittely riippuu siitä, muodostavatko osakkuus- tai yhteisyritykselle myydyt tai panoksena annetut ei-monetaariset omaisuserät ”liiketoiminnan” (niin kuin se on määritelty IFRS 3:ssa Liiketoimintojen yhdistäminen).</p> <p>Jos ei-monetaariset omaisuserät muodostavat liiketoiminnan, sijoittaja kirjaa omaisuserien myyntinä tai niiden antamisesta panoksena syntyvän voiton tai tappion kokonaisuudessaan. Jos liiketoiminnan määritelmä ei täyty, sijoittaja kirjaa voiton tai tappion vain muiden sijoittajien osuutta vastaavalta osalta. Muutoksia sovelletaan ei-takautuvasti.</p> <p>Esitetyillä muutoksilla ei ole olennaista vaikutusta Soprano Oyj:n konsernin tilinpäätökseen.</p>	<p>voimaantulo siirretty</p> <p>Joulukuussa 2015 IASB päätti ehdottaa tämän muutoksen voimaantulopäivämäärän 1.1.2016 lykkäämistä toistaiseksi. Uusi voimaantulopäivämäärä on riippuvainen pääomaosuusmenetelmää koskevan IASB:n projektin lopputuloksesta.</p>
<i>IFRS-standardien vuosittaiset parannukset 2012-2014</i>	<p>Uusimmat vuosittaiset parannukset selventävät seuraavia asioita:</p> <ul style="list-style-type: none"> • IFRS 5 – kun omaisuserä (tai luovutettavien erien ryhmä) siirretään “myytävänä olevista” “omistajille jaettavaksi” tai päinvastoin, kyseessä ei ole myyntiä tai omistajille jakamista koskevan suunnitelman muutos, eikä sitä tarvitse käsitellä sellaisena. • IFRS 7 – toisille osapuolille luovutettujen rahoitusvarojen osalta annetaan täsmällistä ohjeistusta, jonka perusteella yrityksen johto ratkaisee muodostaako palvelujärjestelyn ehdot “säilyvän intressin” ja näin ollen täytyvätkö taseesta pois kirjaamisen edellytykset • IFRS 7 – rahoitusvarojen ja -velkojen netottamista koskevat lisätiedot tarvitsee esittää osavuositauksessa vain, jos IAS 34 edellyttää sitä • IAS 19 – työsuhteen päättymisen jälkeisiä etuuksia koskeviin velvoitteisiin sovellettavaa diskonttaus korkoa määritettäessä ratkaisevaa on valuutta, jonka määräisiä velat ovat, ei maa, jossa ne syntyvät • IAS 34 – täsmennetään mitä tarkoittaa standardissa mainittu “muualla osavuositauksessa esitetty informaatio”; lisätään vaatimus osavuositilinpäätöksen ja kyseisen informaation sijaintipaikan välisistä ristikkäisviittauksista. <p>Esitetyillä muutoksilla ei ole olennaista vaikutusta Soprano Oyj:n konsernin tilinpäätökseen.</p>	<p>1.1.2016</p>
<i>Esitettäviä tietoja koskeva hanke - muutokset IAS 1:een</i>	<p>IAS 1:een Tilinpäätöksen esittäminen tehdyt muutokset liittyvät esitettäviä tietoja koskevaan IASB:n hankkeeseen (Disclosure Initiative), jossa selvitetään, miten tilinpäätöstä voitaisiin kehittää. Muutoksella selkeytetään useita asioita, mm:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Olennaisuus – tietoja ei saa yhdistää eikä erotella siten, että hyödyllinen informaatio hämärtyy. Silloin kun erät ovat olennaisia, on annettava riittävästi tietoa niiden vaikutuksesta taloudelliseen asemaan tai tulokseen. • Erittelyt ja välisummat – IAS 1:n mukaisia tilinpäätöseriä voi olla tarpeen eritellä, jos tällä on merkitystä yrityksen taloudellisen aseman tai tuloksen ymmärtämisen kannalta. Myös välisummien käyttämisestä annetaan uutta ohjeistusta. • Liitetiedot – liitetietoja ei tarvitse esittää tietyssä järjestyksessä. • Pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävistä sijoituksista johtuvat muut laajan tuloksen erät – osuus pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävistä sijoituksista johtuvista muista laajan tuloksen eristä ryhmitellään sen mukaan, siirretäänkö erät myöhemmin tulosvaikutteisiksi. Kumpikin ryhmä esitetään omana eränään muissa laajan tuloksen erissä. <p>Siirtymäsääntöjen mukaan näistä muutoksista ei tarvitse esittää IAS 8:n edellyttämiä tietoja, jotka koskevat uusien standardien tai laatimisperiaatteiden käyttöönottoa.</p> <p>Soprano Oyj selvittää muutosten käyttöönoton vaikutuksia.</p>	<p>1.1.2016</p>

IFRS 16:n mukaan vuokralle ottajan on kirjattava lähes kaikista vuokrasopimuksista taseeseensa tulevaisuudessa maksettavia vuokria kuvastava vuokrasopimusvelka sekä käyttöoikeutta koskeva omaisuuserä.

Soprano Oyj arvioi parhaillaan standardien mahdollisia vaikutuksia. Muissa tässä listaamattomilla standardeilla tai tulkinnoilla ei arvioida olevan vaikutusta.

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää konsernin johdolta tiettyjen arvioiden tekemistä ja harkintaan perustuvia ratkaisuja. Tietoa harkintaan perustuvista ratkaisuista, joita johto on käyttänyt konsernin noudattamia tilinpäätöksen laatimisperiaatteita soveltaessaan ja joilla on eniten vaikutusta tilinpäätöksessä esitettäviin lukuihin, on esitetty laatimisperiaatteiden kohdassa ”Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät”.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Tytäryritykset

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät emoyritys Soprano Oyj ja kaikki sen tytäryritykset. Tytäryritykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on määräysvalta. Määräysvalta syntyy, kun konserni olemalla osallisena yhteisössä altistuu yhteisön muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuottoon ja se pystyy vaikuttamaan tähän tuottoon käyttämällä yhteisöä koskevaa valtaansa.

Konsernin keskinäinen osakkeenomistus on eliminoitu hankintamenetelmällä. Luovutettu vastike ja hankitun yrityksen yksilöitävissä olevat varat ja vastattavaksi otetut velat on arvostettu käypään arvoon hankintahetkellä. Hankintaan liittyvät menot, lukuun ottamatta vieraan tai oman pääoman ehtoisten arvopapereiden liikkeeseen las-kusta aiheutuvia menoja, on kirjattu kuluksi. Mahdollinen ehdollinen lisäkauppahinta on arvostettu käypään arvoon hankintahetkellä ja se on luokiteltu joko velaksi tai omaksi pääomaksi. Velaksi luokiteltu lisäkauppahinta arvostetaan käypään arvoon jokaisen raportointikauden päättämispäivänä ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti. Omaksi pääomaksi luokiteltua lisäkauppahintaa ei arvosteta uudelleen. Mahdollinen määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa arvostetaan joko käypään arvoon tai määrään, joka vastaa määräysvallattomien omistajien osuuden suhteellista osuutta hankinnan kohteen yksilöitävissä olevasta nettovarallisuudesta. Arvostamisperiaate määritetään erikseen kullekin yritys-hankinnalle.

Kaikki konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat ja realisoitumattomat voitot sekä sisäinen voitonjako eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa. Realisoitumattomia tappioita ei eliminoida siinä tapauksessa, että tappio johtuu arvonalentumisesta. Määräysvallattomille omistajille kuuluva osuus omasta pääomasta esitetään omana eränä taseessa oman pääoman osana. Emoyrityksellä tytäryrityksessä olevan omistusosuuden muutokset, jotka eivät johda määräysvallan menettämiseen, käsitellään omaa pääomaa koskevinä liiketoimina. Konsernin menettäessä määräysvallan tytäryrityksessä arvostetaan jäljelle jäävä sijoitus määräysvallan menettä-mispäivän käypään arvoon ja tästä syntyvä erotus kirjataan tulosvaikutteisesti. Ennen 1.1.2010 tapahtuneet hankinnat on käsitelty silloin voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Osakkuusyrietykset

Osakkuusyrietykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta. Huomattava vaikutusvalta syntyy pääsääntöisesti silloin, kun konserni omistaa yli 20 % yrityksen äänivallasta tai kun konsernilla on muutoin huomattava vaikutusvalta muttei määräysvaltaa. Osakkuusyrietykset on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Jos konsernin osuus osakkuusyrietyksen tappioista ylittää sijoituksen kirjanpitoarvon, sijoitus merkitään taseeseen nolla-arvoon eikä kirjanpitoarvon ylittäviä tappioita yhdistellä, ellei konserni ole sitoutunut osakkuusyrietyksen veloitteiden täyttämiseen. Osakkuusyrietyssijoitus sisältää sen hankinnasta syntyneen liikearvon. Realisoitumattomat voitot konsernin ja osakkuusyrietyksen välillä on eliminoitu konsernin omistusosuuden mukaisesti. Konsernin omistusosuuden mukainen osuus osakkuusyrietyksen tuloksista on esitetty omana eränä liikevoiton jälkeen. Vastaavasti konsernin osuus osakkuusyrietyksen muihin laajan tuloksen eriin kirjatuista muutoksista on kirjattu konsernin muihin laajan tuloksen eriin.

Ulkomaan rahan määräisten erien muuttaminen

Konsernin yksiköiden tulosta ja taloudellista asemaa koskevat luvut mitataan siinä valuutassa, joka on kunkin yksikön pääasiallisen toimintaympäristön valuutta (”toimintavaluutta”). Konsernitilinpäätös on esitetty tuhan-sina euroina. Euro on konsernin emoyrityksen toiminta- ja esittämisvaluutta.

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat on kirjattu toimintavaluutan määräisinä käyttäen tapahtumapäivänä

vallitsevaa kurssia. Käytännössä käytetään kurssia, joka likimain vastaa tapahtumapäivän kurssia. Ulkomaan rahan määräiset monetaariset erät on muutettu toiminta-valuutan määräisiksi tilinpäätöspäivän kurssija käyttäen.

Ulkomaan rahan määräisistä liiketapahtumista ja monetaaristen erien muuttamisesta syntyneet voitot ja tappiot on merkitty tuloslaskelmaan. Liiketoiminnan kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät vastaaviin eriin liikevoiton yläpuolelle.

Tilikauden tuloksen ja laajan tuloksen muuntaminen eri kursseilla toisaalta tuloslaskelmassa ja laajassa tuloslaskelmassa ja toisaalta taseessa aiheuttaa taseessa omaan pääomaan kirjattavan muuntoeron, jonka muutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Ulkomaisten tytäryritysten hankintamenon eliminoinnista sekä hankinnan jälkeen kertyneiden oman pääoman erien muuttamisesta syntyneet muuntoerot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Kun tytäryritys myydään kokonaan tai osittain, kertyneet muuntoerot siirretään tulosvaikutteiseksi osana myyntivoittoa tai -tappiota.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet on arvostettu kertyneillä poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenuon.

Mikäli käyttöomaisuushyödyke koostuu useammasta osasta, joiden taloudelliset vaikutusajat ovat eripituiset, kukin osa käsitellään erillisenä hyödykkeenä. Tällöin osan uusimiseen liittyvät menot aktivoidaan. Muussa tapauksessa myöhemmin syntyvät menot sisällytetään aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen kirjanpitoarvoon vain, mikäli on todennäköistä, että hyödykkeeseen liittyvä vastainen taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi ja hyödykkeen hankintamenu on luotettavasti määritettävissä. Muut korjaus- ja ylläpitomenot kirjataan tulosvaikutteisesti, kun ne ovat toteutuneet.

Hyödykkeistä tehdään tasapoistot arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat seuraavat:

Koneisiin ja kalustoon tehdään 2-7 vuoden tasapoisto riippuen hyödykkeen vaikutusajasta.

Hyödykkeiden jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan jokaisessa tilinpäätöksessä ja tarvittaessa oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia.

Kun aineellinen käyttöomaisuushyödyke luokitellaan myytävänä olevaksi IFRS 5 Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot -standardin mukaisesti, poistojen kirjaaminen lopetetaan.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden käytöstä poistamisesta ja luovutuksista syntyvät myyntivoitot ja

-tappiot sisältyvät joko liiketoiminnan muihin tuottoihin tai kuluihin.

Vieraan pääoman menot

Vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet.

Julkiset avustukset

Julkiset avustukset, esimerkiksi valtiolta saadut aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintoihin liittyvät avustukset, on kirjattu aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden kirjanpitoarvojen vähennyksiksi silloin, kun on käytännössä varmaa, että ne tullaan saamaan ja että konserni täyttää avustuksen saamisen ehdot. Avustukset tuloutuvat pienempien poistojen muodossa hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Sellaiset avustukset, jotka on saatu syntyneiden menojen korvauksiksi, tuloutetaan tuloslaskelmaan samalla kun avustuksen kohteeseen liittyvät menot merkitään kuluksi. Tällaiset avustukset esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa.

Koulutusliiketoimintaan liittyvät valtion avustukset ja osuudet tuloutetaan sille tilikaudelle, kun koulutus suoritetaan tai niiden koulutusvelvollisuus päättyy. Valtion avustukset, joita ei käytetä, palautetaan määräysten mukaan eikä niitä tulouteta.

AINETTOMAT HYÖDYKKEET

Liikearvo

Liikearvo vastaa sitä osaa hankintamenuosta, joka ylittää konsernin osuuden hankitun yrityksen yksilöitävissä olevien varojen, velkojen ja ehdollisten velkojen nettomääräisestä käyvästä arvosta hankinta-ajankohtana. Hankintamenuon liittyvät muut välittömästi hankinnasta johtuvat menot, kuten asiantuntijoiden palkkiot, kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet.

Liikearvoista (ja muista taloudelliselta vaikutusajalta rajoittamattomista aineettomista hyödykkeistä) ei kirjata poistoja, vaan ne testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta. Tätä tarkoitusta varten liikearvo on kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille, tai jos kyseessä on osakkuusyrittys, liikearvo sisältyy kyseisen osakkuusyrittysen hankintamenuon. Liikearvo arvostetaan alkuperäiseen hankintamenuon vähennettynä arvonalentumisilla.

Tutkimus- ja kehittämismenot

Tutkimusmenot kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi. Uusien tai kehittyneempien tuotteiden suunnittelusta

johtuvat kehittämismenot aktivoidaan taseeseen aineetomiksi hyödykkeiksi siitä lähtien, kun tuote on teknisesti toteutettavissa, se voidaan hyödyntää kaupallisesti ja tuotteesta odotetaan saatavan vastaista taloudellista hyötyä. Aktivoidut kehittämismenot sisältävät ne materiaali-, työ- ja testausmenot, jotka johtuvat välittömästi hyödykkeen saattamisesta valmiiksi sille aiottuun käyttötarkoitukseen. Aiemmin kuluksi kirjattuja kehittämismenoja ei aktivoida enää myöhemmin.

Hyödykkeistä kirjataan poistoja siitä lähtien, kun se on valmis käytettäväksi. Hyödyke, joka ei ole vielä valmis käytettäväksi, testataan vuosittain arvonalentumisen varalta. Aktivoidut kehittämismenot arvostetaan alkupe räisen kirjaamisen jälkeen hankintameno kertyneillä poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyinä. Aktivoidujen kehittämismenojen taloudellinen vaikutusaika on 2-7 vuotta, jonka kuluessa aktivoidut menot kirjataan tasapoistoina kuluksi.

Muut aineettomat hyödykkeet

Aineeton hyödyke merkitään taseeseen alkuperäiseen hankintameno on siinä tapauksessa, että hankintameno on määritettävissä luotettavasti ja on todennäköistä, että hyödykkeestä johtuva odotettavissa oleva taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi.

Ne aineettomat hyödykkeet, joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, kirjataan tasapoistoina kuluksi tuloslaskelmaan niiden tunnetun tai arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Aineettomista hyödykkeistä, joilla on rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika, ei kirjata poistoja, vaan ne testataan vuosittain arvonalentumisen varalta.

Muiden aineettomien hyödykkeiden poistoajat ovat seuraavat:

Aineettomat oikeudet	2-7 vuotta,
Muut aineettomat hyödykkeet	2-7 vuotta

riippuen hyödykkeen vaikutusajasta.

VUOKRASOPIMUKSET

Konserni vuokralle ottajana

Aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä koskevat vuokrasopimukset, joissa konsernilla on olennainen osa omistamiselle ominaisista riskeistä ja eduista, luokitellaan rahoitusleasingosopimuksiksi. Rahoitusleasingosopimuksella hankittu omaisuuserä merkitään taseeseen vuokra-ajan alkamisajankohtana vuokratun hyödykkeen käypään arvoon tai sitä alempaan vähimmäisvuokrien nykyarvoon. Rahoitusleasingosopimuksella hankitusta hyödykkeestä tehdään poistot hyödykkeen taloudellisen

vaikutusajan tai sitä lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa. Maksettavat leasingvuokrat jaetaan rahoitusmenoon ja velan vähennykseen vuokra-aikana siten, että tilikausittain jäljellä olevalle velalle muodostuu samansuuruinen korkoprosentti. Vuokravelvoitteet sisältyvät korollisiin velkoihin.

Vuokrasopimukset, joissa omistamiselle ominaiset riskit ja edut jäävät vuokralle antajalle, käsitellään muina vuokrasopimuksina. Muiden vuokrasopimusten perusteella suoritettavat vuokrat kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan tasaerinä vuokra-ajan kuluessa. Saadut kannustimet on vähennetty maksetuista vuokrista hyödyn ajallisen jakautumisen perusteella.

Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvon alentuminen

Konserni arvioi jokaisena tilinpäätöspäivänä, onko viitteitä siitä, että jonkin omaisuuserän arvo on alentunut. Jos viitteitä ilmenee, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä arvioidaan lisäksi vuosittain seuraavista omaisuuseristä riippumatta siitä, onko arvonalentumisesta viitteitä: liikearvo, aineettomat hyödykkeet, joilla on rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika sekä kesken eräiset aineettomat hyödykkeet. Arvonalentumistarvetta tarkastellaan rahavirtaa tuottavien yksikköjen tasolla, eli sillä alimmalla yksikkötasolla, joka on pääosin muista yksiköistä riippumaton, ja jonka rahavirrat ovat erotettavissa muista rahavirroista.

Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä myynnistä aiheutuville menoilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvolla tarkoitetaan kyseisestä omaisuuserästä tai rahavirtaa tuottavasta yksiköstä saatavissa olevia arvioituja vastaisia nettorahavirtoja, jotka diskontataan nykyarvoonsa. Diskonttauskorona käytetään ennen veroa määritettyä korkoa, joka kuvastaa markkinoiden näkemystä rahan aika-arvosta ja omaisuuserään liittyvistä erityisriskeistä. Arvonalentumistappio kirjataan, kun omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä.

Arvonalentumistappio kirjataan tuloslaskelmaan. Mikäli arvonalentumistappio kohdistuu rahavirtaa tuottavaan yksikköön, se kohdistetaan ensin vähentämään rahavirtaa tuottavalle yksikölle kohdistettua liikearvoa ja tämän jälkeen vähentämään muita yksikön omaisuuseriä tasasuhteisesti. Arvonalentumistappion kirjaamisen yhteydessä poistojen kohteena olevan omaisuuserän taloudellinen vaikutusaika arvioidaan uudelleen. Muusta omaisuuserästä kuin liikearvosta kirjattu arvonalentumistappio peruutetaan siinä tapauksessa, että on tapahtunut muutos niissä arvioissa, joita on käytetty

määritettäessä omaisuuserästä kerrytettävissä olevaa rahamäärää. Arvon alentumistappiota ei kuitenkaan peruta enempää, kuin mikä hyödykkeen kirjanpitoarvo olisi ilman arvonalentumistappion kirjaamista. Liiketoimintaa kirjattua arvonalentumistappiota ei peruta missään tilanteessa.

TYÖSUHDE-ETUUDET

Eläkeveloitteet

Konsernin eläkejärjestelyt ovat maksupohjaisia.

Maksupohjaisissa järjestelyissä konserni suorittaa kiinteitä maksuja erilliselle yksikölle. Konsernilla ei ole oikeudellista eikä tosiasiallista veloitetta lisämaksujen suorittamiseen, mikäli maksujen saajataho ei pysty suoriutumaan kyseisten eläke-etuuksien maksamisesta. Kaikki sellaiset järjestelyt, jotka eivät täytä näitä ehtoja, ovat etuusperusteisia eläkejärjestelyjä. Maksupohjaisiin eläkejärjestelyihin tehdyt suoritukset kirjataan tuloslaskelmaan sillä tilikaudella, jota veloitus koskee.

Osakeperusteiset maksut

Konsernilla on ollut kannustinjärjestelyjä, joissa henkilöstölle on myönnetty oikeus merkitä yhtiön osakkeita markkinahintaa edullisemmin. Markkinahinnan ja merkintähinnan erotus on kirjattu niiden myöntämishetkellä kuluksi tuloslaskelmaan tasaisesti oikeuden syntymisajanjakson aikana. Järjestelyjen tulosvaikutus esitetään tuloslaskelmassa työsuhte-etuuksista aiheutuvissa kuluissa.

Varaukset ja ehdolliset velat

Varaus kirjataan, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen veloitte, maksuveloitteen toteutuminen on todennäköistä ja veloitteen suuruus on arvioitavissa luotettavasti.

Varaukset arvostetaan veloitteen kattamiseksi vaadittavien menojen nykyarvoon. Nykyarvon laskennassa käytetty diskonttaustekijä valitaan siten, että se kuvastaa markkinoiden näkemystä rahan aika-arvosta tarkasteluhetkellä. Jos osasta veloitetta on mahdollista saada korvaus joltakin kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi, mutta vasta siinä vaiheessa, kun korvauksen saaminen on käytännössä varmaa.

Uudelleenjärjestelyvaraus kirjataan, kun konserni on laatinut yksityiskohtaisen uudelleenjärjestelysuunnitelman ja aloittanut suunnitelman toimeenpanon tai tiedottanut asiasta. Konsernin jatkuvaan toimintaan liittyvistä menoista ei kirjata varausta.

Tappiollisista sopimuksista kirjataan varaus, kun veloitteiden täyttämiseksi vaadittavat välttämättömät menot ylittävät sopimuksesta saatavat hyödyt.

Ehdollinen velka on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt ehdollinen veloitte, joka varmistuu kun konsernin määräysvallan ulkopuolella oleva epävarma tapahtuma realisoituu. Ehdolliseksi velaksi katsotaan myös sellainen olemassa oleva veloitte, joka ei todennäköisesti edellytä maksuveloitteen täyttämistä, tai jonka suuruutta ei voida määrittää luotettavasti. Ehdollinen velka esitetään liitetietona.

Tuloverot

Tuloslaskelman verokulu muodostuu tilikauden verotettavaan tuloon perustuvasta verosta ja laskennallisesta verosta. Suoraan omaan pääomaan kirjattuihin eriin liittyvä vero vaikutus kirjataan vastaavasti osaksi omaa pääomaa. Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero lasketaan verotettavasta tulosta voimassaolevan verokannan perusteella. Veroa oikaistaan mahdollisilla edellisiin tilikausiin liittyvillä veroilla.

Laskennalliset verot lasketaan väliaikaisista eroista kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon välillä. Laskennallista verovelkaa ei kuitenkaan kirjata, kun kyseessä on alun perin kirjanpitoon merkittävä omaisuuserä tai velka eikä kyseessä ole liiketoimintojen yhdistäminen eikä tällaisen omaisuus- tai velkaerän kirjaaminen vaikuta kirjanpidon tulokseen eikä verotettavaan tuloon liiketoiminnan toteutumisaikana. Verotuksessa vähennyskelpotomasta liiketoimintaa ei kirjata laskennallista veroa eikä tytäryritysten jakamattomista voittovaroista kirjata laskennallista veroa siltä osin, kuin ero ei todennäköisesti purkautu ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa.

Merkittävimmät väliaikaiset erot syntyvät aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden poistoista, käytettävyyden verotuksellisista tappioista ja hankintojen yhteydessä tehdyistä käyppiin arvoihin arvostuksista. Laskennalliset verot lasketaan käyttämällä tilinpäätöspäivään mennessä säädettyjä verokantoja. Laskennallinen verosaaminen kirjataan siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää.

Tuloutusperiaatteet

Liikevaihtona esitetään tuotteiden ja palveluiden myynnistä saadut tuotot käypään arvoon arvostettuina oikaisuna välillisillä veroilla, alennuksilla ja valuuttamääräisen myynnin kurssieroilla.

Myydyt tavarat ja palvelut

Konserni tuottaa koulutus-, konsultointi-, viestintä- ja digitaalisia palveluja. Tuotot palveluista tuloutetaan, kun palvelu on suoritettu ja taloudellisen hyödyn saaminen palvelusuoritteesta on todennäköistä. Tuotot tavaroiden myynnistä kirjataan, kun tavaroiden omistamiseen

liittyvät merkittävät riskit, edut ja määräysvalta ovat siirtyneet ostajalle. Pääsääntöisesti tämä tapahtuu tuotteiden sopimusehtojen mukaisen luovutuksen yhteydessä. Konsernilla ei tällä hetkellä ole tavaramyymiä. Vuokratuotot tuloutetaan tasaerinä vuokraudelle. Tuotot palveluista tuloutetaan sillä tilikaudella, jolla palvelu suoritetaan.

Lisenssituotot

Lisenssituottojen tuloutus tapahtuu sopimuksen tosiasiallisen sisällön mukaisesti.

Pitkäaikaishankkeet

Konsernilla voi olla pitkäkestoisia, pääsääntöisesti alle vuoden kestäviä konsulttiprojekteja. Pitkäaikaishankkeen tulot ja menot kirjataan tuotoiksi ja kuluiksi valmistusasteen perusteella, kun hankkeen lopputulos voidaan arvioida luotettavasti. Valmistusaste määritellään kuhunkin hankkeeseen liittyen tarkasteluhetken mennessä suoritetusta työstä aiheutuneiden menojen osuutena hankkeen arvioiduista kokonaismenoista. Menot, jotka liittyvät vielä tulouttamattomaan hankkeeseen, kirjataan keskeneräisinä pitkäaikaishankkeina taseeseen. Jos syntyneet menot ja kirjatut voitot ovat suuremmat kuin hankkeesta laskutettu määrä, erotus esitetään taseen erässä ”Myyntisaamiset ja muut saamiset”. Jos syntyneet menot ja kirjatut voitot ovat pienemmät kuin hankkeen laskutus, erotus esitetään erässä ”Ostovelat ja muut velat”. Silloin kun pitkäaikaishankkeen lopputulosta ei voida arvioida luotettavasti, hankkeesta johtuvat menot kirjataan kuluiksi samalla kaudella kuin ne ovat syntyneet ja hankkeesta saatavia tuottoja kirjataan vain siihen määrään asti kuin toteutuneita menoja vastaava rahamäärä on saatavissa. Mikäli on todennäköistä, että hankkeen valmiiksi saamiseen tarvittavat kokonaismenot ylittävät hankkeesta saatavat kokonaistulot, odotettavissa oleva tappio kirjataan kuluksi välittömästi. Tilikaudella 2015 ei ollut valmiusasteen mukaisia tuloutuksia.

Korot ja osingot

Korkotuotot on kirjattu suoriteperusteisesti sille kaudelle, jolta tuotot kertyvät ja osinkotuotot silloin, kun oikeus osinkoon on syntynyt.

Myytävänä oleviksi luokitellut pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot

Pitkäaikaiset omaisuuserät (tai luovutettavien erien ryhmä) ja lopetettuihin toimintoihin liittyvät omaisuuserät ja velat luokitellaan myytävänä oleviksi, mikäli niiden kirjanpitoarvoa vastaava määrä tulee kertymään pääasiassa omaisuuserän myynnistä jatkuvan käytön sijaan. Myytävänä olevaksi luokittelun edellytyksien katsotaan

täyttyvän, kun myynti on erittäin todennäköinen ja omaisuuserä (tai luovutettavien erien ryhmä) on välittömästi myytävissä nykyisessä kunnossaan yleisin ja tavanomaisin ehdoin, kun johto on sitoutunut myyntiin ja myynnin odotetaan tapahtuvan vuoden kuluessa luokittelusta.

Välittömästi ennen luokittelua myytävänä olevaksi kyseiset omaisuuserät tai luovutettavien erien ryhmän varat ja velat arvostetaan niihin sovellettavien IFRS-standardien mukaisesti. Luokitteluhetkestä lähtien myytävänä olevat omaisuuserät (tai luovutettavien erien ryhmä) arvostetaan kirjanpitoarvoon tai sitä alempaan myynnistä aiheutuvilla menoilla vähennettyyn käypään arvoon. Poistot näistä omaisuuseristä lopetetaan luokitteluhetkellä.

Luovutettavien erien ryhmään kuuluvat omaisuuserät, jotka eivät kuulu IFRS 5-standardin arvostussääntöjen soveltamisalaan, ja velat arvostetaan niitä koskevien IFRS-standardien mukaan myös luokitteluhetken jälkeen.

Lopetettu toiminto on konsernin osa, josta on luovuttu tai joka on luokiteltu myytävänä olevaksi ja joka täyttää seuraavat edellytykset:

1. Se on merkittävä erillinen liiketoimintayksikkö tai maantieteellistä aluetta edustava yksikkö
2. Se on osa yhtä koordinoitua suunnitelmaa, joka koskee luopumista erillisestä keskeisestä liiketoiminta-alueesta tai maantieteellisestä toiminta-alueesta; tai
3. Se on tytäryritys, joka on hankittu yksinomaan tarkoituksena myydä se edelleen.

Lopetettujen toimintojen tulos esitetään omana eräänä konsernin tuloslaskelmassa. Myytävänä olevat omaisuuserät, luovutettavien erien ryhmät, myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyvät suoraan omaan pääomaan kirjatut erät sekä luovutettavien erien ryhmään sisältyvät velat esitetään taseessa erillään muista omaisuuseristä.

RAHOITUSVARAT JA RAHOITUSVELAT

Rahoitusvarat

Konsernin rahoitusvarat luokitellaan IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen – standardin mukaisesti seuraaviin ryhmiin: käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat, eräpäivään asti pidettävät sijoitukset, lainat ja muut saamiset ja myytävissä olevat rahoitusvarat. Luokittelu tapahtuu rahoitusvarojen hankinnan tarkoituksen perusteella, ja ne luokitellaan alkuperäisen hankinnan yhteydessä. Konsernilla ei ole tilinpäätöshetkellä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja eikä eräpäivään asti pidettäviä sijoituksia.

Lainat ja muut saamiset ovat johdannaisvaroihin kuuluttomia varoja, joihin liittyvät maksut ovat kiinteät tai määritettävissä ja joita ei noteerata toimivilla markkinoilla, eikä konserni pidä niitä kaupankäyntitarkoituksessa. Niiden arvostusperuste on jaksotettu hankintameno. Ne sisältyvät taseessa luonteensa mukaisesti lyhyt- tai pitkäaikaisiin varoihin: viimeksi mainittuihin, mikäli ne erääntyvät yli 12 kuukauden kuluttua.

Myytävisissä olevat rahoitusvarat ovat johdannaisvaroihin kuuluttomia varoja, jotka on nimenomaisesti määritetty tähän ryhmään tai joita ei ole luokiteltu muuhun ryhmään. Ne sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin, paitsi jos ne on tarkoitus pitää alle 12 kuukauden ajan tilinpäätöspäivästä lähtien, jolloin ne sisällytetään lyhytaikaisiin varoihin. Myytävissä olevat rahoitusvarat voivat koostua osakkeista ja korollisista sijoituksista. Ne arvostetaan käypään arvoon, tai milloin käypä arvo ei ole määritettävissä luotettavasti, hankintamenoon.

Rahavarat

Rahavarat koostuvat käteisestä rahasta, vaadittaessa nostettavissa olevista pankkitalletuksista ja muista lyhytaikaisista, erittäin likvideistä sijoituksista. Rahavarioihin luokitelluilla erillä on enintään kolmen kuukauden matriteetti hankinta-ajankohdasta lukien. Transaktiomenot sisällytetään rahoitusvarojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon, kun kyseessä on erä, jota ei arvosteta käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Kaikki rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan kaupantekopäivänä. Rahoitusvarojen taseesta pois kirjaaminen tapahtuu silloin, kun konserni on menettänyt sopimusperusteisen oikeuden rahavirtoihin tai kun se on siirtänyt merkittävältä osin riskit ja tuotot konsernin ulkopuolelle.

Rahoitusvelat

Rahoitusvelat merkitään alun perin kirjanpitoon käypään arvoon. Transaktiomenot on sisällytetty rahoitusvelkojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon. Myöhemmin kaikki rahoitusvelat arvostetaan efektiivisen koron menetelmällä jaksotettuun hankintamenoon. Rahoitusvelkoja sisältyy pitkä- ja lyhytaikaisiin velkoihin ja ne voivat olla korollisia tai korottomia.

Rahoitusvarojen arvonalentuminen

Konserni arvioi jokaisena tilinpäätöspäivänä, onko olemassa objektiivista näyttöä yksittäisen rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvarojen ryhmän arvon alentumisesta. Mikäli osakesijoitusten käypä arvo on alittanut hankintameno merkittävässä määrin ja konsernin määrittelemän ajanjakson, tämä on osoitus myytävissä olevan osakkeen arvonalentumisesta. Jos arvonalentumisesta on

näyttöä, käyvän arvon rahastoon kertynyt tappio siirretään tuloslaskelmaan.

Konserni kirjaa myyntisaamisista arvonalentumistappion, kun on olemassa objektiivista näyttöä siitä, että saamista ei saada perityksi täysimääräisesti. Velallisen merkittävät taloudelliset vaikeudet, konkurssin todennäköisyys, maksujen laiminlyönti tai maksusuorituksen viivästyminen yli 90 päivää ovat näyttöjä myyntisaamisen arvonalentumisesta. Kustakin saatavasta tehdään asiakaskohtainen arviointi. Tuloslaskelmaan kirjattavan arvonalentumistappion suuruus määritetään saamisen kirjanpitoarvon ja efektiivisellä korolla diskontattujen arvioitujen vastaisten rahavirtojen nykyarvon erotuksena. Mikäli arvonalentumistappion määrä pienenee jollakin myöhemmällä tilikaudella ja vähennyksen voidaan objektiivisesti katsoa liittyvän arvonalentumisen kirjaamisen jälkeiseen tapahtumaan, kirjattu tappio perutaan tulosvaikutteisesti.

Johdannaissopimukset ja suojauslaskenta

Johdannaissopimukset merkitään kirjanpitoon alun perin käypään arvoon sinä päivänä, jona konsernista tulee sopimusosapuoli, ja ne arvostetaan myöhemmin edelleen käypään arvoon. Voitot ja tappiot, jotka syntyvät käypään arvoon arvostamisesta, käsitellään kirjanpidossa johdannaissopimuksen käyttötarkoituksen määräämällä tavalla. Niiden johdannaissopimusten, joihin sovelletaan suojauslaskentaa ja jotka ovat tehokkaita suojausinstrumentteja, arvomuutosten tulosvaikutukset esitetään yhtenäisesti suojatun erän kanssa. Kun johdannaissopimuksia solmitaan, konserni käsittelee ne joko saamisten, velkojen tai kiinteiden sitoumusten käyvän arvon suojausina tai valuuttariskin kyseessä ollessa rahavirran suojausina, ennakoidun erittäin todennäköisen liiketoimen rahavirran suojausina, ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen suojausina tai johdannaissopimuksina, jotka eivät täytä suojauslaskennan soveltamisedellytyksiä. Konserni dokumentoi suojauslaskentaa aloittaessaan suojattavan kohteen ja suojausinstrumenttien välisen suhteen sekä konsernin riskienhallinnan tavoitteet ja suojaukseen ryhtymisen strategian. Konserni dokumentoi ja arvioi suojausta aloittaessa ja vähintään jokaisen tilinpäätöksen yhteydessä suojaussuhteiden tehokkuuden tarkastelemalla suojaavan instrumentin kykyä kumota suojattavan erän käyvän arvon tai rahavirtojen muutokset.

Rahavirran suojaukset

Rahavirran suojauksen ehdot täyttävien johdannaissinstrumenttien tehokkaan osuuden käyvän arvon muutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään oman pääoman suojausrahastossa (sisältyy erään

”Muut rahastot”). Suojausten tehoton osuus kirjataan liiketoiminnan muihin tuottoihin tai kuluihin, Suojausinstrumentista omaan pääomaan kertyneet voitot ja tappiot siirretään tulosvaikutteisiksi silloin, kun suojattu erä vaikuttaa voittoon tai tappioon. Ennakoitua valuuttamääräistä myyntiä suojaavien johdannaisten voitot ja tappiot kirjataan myynnin oikaisuksi myynnin toteutuessa. Suojausinstrumentin voiton tai tappion tehon osuus merkitään liiketoiminnan muihin tuottoihin tai kuluihin. Mikäli suojattu ennakoitu liiketoimi johtaa rahoitusvaroihin kuulumattoman omaisuuserän, kuten aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen, kirjaamiseen, omaan pääomaan kertyneet voitot ja tappiot siirretään kyseisen omaisuuserän hankintamenon oikaisuksi.

Kun rahavirran suojaukseksi hankittu suojausinstrumentti erääntyy tai se myydään tai kun suojauslaskennan soveltamedellytykset eivät enää täyty, suojausinstrumentista kertynyt voitto tai tappio jää omaan pääomaan siihen asti, kunnes ennakoitu liiketoimi toteutuu. Kuitenkin, jos ennakoitun suojatun liiketoimen ei enää odoteta toteutuvan, omaan pääomaan kertynyt voitto tai tappio kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti.

Oma pääoma

Alkuperäisen merkinnän yhteydessä merkityt osakkeet esitetään osakepääomana.

Konserni luokittelee liikkeeseen laskemansa instrumentit niiden luonteen perusteella joko omaksi pääomaksi tai rahoitusvelaksi. Menot, jotka liittyvät omien oman pääoman ehtoisten instrumenttien liikkeeseenlaskuun tai hankintaan, esitetään oman pääoman vähennys-eränä verovaikutuksella oikaistuna. Jos Soprano Oyj hankkii takaisin omia oman pääoman ehtoisia instrumenttejaan, näiden instrumenttien hankintameno vähennetään omasta pääomasta.

Liikevoitto

IAS 1 Tilinpäätöksen esittäminen -standardi ei määrittele liikevoiton käsitettä. Konserni on määrittänyt sen seuraavasti: liikevoitto on nettosumma, joka muodostuu kun liikevaihtoon lisätään liiketoiminnan muut tuotot, vähennetään ostokulut, työsuhte-etuuksista aiheutuvat kulut, poistot ja mahdolliset arvonalentumistappiot sekä liiketoiminnan muut kulut. Kaikki muut kuin edellä mainitut tuloslaskelmaerät esitetään liikevoiton alapuolella. Kursierot ja johdannaisten käyppien arvojen muutokset sisältyvät liikevoittoon, mikäli ne syntyvät liiketoimintaan liittyvistä eristä; muuten ne on kirjattu rahoituseriin.

Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Konsernin tilinpäätös on laadittu jatkuvuuden periaatteella. Tilinpäätöstä laadittaessa joudutaan tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden lopputulemat voivat poiketa tehdyistä arvioista ja oletuksista. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa.

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden valintaan ja soveltamiseen liittyvä johdon harkinta

Tilivuoden kannattavuus oli edelleen heikko. Yhtiön johto käynnisti tilikaudella yritysostojen jälkeiset, toiminnan tehokkuuteen ja kulujen säästöihin tähtäävät toimenpiteet toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi sekä konsernin kannattavuuskehityksen ja rahoitusaseman parantamiseksi.

Konsernin johto käyttää harkintaa tehdessään päätöksiä tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden valinnasta ja näiden soveltamisesta. Tämä koskee erityisesti niitä tapauksia, joissa voimassaolevassa IFRS-normistossa on vaihtoehtoisia kirjaamis-, arvostamis- tai esittämistapoja. Konsernin johto on erikseen arvioinut jatkuvuusperiaatteen käyttöä konsernitilinpäätöksen laatimisperusteena ja laatinut suunnitelman konsernin omaisuuserien realisoinniseksi, jotta konsernin kassatilannetta voidaan parantaa.

Arvioihin liittyvät epävarmuustekijät

Tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä tehdyt arviot pohjautuvat johdon parhaaseen näkemykseen tilinpäätöshetkellä. Arvioiden taustalla ovat aiemmat kokemukset sekä tulevaisuutta koskevat, tilinpäätöshetkellä todennäköisimpinä pidetyt oletukset, jotka liittyvät muun muassa konsernin taloudellisen toimintaympäristön odotettuun kehitykseen myynnin ja kustannustason kannalta. Konsernissa seurataan arvioiden ja olettamusten toteutumista sekä näiden taustalla olevien tekijöiden muutoksia säännöllisesti yhdessä liiketoimintayksiköiden kanssa käyttämällä useita, sekä sisäisiä että ulkoisia tietolähteitä. Mahdolliset arvioiden ja olettamusten muutokset merkitään kirjanpitoon sillä tilikaudella, jonka aikana arviota tai olettamusta korjataan, ja kaikilla tämän jälkeisillä tilikausilla.

Ne keskeiset tulevaisuutta koskevat oletukset ja sellaiset tilinpäätöspäivän arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät, jotka aiheuttavat merkittävän riskin konsernin varojen ja velkojen kirjanpitoarvojen muuttumisesta

olennaisesti seuraavan tilikauden aikana, on esitetty alla. Konsernin johto on katsonut näiden tilinpäätöksen osa-alueiden olevan keskeisimmät, sillä niitä koskevat laatimisperiaatteet ovat konsernin näkökulmasta monimutkaisimmat ja niiden soveltaminen edellyttää eniten merkittävien arvioiden ja oletusten käyttämistä esimerkiksi omaisuuserien arvostamisessa. Lisäksi näillä tilinpäätöksen osa-alueilla käytettyjen oletusten ja arvioiden mahdollisten muutosten vaikutukset on arvioitu olevan suurimmat.

Finpron kaupallisen konsulttiliiketoiminnan liikevaihdon ja kulujen jakamisen neuvottelut ovat tilinpäätöshetkellä kesken. Tilinpäätös 2015 sisältää johdon arvioita liittyen kyseisiin liikevaihdon ja kulujen jakamiseen. Neuvottelujen lopputulos voi poiketa johdon arvioista ja vaikuttaa siltä osin myös vuoden liiketuloksen ja kassavirran muodostumiseen tilikauden jälkeen.

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankittujen hyödykkeiden käyvän arvon määrittäminen

Merkittävässä liiketoimintojen yhdistämisissä konserni käyttää ulkopuolista neuvonantajaa arvioitaessa aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden käypiä arvoja. Aineellisten hyödykkeiden osalta tehdään vertailuja vastaavien hyödykkeiden markkinahintoihin ja arvioitu hankittujen hyödykkeiden iästä, kulumisesta ja muista vastaavista tekijöistä aiheutuva arvon vähentyminen. Aineettomien hyödykkeiden käyvän arvon määrittäminen perustuu arvioihin hyödykkeisiin liittyvistä rahavirroista, jos markkinoilta ei ole ollut saatavissa tietoja vastaavanlaisten hyödykkeiden kaupoista.

Johto uskoo käytettyjen arvioiden ja oletusten olevan riittävän tarkkoja käyvän arvon määrittämisen pohjaksi.

Lisäksi konsernissa käydään läpi vähintään jokaisena tilinpäätöspäivänä mahdolliset viitteet niin aineellisten kuin aineettomienkin hyödykkeiden arvonalentumisesta.

Arvonalentumistestaus

Konsernissa testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta liikearvo, keskeneräiset aineettomat hyödykkeet ja ne aineettomat hyödykkeet, joilla on rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika, sekä arvioidaan viitteitä arvonalentumisesta edellä laatimisperiaatteissa esitetyn mukaisesti. Rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät on määritetty käyttöarvoon perustuvien laskelmien avulla. Näiden laskelmien laatiminen edellyttää arvioiden käyttämistä.

Laskennallisten verosaamisten kirjaaminen

Laskennallinen verosaaminen kirjataan siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää. Tulevaisuudessa syntyvä verotettava tulo edellyttää ennusteiden käyttämistä.

Tuloutus

Palvelut tuloutetaan valmistusasteen perusteella, kun hankkeen lopputulos voidaan arvioida luotettavasti. Valmistusasteen mukainen tuloutus perustuu arvioihin hankkeesta odotettavissa olevista tuotoista ja kuluista, samoin kuin hankkeen etenemisen luotettavaan mitaukseen. Mikäli arviot hankkeen lopputulemasta muuttuvat, muutetaan tuloutettua myyntiä ja voittoa sillä tilikaudella, jolloin muutos on ensi kertaa tiedossa ja arvioidavissa. Hankkeesta odotettavissa oleva tappio kirjataan kuluksi välittömästi.

1. LIIKEVAIHTO JA MAANTIETEELLISIÄ ALUEITA KOSKEVAT TIEDOT

LIIKEVAIHTO

tuhatta euroa	2015	2014
Tuotot palveluista	20 273	22 639
Yhteensä	20 273	22 639

Toimintasegmentit

Konsernilla on yksi raportoitava segmentti. Segmentin erityisosaamista on koulutus, valmennus ja kansainvälistymiskonsultointi. Tuote- ja palveluvalikoima kattaa koulutuksen, konsultoinnin ja tutkimukset. Konsernin toiminnasta vastaava päättäjät, johtoryhmä, seuraa yhtiön tulosta segmenttitasolla. Segmenttiä tarkastellaan liiketuloksen perusteella ja laatimisperiaatteet ovat samat kuin konsernitilinpäätöksessä. Segmentin luvut ovat yhteneväisiä konsernin lukujen kanssa. Konsernilla ei ollut vuonna 2015 eikä vuonna 2014 asiakkaita, joiden osuus konsernin ulkoisesta liikevaihdosta olisi ylittänyt 10 prosenttia.

Maantieteellisiä alueita koskevat tiedot:

Konsernilla on kolme maantieteellistä aluetta: Suomi, Ruotsi ja Venäjä. Viron maantieteellinen alue on siirretty myytävänä oleviin vuonna 2015. Lisäksi suomalaisista yhtiöistä Soprano Digital Oy, Töllö Finland Oy, Lemonline Oy ja Soprano Commerce Oy on siirretty myytävänä oleviin toimintoihin 31.3.2015.

2015, tuhatta euroa	Suomi	Ruotsi	Viro	Venäjä	konsernierät	yhteensä
Tuotot	12 640	7 706	0	95	-169	20 273
Pitkäaikaiset varat yhteensä	13 194	312	0	0	-4 437	9 070
Osuudet osakkuusyhtiöissä	804					804

2014, tuhatta euroa	Suomi	Ruotsi	Viro	Venäjä	konsernierät	yhteensä
Tuotot	16 521	8 067	386	153	-450	22 639
Pitkäaikaiset varat yhteensä	13 160	278	39	0	-3 829	9 649
Osuudet osakkuusyhtiöissä	677					677

2. MYYTÄVÄNÄ OLEVAT PITKÄAIKAISET OMAISUUSERÄT JA LOPETETUT TOIMINNOT

Konserni siirsi tytäryhtiö Promode Oy:n myytävänä olevaksi tilikauden 2014 lopussa. Promode Oy myytiin tammikuussa 2015. Konserni siirsi tytäryhtiö Soprano Digital Oy:n, Töllö Finland Oy:n, Lemonline Oy:n, Soprano Commerce Oy:n ja Pipfrog AS:n myytävänä oleviksi maaliskuussa 2015. Soprano Digital Oy:n osakkeista 51% myytiin joulukuussa 2015. Töllö Finland Oy on Soprano Digital Oy:n tytäryhtiö.

Myytävänä olevien toimintojen varat	2015	2014
Käyttöomaisuus	7	11
Liikearvo	649	
Muut aineettomat oikeudet	26	
Vaihtuvat vastaavat	207	72
Varat yhteensä	889	83
Myytävänä olevien toimintojen velat	2015	2014
Ostovelat ja muut velat	191	53
Muut lyhytaikaiset velat	53	
Velat yhteensä	243	53

IFRS 5 mukaisesti myytävänä olevien omaisuuserien arvot on esitetty niiden myyntihinnalla vähennettynä arvioiduilla myyntikuluilla tai sitä alempana kirjanpitoarvoon. Arvostuksia on verrattu muiden vastaavien yritysten viime aikaisiin myyntihintoihin ja tämän perusteella on tultu johtopäätökseen, ettei omaisuuserissä ole tarvetta arvonalentumiskirjauksiin.

Myytävänä olevien toimintojen tulos	2015	2014
Liikevaihto	1 559	665
Tulos ennen veroja	-140	1
Verot	0	1
Tulos verojen jälkeen	-140	0
Kirjatut verosaamiset tai-velat	0	0
Tilikauden tulos	-140	0
Myytävänä olevien toimintojen rahavirrat	2015	2014
Liiketoiminnan rahavirta	-22	-76
Investointien rahavirta	0	0
Rahoituksen rahavirta	-10	-121
Rahavarojen muutos	-32	-197

3. HANKITUT LIKETOIMINNOT

Vuoden 2015 tapahtumat

Vuonna 2015 ei hankittu liiketoimintoja.

Management Institute of Finland MIF Oy hankintamenolaskelma

Kauppahintana tieto- ja viestintäteknologian valmennusyhtiö Management Institute of Finland Oy MIF -konsernista maksettiin Johtamistaidon Osuuskunta JTO:lle, Taloudellinen tiedotustoimisto TAT:lle ja Kansainvälisen kaupan koulutussäätiö FINTRAlle 500 000 euroa.

Soprano maksoi Management Institute of Finland Oy:n koko osakekannasta 200 000 euron käteisvastikkeen sekä 300 000 euron arvosta Soprano Oyj:n uusia osakkeita. Sopimuksen mukainen osakkeen hinta oli 1,38 euroa. Soprano Oyj suuntasi kauppahintavastikkeena käteisvastikkeen lisäksi 217 392 kappaletta Soprano Oyj:n uutta osaketta myyjille ja sai kaupassa 1000 Management Institute of Finland MIF Oy:n osaketta, jotka edustavat 100 % yhtiön koko osakekannasta.

Soprano Oyj:n hallitus vahvisti kaupan 31.3.2014. Management Institute of Finland Oy -konserni konsolidoitiin Soprano Oyj konserniin 1.4.2014 alkaen.

Kauppahinnaksi on kirjattu 500 001 euroa, josta 200 000 euroa maksettiin käteisellä ja Soprano Oyj:n uusia osakkeita annettiin 300 001 euron arvosta. Kauppahinnassa käytettiin Soprano Oyj:n osakkeen hankinta-ajankohdan päätöskurssia 1,38 euroa.

Hankinnasta syntyi 1 502 tuhannen euron liikearvo. Liikearvo perustuu Management Institute of Finland Oy -konsernin hankinnasta odotettavissa oleviin synergiahyötyihin ja ulkopuolisiin arvioihin. Synergiahyödyt perustuvat johdon arvion mukaisesti 80 % yhteisen myynti- ja markkinointiverkoston hyödyntämiseen sekä 20 % hallinnon ja logistiikkatoiminnon tehostumiseen.

	Yhdistämisessä kirjatut käyvät arvot
tuhatta euroa	
Aineettomat hyödykkeet	259
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	169
Muut osakkeet ja osuudet	7
Pitkäaikaiset lainasaamiset	69
Myyntisaamiset ja muut saamiset	906
Rahavarat	71
Varat yhteensä	1480
Pitkäaikaiset velat	44
lyhytaikaiset velat	2396
laskennallinen verovelka	43
Velat yhteensä	2482
Nettovarat	-1002
Osakkeiden hankintameno	500
Liikearvo	1502
Rahana maksettava kauppahinta	200
Hankitun tytäryhtiön rahavarat	71
Rahavirtavaikutus	-129

Liiketoiminnon yhdistämisessä hankitut aineettomat ja aineelliset hyödykkeet arvostettiin käypään arvoon markkinahintojen perusteella ottaen huomioon hankittujen hyödykkeiden ikä, kuluminen ja muut vastaavat tekijät.

Liiketoiminnon yhdistämisessä hankitut aineettomat hyödykkeet kirjataan erillään liikearvosta hankinta-ajankohdan käypään arvoon, mikäli hyödykkeen käypä arvo on määriteltävissä luotettavasti.

Toteutuneessa liiketoimintojen yhdistämisessä konserni on hankkinut tuotemerkin ja asiakaslistan. Muihin aineettomiin hyödykkeisiin sisältyvän tuotemerkin käypä arvo on määriteltävä perustuen diskontattuihin rojaltimaksuihin joilta on vältytty omistettaessa kyseiset tuotemerkit. Käyvän arvon määrittämisessä on markkinaperusteisesti arvioitu kohtuullinen rojaltiprosentti, jonka ulkopuolinen taho olisi valmis maksamaan lisenssisopimuksista. Muihin aineettomiin hyödykkeisiin sisältyvän asiakaslistan käypä arvo on määriteltävä perustuen asiakassopimusten tuottamiin diskontattuihin liiketuloisiin.

Management Institute of Finland MIF Oy -konsernin yhdeksän kuukauden liikevaihto 6,0 miljoonaa euroa ja tulos 0,0 miljoonaa euroa sisältyvät konsernin vuoden 2014 laajaan tuloslaskelmaan. Konsernin liikevaihto olisi ollut 26,5 miljoonaa euroa ja tulos -3,2 miljoonaa euroa, jos tilikauden aikana toteutunut liiketoimintojen hankinta olisi yhdistelty Soprano Oyj konsernin tulokseen ja taseeseen tilikauden 2014 alusta lähtien.

Finpro kaupallisen konsulttiliiketoiminnan hankintamenolaskelma

Kauppahintana Finpro kaupallisesta konsulttiliiketoiminnasta maksettiin Finpro ry:lle käteisellä 628 000 euroa.

Liiketoimintakaupassa Sopranon palvelukseen siirtyi 42 asiantuntijaa ja kauppaan kuuluvat asiakastietokanta, tarjouskanta ja tilauskanta, toimeksiantosopimukset ja Navigator palvelukonsepti sekä lisäksi oikeudet Finpro Consulting tunnuksen käyttöön kahdeksi vuodeksi.

Kauppaan ei sisälly Finpron kuukausipalkkainen kansainvälinen verkosto, vaan Sopranon tavoitteena oli rakentaa oma 40-50 maan sopimuskonsulttien verkosto. Sopranon Trade Centereiden verkosto tulee perustumaan osin Finpron nykyisten vientikeskusten henkilöstöön ja osin Sopranon nykyiseen kansainväliseen verkostoon. Vuoden mittaisena siirtymäaikana Soprano voi käyttää asiakasprojekteissa Finpron vientikeskusten konsultteja.

Soprano toteutti tarvittavat sopeutustoimet YT-lain mukaisesti 31.8.2014 mennessä. Siihen saakka Finpro maksoi kustannukset, tarjosi toimitilat ja saa vastikkeeksi kyseiseltä ajalta kertyvät ennen kauppaa myymiensä kauppasopimuksessa yksilöityjen projektien tuotot. Uusien kauppojen tulot kuuluvat Sopranolle. Sopimuksen mukaan Finpro osallistuu toiminnan sopeutuskustannuksiin 31.12.2014 saakka ja korvaa liiketoimintakaupan seurauksena Sopranon kannettavaksi siirtyvien vastuiden sopeuttamiskustannuksia enintään 600 000 eurolla sekä siirtyvät lomapalkka- ja lomarahavaraukset.

Soprano Oyj:n hallitus vahvisti kaupan ja kauppasumma maksettiin 6.6.2014. Ostettua liiketoimintaa varten perustettiin Finnish Trade Organisation Fintra Oy -niminen yhtiö, johon ostettu liiketoiminta siirrettiin. Perustettu yhtiö konsolidoitiin Soprano Oyj konserniin kesäkuun 2014 alusta alkaen.

Hankinnasta syntyi 596 tuhannen euron liikearvo. Liikearvo perustuu Finpron kaupallisen konsulttiliiketoiminnan hankinnasta odotettavissa oleviin synergiahyötyihin ja ulkopuolisiin arvioihin. Synergiahyödyt perustuvat johdon arvion mukaisesti 80 % yhteisen myynti- ja markkinointiverkoston hyödyntämiseen sekä 20 % hallinnon ja logistiikkatoiminnan tehostumiseen.

	Yhdistämisessä kirjatut käyvät arvot
tuhatta euroa	
Aineettomat hyödykkeet	40
Varat yhteensä	40
Laskennallinen verovelka	8
Velat yhteensä	8
Nettovarat	32
Osakkeiden hankintameno	628
Liikearvo	596
Rahana maksettava kauppahinta	628
Hankitun tytäryhtiön rahavarat	0
Rahavirtavaikutus	-628

Liiketoiminnan yhdistämisessä hankitut aineettomat hyödykkeet arvostettiin käypään arvoon markkinahintojen perusteella ottaen huomioon hankittujen hyödykkeiden ikä, kuluminen ja muut vastaavat tekijät.

Liiketoiminnan yhdistämisessä hankitut aineettomat hyödykkeet kirjataan erillään liikearvosta hankinta-ajan kohdan käypään arvoon, mikäli hyödykkeen käypä arvo on määriteltävissä luotettavasti.

Toteutuneessa liiketoimintojen yhdistämisessä konserni on hankkinut tuotemerkin käyttöoikeuden kahdeksi vuodeksi. Muihin aineettomiin hyödykkeisiin sisältyvän tuotemerkin käypä arvo on määritelty perustuen diskontattuihin rojalTIMaksuihin joilta on vältytty omistettaessa kyseiset tuotemerkit. Käyvän arvon määrittämisessä on markkinaperusteisesti arvioitu kohtuullinen rojalTIprosentti, jonka ulkopuolinen taho olisi valmis maksamaan lisenssisopimuksista.

Kaupan kohteena oleva liiketoiminta ei ole ollut erillinen kirjanpitovelvollinen. Tämän vuoksi aiempia tulosta taselukuja ei ole saatavilla. Finnish Trade Organisation Fintra Oy:n seitsemän kuukauden liikevaihto 1,2 miljoonaa euroa ja tulos ennen konserniavustusta -0,2 miljoonaa euroa sisältyvät konsernin vuoden 2014 laajaan tuloslaskelmaan.

4. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

tuhatta euroa	2015	2014
Vuokratuotot	51	21
Tytäryhtiön myyntivoitto	0	209
Muut tuottoerät*	557	1368
Yhteensä	608	1598

* Sisältää mm. Finpron maksettavaksi sovitut henkilöstön sopeuttamiskulut 428 tuhatta euroa ja vuokratuottoja 53 tuhatta euroa.

5. LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

tuhatta euroa	2015	2014
Vapaaehtoiset henkilösivukulut	201	135
Toimitilakulut	1 175	1 501
Kone- ja kalustokulut	355	473
Matkakulut	393	519
Markkinointikulut	577	390
Ulkopuoliset palvelut	609	805
Hallintokulut	473	1 793
Yhteensä	3 782	5 616

6. POISTOT

tuhatta euroa	2015	2014
Poistot hyödykeryhmittäin		
Aineettomat hyödykkeet		
Tuotemerkit	123	150
Aktivoidut kehittämismenot	2	10
Muut aineettomat hyödykkeet	106	100
Yhteensä	232	260
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet		
Koneet ja kalusto	297	275
Yhteensä	297	275
Poistot yhteensä	529	535

Konsernilla ei ollut arvonalentumisia vuosina 2014-2015

7. TYÖSUHDE-ETUUKSISTA AIHEUTUVAT KULUT

tuhatta euroa	2015	2014
Palkat	6 418	8 720
Eläkekulut – maksupohjaiset järjestelyt	1 121	1 477
Muut lakisääteiset henkilösivukulut	597	755
Yhteensä	8 136	10 952

	2015	2014
Konsernin henkilökunta keskimäärin tilikaudella (henkilöä)	148	179

Tiedot johdon työsuhde-etuuksista ja lainoista esitetään liitetiedossa 31. lähipiiritapahtumat.

8. TILINTARKASTAJIEN PALKKIOT

tuhatta euroa	2015	2014
Tilintarkastus	37	67
Todistukset ja lausunnot	0	2
Veroneuvonta	38	17
Muut palvelut	5	8
Yhteensä	80	94

9. TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISMENOT

Kuluiksi kirjatut tutkimus- ja kehittämismenot olivat yhteensä 0,06 miljoonaa euroa vuonna 2015 (0,1 miljoonaa euroa vuonna 2014).

10. RAHOITUSTUOTOT

tuhatta euroa	2015	2014
Myyntivoitot aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä	0	1
Korkotuotot henkilöstöannin lainoista	0	6
Muut korkotuotot	3	7
Muut rahoitustuotot	10	24
Yhteensä	14	37

11. RAHOITUSKULUT

tuhatta euroa	2015	2014
Tulosvaikutteisesti kirjatut erät		
Korkokulut rahoituslainoista	147	204
Arvon alentumistappiot lainasaamisista	0	50
Arvon alentumistappiot muista osakkeista ja osuuksista	0	125
Muut rahoituskulut	221	180
Yhteensä	368	559

12. MUUT LAAJAN TULOSLASKELMAN ERÄT, JOTKA SAATETAAN MYÖHEMMIN SIIRTÄÄ TULOSVAIKUTTEISEKSI

tuhatta euroa	2015	2014
Muuntoerot	-15	-56
Rahavirran suojaus	-4	0
Yhteensä	-19	-56

13. TULOVEROT

tuhatta euroa	2015	2014
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero	-2	-2
Edellisten tilikausien verot	0	25
Laskennalliset verot	84	-44
Yhteensä	82	-21

Laskennallisista veroista on kerrottu liitteessä 20.

Verokulun ja konsernin kotimaan 20 % verokannalla laskettujen verojen välinen täsmäytyslaskelma:

tuhatta euroa	2015	2014
Tulos ennen veroja	-306	-1 990
Verot laskettuna kotimaan verokannalla	61	398
Ulkomaisten tytäryhtiöiden poikkeavat verokannat	-6	1
Verovapaat tuotot	65	130
Vähennyskelvottomat kulut	-4	-79
Kirjaamattomat laskennalliset verosaamiset verotuksellisista tappioista	-59	-502
Osuus osakkuusyrityksen tuloksesta	25	7
Verot aikaisemmilta tilikausilta	0	25
Verot tuloslaskelmassa	82	-21

14. OSAKEKOHTAINEN TULOS

Laimentamaton osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyrityksen osakkeenomistajille kuuluva tilikauden voitto tilikauden aikana ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotetulla keskiarvolla.

tuhatta euroa	2015	2014
Emoyrityksen omistajille kuuluva tilikauden tulos (tuhatta euroa)	-364	-2 474
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana (1 000)	17 891	16 615
Laimentamaton osakekohtainen tulos (euroa/osake)	-0,02	-0,15

Laimennusvaikutuksella oikaistua osakekohtaista tulosta laskettaessa osakkeiden lukumäärän painotetussa keskiarvossa otetaan huomioon kaikkien laimentavien potentiaalisten kantaosakkeiden osakkeiksi muuttamisesta johtuva laimentava vaikutus. Konsernilla oli laimentavana instrumenttina oman pääoman ehtoinen laina ja vaihtovelkakirjalaina, jotka muutettiin osakkeiksi vuonna 2014, jolloin tilikauden tulosta kasvatettiin verovaikutuksella oikaistulla korkokululla.

tuhatta euroa	2015	2014
Emoyrityksen omistajille kuuluva tilikauden tulos (tuhatta euroa)	-364	-2 474
Vaihtovelkakirjalainojen korko (verovaikutuksella oikaistuna)	0	27
Tilikauden tulos laimennusvaikutuksella oikaistun osakekohtaisen tuloksen laskemiseksi (tuhatta euroa)	-364	-2 447
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana (1 000)	17 891	16 615
Vaihtovelkakirjalainan muunto osakkeiksi	0	752
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo laimennusvaikutuksella oikaistun osakekohtaisen tuloksen laskemiseksi (1 000)	17 891	17 367
Laskennallinen laimennettu osakekohtainen tulos (euroa/osake)	-0,02	-0,14
Korjattu laimennettu osakekohtainen tulos (euroa/osake)	0,01	-0,15

Laimennusvaikutuksen huomioiminen ei voi parantaa osakekohtaista tulosta, joten laimennusvaikutuksella oikaistua osakekohtaista tuloksena on käytetty samaa arvoa kuin osakekohtainen tulos ilman laimennusvaikutusta, -0,15 euroa osakkeelta vuonna 2014.

Tilikauden 2014 aikana yhtiö konvertoi vaihtovelkakirjalainansa yhtiön osakkeiksi.

15. AINEELLISET KÄYTTÖOMAISUUSHYÖDYKKEET

tuhatta euroa	Koneet ja kalusto	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2015	1 119	1 119
Lisäykset	347	347
Siirto myytävänä oleviksi luokiteltuihin pitkäaikaisiin omaisuuseriin	-10	-10
Vähennykset	-37	-37
Hankintameno 31.12.2015	1 419	1 419
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2015	-650	-650
Poistot	-297	-297
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2015	-947	-947
Kirjanpitoarvo 1.1.2015	470	470
Kirjanpitoarvo 31.12.2015	473	473
tuhatta euroa	Koneet ja kalusto	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2014	945	945
Lisäykset	99	99
Liiketoimintojen yhdistäminen	169	169
Siirto myytävänä oleviksi luokiteltuihin pitkäaikaisiin omaisuuseriin	-11	-11
Vähennykset	-83	-83
Hankintameno 31.12.2014	1 119	1 119
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2014	-352	-352
Poistot	-298	-298
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2014	-650	-650
Kirjanpitoarvo 1.1.2014	594	594
Kirjanpitoarvo 31.12.2014	470	470

16. AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

tuhatta euroa	Liikearvo	Tuotemerkit, Tilaukanta	Kehittämis- menot	Muut aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2015	7 351	677	658	394	9 080
Lisäykset				31	31
Siirto myytävänä oleviksi luokiteltuihin pitkäaikaisiin omaisuuseriin	-649		-32		-681
Vähennykset	-701				-701
Hankintameno 31.12.2015	6 001	677	626	425	7 729
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2015	0	-304	-624	-249	-1 176
Poistot		-123	-2	-106	-232
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2015	0	-427	-626	-355	-1 408
Kirjanpitoarvo 1.1.2015	7 351	374	34	145	7 904
Kirjanpitoarvo 31.12.2015	6 001	250	0	70	6 321
tuhatta euroa	Liikearvo	Tuotemerkit, Tilaukanta	Kehittämis- menot	Muut aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2014	5 630	423	658	292	7 003
Lisäykset	2 098			117	2 215
Liiketoimintojen yhdistäminen		255		45	300
Vähennykset	-377			-60	-437
Hankintameno 31.12.2014	7 351	677	658	394	9 080
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2014	0	-154	-614	-141	-909
Poistot		-150	-10	-108	-267
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2014	0	-304	-624	-249	-1 176
Kirjanpitoarvo 1.1.2014	5 630	269	44	152	6 094
Kirjanpitoarvo 31.12.2014	7 351	374	34	145	7 904

HANKINTAMENON KOHDISTAMINEN

Soprano Oyj konsernin liikearvo muodostuu 1.2.2008 alkaen konserniin liitetystä Asapsoft Netsystems Oy:stä (nykyään Soprano Commerce Oy), 1.2.2012 alkaen konserniin liitetystä Pipfrog AS:sta (Pipfrog OÜ), 1.12.2012 alkaen konserniin liitetystä Aspectum Oy konsernista, 1.2.2013 alkaen konserniin liitetystä Lemonline Oy:stä, 1.4.2013 alkaen konserniin liitetystä Tieturi Oy konsernista, 1.4.2014 alkaen konserniin liitetystä Management Institute Of Finland MIF Oy konsernista sekä 1.6.2014 alkaen konserniin liitetystä Finpron kaupallisesta konsulttiliiketoiminnasta, jota varten perustettiin Finnish Trade Organisation Fintra Oy -niminen yhtiö.

Liikearvon kirjanpitoarvo tilikauden päättyessä on 6 650 tuhatta euroa, josta jatkuvien liiketoimintojen osuus on 6 001 tuhatta euroa ja lopetettujen toimintojen osuus on 649 tuhatta euroa. Liikearvo on kohdistettu erillisesti rahavirtaa tuottaviin yksiköihin seuraavasti:

Soprano Commerce Oy:n hankinnan 377 tuhannen euron liikearvo, Pipfrog AS:n hankinnan liikearvo 239 tuhatta euroa sekä Lemonline Oy:n hankinnan liikearvo 32 tuhatta euroa on kohdistettu Soprano Commercelle.

Aspectum Oy konsernin hankinnan liikearvo 753 tuhatta euroa, Tieturi Oy konsernin hankinnan liikearvo 3 150 tuhatta euroa sekä Management Institute Of Finland MIF Oy konsernin hankinnan 1 502 tuhannen euron liikearvo on kohdistettu Training&Consultingille.

Finpron kaupallisen konsulttiliiketoiminnan 596 tuhannen euron liikearvo on kohdistettu Finnish Trade Organisation Fintralle.

Soprano Communications Oy:lle kohdistunut 377 tuhannen euron liikearvo alaskirjattiin kassavirtaa tuottavan yksikön myynnin myötä syyskuussa 2014.

Liiketoimintojen yhdistämisessä hankittujen tuotemerkkien ja asiakaslistan kirjanpitoarvo, yhteensä 230 tuhatta euroa, kohdistuu seuraavasti: Training&Consultingiin liiketoiminnalle kohdistuu tuotemerkestä 211 tuhatta euroa ja asiakaslistasta 9 tuhatta euroa ja Finnish Trade Organisation Fintralle kohdistuu tuotemerkestä 10 tuhatta euroa. Tuotemerkkien taloudelliset vaikutusajat on määritelty viideksi vuodeksi ja asiakaslistan kahdeksi vuodeksi.

Promode Oy:n koko osakekanta ja Soprano Digital Oy:n osakkeista 51% on myyty tilikauden aikana ja niille kohdistettu liikearvo on kirjattu pois taseesta toteutuneiden kauppojen yhteydessä.

Hankintamenojen kohdistaminen konsernissa 31.12.2015

tuhatta euroa	Yhteensä	Soprano Commerce	Training& Consulting	Finnish Trade Organisation Fintra
liikearvo	6 650	649	5 405	596
tuotemerkit	221		211	10
asiakaslista	9		9	
yhteensä	6 880	649	5 625	606

Hankintamenojen kohdistaminen konsernissa 31.12.2014

tuhatta euroa	Yhteensä	Soprano Commerce	Soprano Digital	Promode	Training& Consulting	Finnish Trade Organisation Fintra
liikearvo	7 351	649	261	440	5 405	596
tuotemerkit	322				292	30
asiakaslista	52				52	
yhteensä	7 724	649	261	440	5 749	626

Arvon alentumisesta

Mikäli on viitteitä jonkin omaisuususerän tai rahavirtaa tuottavan yksikön arvonalentumisesta tai jos yksikön kirjanpitoarvoon sisältyy tai on kohdistettu liikearvoa, arvioidaan kyseisen omaisuususerän tai rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä oleva rahamäärä.

Liikearvojen kirjanpitoarvoja on arvioitu mahdollisten arvonalentumisten varalta käyttäen yksikkökohtaisesti kolmea eri skenaariota. Testauksessa kerrytettävissä olevat rahamäärät on määritelty käyttöarvoon käyttäen eri skenaarioiden painotettua keskiarvoa.

Rahavirtaennusteet perustuvat johdon hyväksymään budjettiin vuosille 2016 huomioiden toteutunut kehitys sekä ennustejaksoon vuosina 2017-2020, jossa on käytetty kasvutekijää. Johdon ennustejakson jälkeisissä rahavirroissa on käytetty 1% kasvutekijää.

Käyttöarvon laskennassa käytetyt keskeiset muuttujat olivat seuraavat:

1. Budjetoitu liikevaihto – Määritetty liikevaihto perustuu vuoden 2016 budjettiin huomioiden toteutunut

kehitys ja vuosien 2017-2020 ennustettuun liikevaihtoon.

2. Budjetoidut kulut perustuvat vuoden 2016 budjettiin ja ennusteeseen vuosille 2017-2020. Rahavirroissa on huomioitu verot ja nettokäyttöpääoman muutokset.
3. Diskonttauskorko on määritelty oman ja vieraan pääoman painotettuna keskimääräisenä kustannuksena (WACC, weighted average cost of capital). Diskonttauskorko on määritelty ennen veroja ja laskennassa on käytetty oman ja vieraan pääoman kokonaiskustannusta ja pääoman suhdetta ja testauksissa käytetty on 8,49 % (2014: 8,02 %).
4. Kasvuprosentti ennustejaksolla perustuu yhtiön johdon arvioon kasvusta ennustejaksolla 2017-2020. Kasvun arviointi perustuu kyseisten toimialojen keskimääräiseen kasvuun sekä yleiseen taloudelliseen tilanteeseen, kassavirtaa tuottavien yksiköiden markkina-asemaan, kasvupotentiaaliin, toteutuneeseen kasvuun ja parhailaan käynnissä oleviin sopeutustoimiin.

Arvon alentumistestauksen herkkyysoanalyysit

Herkkysoanalyysissä 31.12.2015 testattiin ennustejaksolla liikevaihdon ja diskonttauskoron muutosta myyntikateprosentin ja muiden kulujen pysyessä veroja ja nettokäyttöpääomaa lukuun ottamatta kiinteinä.

Kerrytettävissä oleva rahamäärä on herkin liikevaihdon muutokselle. Soprano Commercen osalta 2,1 %, Training&Consultingin osalta 2,6 % sekä Finnish Trade Organisation Fintran osalta 4,6 % pienempi liikevaihto veisi liikearvon testauksen alarajalle eli kirjanpitoarvoon.

Diskonttauskoron osalta herkkyysoanalyysissä Soprano Commercen osalta 4,3 %, Training&Consultingin osalta 7,9% sekä Finnish Trade Organisation Fintran osalta 15,9 % korkeampi kuin testissä käytetty diskonttausprosentti 8,49 % veisi liikearvon testauksen alarajalle eli kirjanpitoarvoon.

Testaustuloksia arvioidaan seuraavalla asteikolla, jossa verrataan kerrytettävissä olevaa rahamäärää (C) rahavirtaa tuottavan yksikön testattavien tase-erien yhteismäärään (A). Testaushetkellä testattavat yksiköt sijoittuvat luokituksen mukaisesti seuraavasti:

Luokka	Kuvaus	Luokkaan sijoittuvat testattavat yksiköt
1	C pienempi kuin A	
2	C 0–20 % suurempi kuin A	
3	C 20–50 % suurempi kuin A	Soprano Commerce, Training & Consulting
4	C 50 % suurempi kuin A	Fintra

17. OSUDET OSAKKUUSYRITYKSISSÄ

tuhatta euroa	2015	2014
Osuudet osakkuusyrietyksissä	804	677
Tasearvo yhteensä 31.12	804	677

Tiedot konsernin olennaisista osakkuusyrietyksistä (omistusosuus prosenttia):

Nimi	pääasiallinen		2015	2014
	toimiala	kotipaikka		
Isolta Oy	Ohjelmistopalvelut	Helsinki	34	34
Rianno Communications Oy	Viestintäpalvelut	Helsinki	49	49
Suomen Onlineallekirjoitus Oy	Ohjelmistopalvelut	Helsinki	32	32
Soprano Digital Oy	Ohjelmistopalvelut	Helsinki	49	100

Soprano Oyj myi 51 % Soprano Digital Oy:n osakekannasta 28.12.2015. Yhtiöstä jäljelle jäävän osakkuusyhtiöosuuden arvo on 1 euro.

Soprano Oyj:n hallitus vahvisti 2.9.2014 Soprano Communications Oy:n koko osakekannan myynnin Rianno Communications Oy:lle (ent. Rianno Oy) osakevaihdolla. Soprano Oyj sai syntyvästä uudesta Rianno Communications Oy -konsernista 49 prosentin omistusosuuden. Uuden osakkuusyhtiö Riannon arvoksi konsernissa kirjattiin ulkopuolisen arvonmääritykseen perustavasti 0,5 miljoonaa euroa. Soprano Communications Oy siirtyi pois Soprano Oy konsernista 1.9.2014 alkaen, Rianno-konserni yhdistellään Soprano Oyj konserniin 1.9.2014 alkaen pääomaosuusmenetelmällä.

Vuonna 2014 konserni ei ole kirjannut osuuttaan osakkuusyrietyksen Suomen Onlineallekirjoitus Oy:n tappioista, -0,07 miljoonaa euroa, koska konsernilla ei ole sitoumuksia osakkuusyrietyksen veloitteiden täyttämiseen.

Taulukossa mainitut konsernin olennaiset osakkuusyrietykset on käsitelty konsernitilinpäätöksessä pääomaosuusmenetelmällä:

	Rianno		Suomen				
	Communications Oy	Isolta Oy	Onlineallekirjoitus Oy	Soprano Digital Oy			
	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
lyhytaikaiset varat	299	265	473	249	64	42	181
pitkäaikaiset varat	590	87	18	16	0	0	59
lyhytaikaiset velat	643	254	145	121	55	20	335
pitkäaikaiset velat	0	0	0	0	82	88	425
liikevaihto	1202	402	1 138	836	308	255	591
tilikauden voitto tai tappio	144	51	239	36	-7	2	-307
osakkuusyrietyksestä kaudella saadut osingot	0	0	9	14	0	0	0
lyhytaikaisiin varoihin sisältyvät rahavarat	143	130	309	109	19	18	0
lyhytaikaisiin velkoihin sisältyvät lyhytaikaiset rahoitusvelat	0	0	0	0	3	2	0
osakkuusyrietyksen taloudellisen informaation täsmäytys konsernin kirjaamaan tasearvoon							
osakkuusyrietyksen nettovarot	246	98	346	149	-73	-66	-520
konsernin omistusosuus %	49	49	34	34	32	32	49
konsernin osuus nettovaroista	121	48	118	50	-23	-21	-255
liikearvo	511	511	0	0	0	0	0
muut oikaisut	-25	0	79	68	23	21	255
osakkuusyrietyksen tasearvo konsernin taseessa	607	559	197	118	0	0	0

Osakkuusyrietyksen Rianno Communications Oy:n ei ole todettu viitteitä liikearvon arvonalentumisesta.

18. MUUT OSAKKEET JA OSUDET

tuhatta euroa	2015	2014
Muodonvuoksi Oy	25	25
Muut osakkeet ja osuudet	19	20
Muut osakkeet ja osuudet yhteensä	44	45

19. PITKÄAIKAISET SAAMISET

tuhatta euroa	2015	2014
Pitkäaikaiset saamiset osakkuusyrityksiltä	816	0
Yhteensä	816	0

20. LASKENNALLISET VEROSAAMISET JA -VELAT**Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2015 aikana:**

	31.12. 2014	kirjattu tulos- laskelmaan	Kurssierot	Ostetut/ myytyt liike- toiminnot	31.12. 2015
Laskennalliset verosaamiset					
tuhatta euroa					
Vahvistetut tappiot	553	53	5	0	611
Arvonalentumiset					
Sisäisten liiketoimintakauppojen eliminointi					0
yhteensä	553	53	5	0	611

	31.12. 2014	kirjattu tulos- laskelmaan	Kurssierot	Ostetut/ myytyt liike- toiminnot	31.12. 2015
Laskennalliset verovelat					
tuhatta euroa					
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon liiketoimintojen yhdistämisessä	-79	27	0	0	-52

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2013 aikana:

	31.12. 2013	kirjattu tulos- laskelmaan	Kurssierot	Ostetut/ myytyt liike- toiminnot	31.12. 2014
Laskennalliset verosaamiset					
tuhatta euroa					
Vahvistetut tappiot	527	-29	-14	69	553
Sisäisten liiketoimintakauppojen eliminointi	14	-14			0
yhteensä	541	-43	-14	69	553

	31.12. 2013	kirjattu tulos- laskelmaan	Kurssierot	Ostetut/ myytyt liike- toiminnot	31.12. 2014
Laskennalliset verovelat					
tuhatta euroa					
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon liiketoimintojen yhdistämisessä	-54	26		-51	-79

Konsernilla oli 31.12.2015 13,5 milj. euroa (12,3 milj. euroa 31.12.2014) vahvistettuja sekä tilikaudelta 2015 arvioituja vahvistuvia tappioita, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista. Konserni on varovaisuuden perusteella arvioinut tappioiden hyödyntämistä kerrytettävissä olevan verottavan tuloksen perusteella. Kyseiset tappiot vanhenevat vuosina 2016 - 2025 osin ja osin ne eivät vanhene (Ruotsi).

21. MYYNTISAAMISET JA MUUT SAAMISET

tuhatta euroa	2015	2014
Myyntisaamiset	2 792	4 221
Ennakkosaamiset	0	0
Lainasaamiset	266	153
Muut saamiset	620	351
Siirtosaamiset	456	748
Yhteensä	4 133	5 473

Kaikki saamiset ovat euromääräisiä. Konserni on kirjannut luottotappioita 32 tuhatta euroa vuonna 2015 (vuonna 2014 41 tuhatta euroa). Myyntisaamisiin ei liity merkittäviä luottoriskikeskittymiä. Saamisten tasearvot vastaavat parhaiten sitä rahamäärää, joka on luottoriskin enimmäismäärä siinä tapauksessa, että sopimusten vastapuolet eivät pysty täyttämään konsernin saamisiin liittyviä velvoitteitaan. Konsernin toimintatapoihin ei kuulu vakuuksien hankkiminen myyntisaamisten ja muiden saamisten osalta. Saamiset lähipiiriltä on esitetty kohdassa 31 lähipiiritapahtumat.

Myyntisaamisten ikäjakauma ja luottotappioksi kirjatut erät

tuhatta euroa	2015	2014
Erääntymättömät	2 175	3 011
Erääntyneet		
Alle 30 päivää	441	1 001
30-60 päivää	58	37
61-90 päivää	25	87
Yli 90 päivää	93	85
Yhteensä	2 792	4 221

	2015	2014
Luottotappiot	32	37
Yhteensä	32	37

22. RAHAVARAT

tuhatta euroa	2015	2014
Käteinen raha ja pankkitilit	245	1 158
Yhteensä	245	1 158

23. OMAA PÄÄOMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Seuraavassa on esitetty osakkeiden lukumäärän muutokset:

	Osakkeiden lukumäärä (1 000)
tuhatta euroa	
31.12.2013	15 427 715
Osakeanti	217 392
Vaihtovelkakirjalainan ja oman pääoman ehtoisen lainan konvertointi	2 307 691
Omien osakkeiden muutokset	-63 113
31.12.2014	17 889 685
Omien osakkeiden muutokset	36 000
31.12.2015	17 925 685

Soprano Oyj:llä on yksi osakelaji. Osakkeiden enimmäismäärä oli vuonna 2015 17,9 miljoonaa kappaletta (17,9 miljoonaa kappaletta vuonna 2014). Osakkeilla ei ole nimellisarvoa. Tilinpäätöshetkellä konserni omistaa 72 170 Soprano Oyj:n osaketta.

Seuraavassa on esitetty oman pääoman rahastojen kuvaukset:

Osakepääoma

Osakepääomaan merkitään osakeantien yhteydessä saatu osakkeiden merkintähinta siltä osin kuin merkintähintaa ei osakeantipäätöksessä ole päätetty kirjattavaksi sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto

Sijoitetun vapaan oman pääoman (SVOP) rahasto sisältää muut oman pääoman luonteiset sijoitukset ja osakkeiden merkintähinnan siltä osin, kun sitä ei nimenomaisen päätöksen mukaan merkitä osakepääomaan.

Käyvän arvon rahasto

Käyvän arvon rahasto sisältää suojauslaskentaan liittyvien rahoitusinstrumenttien käyvät arvot vähennettynä laskennallisina veroina. Rahaston arvo tilikauden 2015 lopussa oli - 4 tuhatta euroa.

Osinko/pääoman palautus

Kokouksessaan 31.3.2016 hallitus on ehdottanut 21.4.2016 kokoontuvalle yhtiökokoukselle, että tilikauden 2015 tuloksesta ei jaettaisi osinkoa.

Soprano Oyj:n varsinainen yhtiökokous 13.5.2015 päätti hallituksen päivitetyn ehdotuksen mukaisesti, että yhtiö ei jaa osinkoa tilikaudelta 2014.

Varsinainen yhtiökokous antoi hallitukselle valtuutuksen päättää harkintansa mukaan lisäosion jakamisesta voittovaroista ja/ tai varojen jakamisesta vapaan oman pääoman rahastoista tai molemmista yhdessä siten, että valtuutuksen perusteella jaettavan lisäosion ja/ tai pääoman palautuksen määrä on yhteensä enintään 0,02 euroa osakkeelta.

24. OSAKEPERUSTEISET MAKSUT

Osakeperusteisten kannustinjärjestelyjen ehdot

Soprano Oyj:n hallitus päätti 17.9.2007 osakepohjaisen kannustinjärjestelmän luomisesta hallitukselle ja koko henkilökunnalle heidän sitouttamisekseen yhtiöön ja sen tavoitteisiin. Merkintähinta oli 0,68 euroa, joka oli päätöspäivää edeltäneen kuukauden keskipurssi vähennettynä 10 prosentilla.

Merkintään osallistuneille annettiin 965 000 osakkeen annin merkintää varten annettu yhteensä 656 200 euroa lainaa. Laina-aikaa pidennettiin hallituksen päätöksellä syyskuussa 2013 niin, että lainat on maksettava Soprano Oyj:lle viimeistään 30.6.2014 tai osakkeita myytäessä.

Osakkeet olivat lainan panttina. Osakkeiden luovutuskielto päättyi syyskuussa 2009.

	31.12.2014	17.9.2007
Toteutustapa		Osakkeina
Myöntämispäivä		17.9.2007
Osakkeet kirjautuneet arvo-osuustileille		28.11.2007
Myönnettyjen instrumenttien määrä, kappaletta		965 000
Merkintähinta, euroa		0,68
Osakehinta myöntämishetkellä, euroa		0,81
Päätöskuukautta edeltävän kuukauden keskipurssi, euroa		0,75
Lainan määrä	0	656 200
Lainan voimassaoloaika (vuosina)	30.6.2014 saakka	enintään 3 vuotta
Korko	Suomen pankin peruskorko	Suomen pankin peruskorko
Oikeuden syntymisehdot		2 vuoden luovutuskielto Työsuhteen päättyessä muun kuin eläkkeelle siirtymisen tai kuoleman johdosta, on merkitsijällä osakkeiden tarjoamisvelvollisuus yhtiölle merkintähintaan, yhtiöllä ei ole kuitenkaan velvollisuutta lunastaa osakkeita

Soprano Oyj:n varsinainen yhtiökokous 13.5.2015 päätti, että hallituksen palkkiot pysyvät ennallaan, ja siten kullekin hallituksen varsinaiselle jäsenelle maksetaan vuosipalkkiona 6 000 euroa sekä hallituksen puheenjohtajalle 500 euroa per kokous ja kullekin jäsenelle 300 euroa per kokous.

Vuosipalkkion maksu osakkeina toteutetaan kertamaksuna syyskuussa 2015 1.6.2015–31.8.2015 välisen ajan Soprano Oyj:n osakkeen päätöskurssien keskipurssin mukaan. Mikäli tämä ajankohta ei olisi sisäpiirisäännökset huomioiden mahdollista, toteutetaan maksu ensimmäisenä mahdollisena ajankohtana tämän jälkeen. Hallituksen jäsenten tulee säilyttää osakkeet omistuksessaan toimikautensa päättymiseen saakka.

Velvollisuus säilyttää osakkeet kuitenkin päättyy, jos hallituksen jäsenyys päättyy jo ennen toimikauden loppua. Mikäli hallituksen jäsen eroaa ennen 31.12.2015, tulee hänen palauttaa saamistaan osakkeista puolet. Palkkioiden maksaminen osakkeilla tapahtuu luovuttamalla uusia tai yhtiön hallussa olevia omia osakkeita antivaltuutuksen nojalla. Siinä tapauksessa, että osakkeiden luovutusta ei voida toteuttaa yhtiöstä tai hallituksen jäsenestä johtuvan syyn vuoksi, maksetaan koko palkkio rahana.

Yhtiö maksoi 23.12.2015 Soprano Oyj:n hallituksen jäsenten vuosipalkkiot Soprano Oyj:n varsinaisen yhtiökokouksen 13.5.2015 päätöksen mukaisesti Soprano Oyj:n omilla osakkeilla luovuttamalla Pekka Vennamolalle, Aino Salliselle, Arto Tenhuselle ja Timo Tiioselle kullekin 9 000 kappaletta, yhteensä 36 000 kappaletta yhtiön omaa osaketta. Vuosipalkkion määrä on 6 000 euroa per hallituksen jäsen, maksu perustui 1.6.2015–31.8.2015 välisen ajan Soprano Oyj:n osakkeen päätöskurssien keskipurssiin 0,67 euroa.

Sopranon henkilöstölle suunnattiin osakeanti vuonna 2014. Henkilöstöannissa merkittiin 993 999 kappaletta yhtiön omia osakkeita, mikä ylitti 24 prosentilla tarjotun 800 000 osakkeen kokonaismäärän. Henkilöstöannissa merkintähinta oli hallituksen osakeantipäätöstä edeltäneen kalenterikuukauden ajalta laskettu keskimääräinen kurssi 0,75 euroa osakkeelta. Ylimerkinnän vuoksi Soprano Oyj:n hallitus päätti leikata toimitusjohtaja Arto Tenhusen osakkeiden merkintämäärää, jotta päästiin annissa tarjottuun 800 000 osakkeen määrään.

Konsernilla ei ole optio-ohjelmia.

25. RAHOITUSVELAT

Pitkääkaiseen jaksotettuun hankintamenoön arvostetut rahoitusvelat

tuhatta euroa	2015	2014
Pankkilainat	1 182	1 572
Joukkovelkakirjalainat	1 000	1 000
Rahoitusleasingvelat	114	86
Muut pitkäaikaiset velat	36	0
Yhteensä	2 332	2 658

Lyhytaikaiset jaksotettuun hankintamenoön arvostetut rahoitusvelat

tuhatta euroa	2015	2014
Luottolimiitti	96	0
Rahoitusleasingvelat	163	145
Factoring-velka	1 517	751
Pitkääikaisten lainojen lyhennykset, pankkilainat	567	772
Yhteensä	2 343	1 668

Konsernin pankkilainat ovat sekä vaihtuva- että kiinteäkorkoisia. Konsernin keskimääräinen korkoprosentti vuonna 2015 oli 5,0 % (vuonna 2014 4,3 %). Käyvät arvot on esitetty liitetiedossa 27 Rahoitusriskien hallinta. Konsernin vaihtuvakorkoisten velkojen määrät jaoteltuna lainasopimusten korkojen uudelleenhinnoittelujaksoihin ovat seuraavat:

Pitkääikaisten velkojen uudelleenhinnoitteluhetket ovat

tuhatta euroa	2015	2014
0-3 kk euribor	0	2 172
yli 3-6 kk euribor	1 082	7
yli 6-12 kk euribor	0	165
pankin viitekorot ja peruskorot	0	751
kiinteäkorkoinen	1 036	751
Yhteensä	2 119	3 846

Myytävänä oleviin pitkäaikaisiin omaisuuseriin liittyvät lainat

Konserni myi syyskuussa 2014 myytäväksi luokitellun Hämeentie 155, Helsinki -osoitteessa olevan toimitilansa. Toimitilaan liittynyt velka per 31.8.2014 59 tuhatta euroa maksettiin pois.

Vaihtovelkakirjalainat

Suomen Kulttuurirahasto ja Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo ilmoittivat huhtikuussa 2014 vaihtavansa yhteensä 1 500 000 euron arvoiset vaihtovelkakirjalainat Soprano Oyj:n osakkeiksi sopimusehtojen mukaisesti. Soprano Oyj:n hallitus päätti 24.4.2014 suunnata Suomen Kulttuurirahastolle 1 538 461 ja Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elolle 769 230 Soprano Oyj:n uutta osaketta, yhteensä 2 307 691 osaketta, joilla Suomen Kulttuurirahaston 1 000 000 euron ja Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elon 500 000 euron vaihtovelkakirjalainat vaihdettiin Soprano Oyj:n uusiksi osakkeiksi sopimusehtojen mukaisella 0,65 euron osakekohtaisella vaihtohinnalla.

Suomen Kulttuurirahaston oman pääoman ehtoinen ja Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiön vieraan pääoman ehtoinen laina kirjattiin sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Vaihtovelkakirjalainat liittyivät 14.1.2013 tiedotettuun Tieturi Oy konsernin hankinnan rahoitukseen.

Joukkovelkakirjalaina

Suomen Kulttuurirahasto myönsi 1 000 000 euron joukkovelkakirjalainan Soprano Oyj:lle kesäkuussa 2014. Laina maksetaan kertamaksuna pois kolmen vuoden laina-ajan jälkeen.

Velkoihin liittyvät sopimusehdot

Lainasopimukseen liittyy kovenanttiehtoja, joiden mukaan konsernin on saavutettava tietyt keskeiset toimintaan liittyvät tavoitteet. Näitä kovenanttiehtoja ovat korollisten velkojen suhde käyttökatteeseen ja omavaraisuusaste. Koska kovenanttiehdot eivät täytyneet tilikauden 2014 lopussa 1,95 miljoonan euron määräisen lainan osalta, lainan korko nousi 1,5 prosenttiyksikköä vuoden 2015 alusta.

Syyskuussa 2015 Soprano keskitti rahoituksen yhteen pankkikonserniin ja solmi pitkäaikaisen rahoitusopimuksen, joka sisälsi 1,7 miljoonan euron määräisen lainan, 500 000 euron luottolimitin sekä konserniyhtiölle 1,95 miljoonan euron factoringlimiitit. Koska uuden rahoitusjärjestelyn mukainen kovenanttiehto ei täytynyt vuoden 2015 lopussa, yhtiö pyysi jatkoaikaa kovenanttiehdon tarkastelulle. Kovenanttiehtojen toteutumista tarkastellaan seuraavan kerran pankilta saadun ilmoituksen mukaan kesäkuun lopussa 2016.

Rahoitusleasingvelkojen erääntymisajat

Rahoitusleasingvelkojen bruttomäärä

vähimmäisvuokrat erääntymisajoittain	2015	2014
Yhden vuoden kuluessa	173	154
Vuotta pitemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	118	92
Yhteensä	291	247
Tulevaisuudessa kertyvät rahoituskulut	-14	-15
Rahoitusleasingvelkojen nykyarvo	277	231
Rahoitusleasingvelkojen nykyarvo erääntyy seuraavasti		
Yhden vuoden kuluessa	163	145
Vuotta pitemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	114	86
Yhteensä	277	231

26. OSTOVELAT JA MUUT VELAT

tuhatta euroa	2015	2014
Ostovelat	1 848	2 528
Saadut ennakot	638	870
Muut velat	2 017	2 290
Siirtovelat	1 430	2 447
Johdannaiset	5	
Yhteensä	5 938	8 135

27. RAHOITUSRISKIEN HALLINTA

Konserni altistuu normaalissa liiketoiminnassaan useille rahoitusriskeille. Konsernin riskienhallinnan tavoitteena on minimoida rahoitusmarkkinoiden muutosten haitalliset vaikutukset konsernin tulokseen. Pääasialliset rahoitusriskit ovat maksuvalmius-, luotto- ja valuuttariski. Konsernin riskienhallinnan yleiset periaatteet hyväksyy hallitus, ja niiden käytännön toteutuksesta vastaa yhtiön johto.

Maksuvalmiusriski

Yhtiö noudattaa huolellista maksuvalmiusriskin hallintaa. Yhtiön maksuvalmiutta seurataan ja ennustetaan kolmen kuukauden periodilla talousraportoinnin osana sekä vuositasolla. Tämän lisäksi lyhytaikaista maksuvalmiutta seurataan tarvittaessa. Rahoituksen saatavuus ja joustavuus pyritään takaamaan rahoituslaitosten luottoinstrumenttien avulla.

Seuraava taulukko kuvaa sopimuksiin perustuvaa maturiteettianalyysiä. Luvut ovat diskonttaamattomia ja ne sisältävät sekä korko- ja takausmaksut että pääoman takaisinmaksut.

tuhatta euroa	tasearvo	rahavirta yhteensä	alle 1 vuosi	1-2 vuotta	2-5 vuotta	yli 5 vuotta
31.12.2015						
Pankkilainat	1 845	1 997	722	599	676	
Joukkovelkakirjalaina	1 000	1 085	60	1 025		
Rahoitusleasingit	277	291	173	103	14	
Factoringluottovelat	1 517	1 517	1 517			
Johdannaisopimukset	5	5	1	1	3	
Ostovelat ja muut velat	5 645	5 645	5 620	25		
Yhteensä	10 289	10 540	8 093	1 753	694	0

Luotolliset tilit 600 tuhanteen euroon asti, käytössä 96 tuhatta euroa 31.12.2015, sisältyvät pankkilainoihin.

tuhatta euroa	tasearvo	rahavirta yhteensä	alle 1 vuosi	1-2 vuotta	2-5 vuotta	yli 5 vuotta
31.12.2014						
Pankkilainat	2 344	2 496	860	792	844	
Joukkovelkakirjalaina	1 000	1 146	60	60	1 026	
Rahoitusleasingit	231	247	154	76	16	
Factoringluottovelat	751	760	760			
Ostovelat ja muut velat	8 191	8 191	8 141	25	25	
Ostovelat ja muut velat	12 518	12 839	9 975	953	1 910	0
Yhteensä	11 158	12 198	7 295	1 311	2 483	1 110

Luotolliset tilit 120 tuhanteen euroon asti, ei käytössä 31.12.2014.

Sopranon aikaisempien vuosien liikevaihdon kasvu on vaatinut käyttöpääomaa ja integrointivaiheen tappiot ovat johtaneet siihen, että kassatilanne konsernissa on tiukka. Lainaehtojen mukaiset lyhennykset ja muut kasvavaikuttiset velvoitteet edellyttävät jatkossa oleellisesti parempaa tuloskehitystä.

Konsernin käytössä olevat merkittävimmät rahoituslähteet ovat myyntisaatavien rahoitus, shekkitililimiitti ja pitkäaikainen pankkilaina. Pankkilainan ehdoissa on vaahteita konsernin omavaraisuusasteelle ja tuloskehitykselle. Kahden tappiollisen tilikauden jäljiltä konsernin maksuvalmius on heikko. Yhtiö työstää projekteja, jotka onnistuessaan vapauttavat käyttöpääomaa kevään aikana. Lisäksi yhtiö vapautuu merkittävistä vuokravastuista elokuusta 2016 alkaen.

Luottoriski

Konsernilla ei ole merkittäviä luottoriskikeskittymiä. Yhtiöllä on toimintaperiaatteet sen varmistamiseksi, että

tuotteita ja palveluita myydään vain asiakkaille, joilla on asianmukainen luottohistoria. Jokaisen uuden sopimusasiakkaan luottotiedot selvitetään ennen sopimuksen allekirjoittamista. Saatavien perintää ja seuranta tehdään viikkotasolla. Vuonna 2015 yhtiöllä oli 32 (41) tuhatta euroa luottotappioita. Konsernin luottoriskien enimmäismäärä vastaa rahoitusvarojen kirjanpitoarvoa tilikauden lopussa. Myyntisaamisten ikäjakama on esitetty liitetiedossa 21. Myyntisaamiset ja muut saamiset.

Valuuttariski

Konserni toimii kansainvälisesti ja on siten altistunut eri valuuttapositioneista aiheutuville transaktioriskeille ja riskeille, jotka syntyvät kun eri valuutoissa olevat sijoitukset muunnetaan emoyrityksen toimintavalmuuttaan. Valuuttakurssiriskit syntyvät kaupallisista transaktioista, taseen monetaarisista eristä ja ulkomaisiin tytäryrityksiin tehdystä nettosijoituksista. Konsernilla on tilinpäätöshetkellä yksiköt Ruotsissa, Venäjällä ja Virossa. Konsernilla

kertyy muuntoeroa Ruotsin kruunusta ja Venäjän ruplasta, muuntoero ei toistaiseksi ole ollut merkittävä eikä konserni ole suojautunut siltä. Vuoden 2015 muuntoero -15 tuhatta euroa (vuonna 2014 -56 tuhatta euroa) on kirjattu laajan tuloslaskelman eriin.

Korkoriski

Konsernin korkoriski ei ole merkittävä. Konsernin tulot sekä operatiiviset rahavirrat ovat pääosiltaan riippumattomia markkinakorkojen vaihteluista. Konsernin lainat ovat muuttuva- ja kiinteäkorkoisia. Niistä on 72,9 prosenttia sidottu 0-12 kuukauden euriboreihin ja 27,1 prosenttia kiinteisiin korkoihin. Konsernilla on vaihtuvakorkoista lainaa yhteensä 850 tuhatta euroa, johon on tehty koronvaihtosopimus. Koronvaihtosopimuksella muuttuva korko on muutettu kiinteeksi koroksi. Lainan koroissa 1 %-yksikön muutos lisääisi tai vähentäisi korkokuluja 35 tuhatta euroa. Konsernin lainoista on kerrottu liitteessä 25.

Pääoman hallinta

Konsernin pääoman hallinnan pyrkimyksenä on optimaalisen pääomarakenteen avulla tukea liiketoimintaa varmistamalla normaalit toimintaedellytykset ja kasvattaa omistaja-arvoa tavoitteena paras mahdollinen tuotto. Optimaalinen pääomarakenne takaa myös pienemmät pääoman kustannukset. Pääomarakenteeseen vaikutetaan mm. osingonjaon ja osakeantien kautta. Konserni voi vaihdella ja mukauttaa osakkeenomistajille maksettujen osinkojen tai näille palautettavan pääoman määrää, tai uusien liikkeeseen laskettavien osakkeiden lukumäärää tai päättää omaisuserien myynneistä velkojen vähentämiseksi.

Konsernin pääomarakenteen kehitystä seurataan jatkuvasti omavaraisuusasteella. Konsernin korolliset velat olivat vuoden 2015 lopussa 4 858 (4 327) tuhatta euroa ja omavaraisuusaste oli 24,6 % (24,1 %). Lainasopimuksiin liittyy kovenanttiehtoja, joiden mukaan konsernin on saatettava tietyt keskeiset toimintaan liittyvät tavoitteet. Näitä kovenanttiehtoja ovat korollisten velkojen suhde käyttökatteeseen ja omavaraisuusaste. Lisäksi ne muun muassa rajoittavat uusien lainojen nostoa ja vakuuksien antoa ilman pankin lupaa. Syyskuussa 2015 Soprano keskitti rahoituksen yhteen pankkikonserniin ja solmi pitkäaikaisen rahoitussopimuksen, joka sisälsi 1,7 miljoonan euron määräisen lainan, 500 tuhannen euron luottolimiitistä sekä konserniyhtiöille 1,95 miljoonan euron

factoringlimiitit. Koska uuden rahoitusjärjestelyn mukainen kovenanttiehto ei täyttynyt vuoden 2015 lopussa, yhtiö pyysi jatkoaikaa kovenanttiehdon tarkastelulle. Kovenanttiehtojen toteutumista tarkastellaan seuraavan kerran pankilta saadun ilmoituksen mukaan kesäkuun lopussa 2016.

Soprano Oyj:n tytäryhtiö Finnish Trade Organisation Fintra Oy:llä on kaksi alkamassa olevaa välimiesmenettelyä koskien liiketoiminnan kauppaa, jolla Fintra osti toukokuussa 2014 Finpron kaupalliset konsulttiliiketoiminnat.

Fintra on käynnistänyt välimiesmenettelyn Finpro Oy:tä vastaan ja vaatii 628 tuhannen euron kauppahintaa palautettavaksi kokonaisuudessaan sopimusrikkomusten takia ja lisäksi se vaatii Finpron maksettavaksi osapuolten yhdenmukaisen käsityksen mukaisesti 436 tuhatta euroa henkilöstön sopeutuskuluista. Fintran vaatimuksen mukaan Finproilta liiketoimintakaupassa siirtyneet projektit olivat tappiollisia, joten niistä ei ole kauppasopimuksen mukaan voinut syntyä tilitettävää Finprolle.

Finpro ry on puolestaan jättänyt välimiesmenettelyn aloittamista koskevan hakemuksen, jossa vaaditaan Fintralta kaupassa siirtyneiden keskeneräisten projektien tilityksinä 1,35 miljoonaa euroa sekä lisäksi vahingonkorvauksena ainakin 23 610 euroa. Fintran käsityksen mukaan vaatimus on kokonaisuudessaan perusteeton. Lisäksi osapuolet vaativat toisiltaan korvausta välimiesmenettelyyn liittyvistä oikeudenkäyntikuluista.

Fintran hallitus on huolellisesti arvioinut riitojen mahdollista lopputulosta ja kirjannut todennäköisen lopputuloksen mukaisesti varauksen tilinpäätökseen. Johdon arvio saattaa poiketa merkittävästi välimiesmenettelyn lopputuloksesta.

Riidan lopputulos voi metkittävästi vaikuttaa konsernin rahoitusasemaan.

Johto on käyttänyt huolellista harkintaa arvioidessaan rahoitusriskejä, jotka liittyvät jatkuvuuden periaatteen soveltamasta tilinpäätöksessä ja laatinut hallituksen käyttöön erillisen selvityksen asiasta.

Taulukossa on esitetty kunkin rahoitusvarojen ja -velkojen erän käyvät arvot ja kirjanpitoarvot, jotka vastaavat konsernitaseen arvoja. Rahavarojen ja -velkojen kirjanpitoarvot vastaavat olennaisilta osin käypiä arvoja. Rahoitusleasingvelkojen käypä arvo on arvioitu diskonttaamalla vastaiset rahavirrat korolla, joka vastaa vastavien vuokrasopimusten korkoa (hierarkiataso 2).

Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot	Kirjanpito- arvo 2015	Käypä arvo 2015	Kirjanpito- arvo 2014	Käypä arvo 2014
tuhatta euroa				
Rahoitusvarat				
Myyntisaamiset ja muut saamiset	5 156	5 156	5 497	5 497
Rahavarat	245	245	1 158	1 158
Rahoitusvelat				
Pankkilainat	1 748	1 748	2 345	2 345
Joukkovelkakirjalaina	1 000	1 000	1 000	1 000
Factoring-lainat	1 517	1 517	751	751
Rahoitusleasingit	277	277	231	231
Ostovelat ja muut velat	5 607	5 607	8 191	8 187
Luotolliset tilit*	96	96	0	0

*tililimiitit 31.12.2015 600 tuhatta euroa ja 31.12.2014 120 tuhatta euroa

Käyvän arvon arvioiminen

Muiden rahoitusvarojen ja -velkojen kuin tässä käyvän arvon hierarkiataulukossa esitettyjen osalta kirjanpito-arvot eivät oleellisesti eroa käyvistä arvoista. Velkojen käyvät arvot edustavat lainojen nykyarvoja. Taseessa käypään arvoon kirjatut rahoitusinstrumentit on luokiteltu käyvän arvon määrittämiseen perustuvien hierarkiatasojen mukaan seuraavasti:

Taso 1 Toimivilta markkinoilta saatavissa olevat markkinahintanoteeraukset. Markkinahinnat ovat helposti ja säännöllisesti saatavissa pörssistä, välittäjältä, markkinainformaation välityspalvelusta, markkinahinnoittelun palveluntuottajalta tai valvontaviranomaiselta. Rahoitusvarojen noteerattuna markkinahintana käytetään sen hetkistä ostonoteerausta. Tason 1 rahoitusinstrumentit ovat korkoarvopapereita ja osakkeita, jotka on luokiteltu myytävissä oleviksi tai käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi.

Taso 2 Tason 2 rahoitusinstrumenttien käypä arvo määritellään arvostusmenetelmien avulla. Näissä menetelmissä käytetään syöttötietona markkinahintanoteerauksia, jotka ovat helposti ja säännöllisesti saatavissa pörssistä, välittäjältä, markkinainformaation välityspalvelusta, markkinahinnoittelun palveluntuottajalta tai valvontaviranomaiselta. Tason 2 rahoitusinstrumentit ovat:

- Ei-pörssinoteerattuja (OTC) johdannaisia, jotka on luokiteltu joko käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi tai suojauslaskettaviksi.
- Korkoarvopapereita, jotka on luokiteltu myytävissä oleviksi tai käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi.
- Käyvän arvon suojauslaskennassa olevat velat.

Taso 3 Rahoitusinstrumentti on luokiteltu tasolle 3, jos käyvän arvon laskenta ei voi perustua todettavissa oleviin markkinahintanoteerauksiin. Sopranolla ei ollut tällaisia rahoitusinstrumentteja.

Alla olevassa taulukossa esitetään Sopranon käypään arvoon arvostetut rahoitusvarat ja -velat

30.9.2015

Tuhatta e	Taso 1	Taso 2	Taso 3
Velat			
Suojauslaskennassa olevat johdannaiset	-	5	-
Velat yhteensä	-	5	-

Koronvaihtosopimusten

käyvät arvot on määritetty tulevien rahavirtojen nykyarvoon perustuvalla menetelmällä, jonka tukena ovat raportointikauden päättämispäivän markkinakorot ja muu markkinainformaatio. Jos käytetään vastapuolen hintanoteerausta, konserni laatii myös oman tarkistuslaskelman yleisesti hyväksytyjä arvostusmenetelmiä käyttäen. Hyödykejohdannaisten käyvät arvot määritetään käyttämällä julkisesti noteerattuja markkinahintoja.

Käyvät arvot vastaavat niitä hintoja, jotka konserni joutuisi maksamaan tai saisi, jos se siirtäisi johdannaissopimuksen tavanmukaisessa liiketoimessa raportointikauden päättämispäivän markkinaolosuhteissa.

Pankkilainat

Velkojen käyvät arvot pohjautuvat diskontattuihin rahavirtoihin. Diskonttauskorkona on käytetty korkoa, jolla konserni saisi vastaavaa lainaa ulkopuolelta raportointikauden päättämispäivänä. Kokonaiskorko muodostuu riskittömästä korosta ja yrityskohtaisesta riskipreemiosta.

Rahoitusleasingvelat

Käypä arvo on arvioitu diskonttaamalla vastaiset rahavirat korolla, joka vastaa vastaavien vuokrasopimusten korkoa raportointipäivänä.

Myyntisaamiset ja muut saamiset

Muiden kuin johdannaissopimuksiin perustuvien saamisten alkuperäinen kirjanpitoarvo vastaa niiden käypää arvoa, koska diskonttauksen vaikutus ei ole olennainen saamisten maturiteetti huomioon ottaen

Factoringvelat, ostovelat ja muut velat

Factoringvelkojen, ostovelkojen ja muiden velkojen alkupe-
räinen kirjanpitoarvo vastaa niiden käypää arvoa, koska diskonttauksen vaikutus ei ole olennainen velkojen maturiteetti huomioon ottaen.

28. LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTOJEN OIKAISUT

Liiketoimet johon ei liity maksutapahtumaa

tuhatta euroa	2015	2014
Poistot	548	566
Määräysvallan menettämiseen liittyvät rahana realisoitumattomat myyntivoitot	-289	0
Osakevaihtoon perustuvat tytäryhtiöiden myyntivoitot	0	-209
Muiden osakkeiden ja osuuksien alaskirjaus	0	118
Muut ei rahamääräiset liiketapahtumat	-68	0
Osuus osakkuusyhtiön tuloksesta	-127	-21
Yhteensä	64	454

29. MUUT VUOKRASOPIMUKSET

Konserni on vuokrannut käyttämänsä toimitilat. Vuokrasopimusten pituudet vaihtelevat kolmen kuukauden irtisanomisajasta kolmen vuoden kiinteään vuokrasopimukseen asti. Sopimukset sisältävät yleensä indeksihdon. Ei purettavissa olevien vuokrasopimusten perusteella maksettavat vähimmäisvuokrat ovat arvonlisäveroineen:

Toimitilojen vuokrasopimukset

tuhatta euroa	2015	2014
Yhden vuoden kuluessa	1 344	1 419
Vuotta pidemmän ajan ja enintään viisi vuotta	1 172	1 121
Yhteensä	2 516	2 540

Konserni on vuokrannut kalusteita ja tietoteknisiä laitteita. Konsernin leasingvastuut ovat:

Konsernin leasingvastuut

tuhatta euroa	2015	2014
Yhden vuoden kuluessa	232	102
Vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	152	155
Yhteensä	385	257

30. EHDOLLISET VELAT JA VARAT SEKÄ HANKINTASITOUKSET

Omasta puolesta annetut vakuudet

tuhatta euroa	2015	2014
Yrityskiinnitykset	3 900	3 950
Takaukset	22	175
Yhteensä	3 922	4 125

Tieturi Oy:n osakkeet on pantattu emoyhtiö Soprano Oyj:n rahoituslainojen vakuudeksi. Tieturi Oy:n 4,0 miljoonan euron yrityskiinnitykset on käytössä 22 tuhannen euron takaukseen. Yrityskiinnitykset ovat palautuneet yhtiölle tammikuussa 2016.

Riita-asiat ja oikeudenkäynnit

Soprano Oyj tiedotti 5.6.2014 välimieslautakunnan ratkaisun Ruotsin tytäryhtiön entisen toimitusjohtajan korvausvaatimusasiassa. Ratkaisun mukaan Informator Utbildning Svenska Ab joutui maksamaan yhtiön entiselle toimitusjohtajalle korvauksia sekä välimiesoikeuden palkkioita ja lakimiespalkkioita yhteensä noin 307 tuhatta euroa.

Soprano Oyj tiedotti 29.1.2016 että Fintra on käynnistänyt välimiesmenettelyn Finpro Oy:tä vastaan ja vaatii 628 tuhannen euron kauppahintaa palautettavaksi kokonaisuudessaan sopimusrikkomusten takia ja lisäksi se vaatii Finpron maksettavaksi osapuolten yhdenmukaisen käsityksen mukaisesti 436 tuhatta euroa henkilöstön sopeutuskuluista. Fintran vaatimuksen mukaan Finproilta liiketoimintakaupassa siirtyneet projektit olivat tappiollisia, joten niistä ei ole kauppasopimuksen mukaan voinut syntyä tilitettävää Finprolle.

Soprano Oyj tiedotti 9.2.2016 että Finpro ry on puolestaan jättänyt välimiesmenettelyn aloittamista koskevan hakemuksen, jossa vaaditaan miljoonaa euroa sekä lisäksi vahingonkorvauksena ainakin 23 610 euroa. Fintran käsityksen mukaan vaatimus on kokonaisuudessaan perusteeton. Lisäksi osapuolet vaativat toisiltaan korvausta välimiesmenettelyyn liittyvistä oikeudenkäyntikuluista.

Fintran hallitus on huolellisesti arvioinut riitojen mahdollista lopputulosta ja kirjannut todennäköisen lopputuloksen mukaisesti varauksen tilinpäätökseen. Johdon arvio saattaa poiketa merkittävästi välimiesmenettelyn lopputuloksesta.

Soprano Oyj ei ole kummassakaan riidassa osapuolena.

31. LÄHIPIIRITAPAHTUMAT

Konsernin lähipiiriin kuuluvat emoyritys, tytäryhtiöt ja osakkuusyhtiöt. Lähipiiriin luetaan myös hallituksen ja johtoryhmän jäsenet mukaan lukien toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtaja. Konsernilla ei ole yhteisyrityksiä.

Konsernin emo- ja tytäryrityssuhteet ovat seuraavat:

Yritys	Kotimaa	Omistus- osuus (%)	Osuus äänivallasta (%)
Soprano Oyj, emoyhtiö, Helsinki	Suomi		
Soprano Commerce Oy, Helsinki	Suomi	100,00	100,00
Lemonline Oy, Jyväskylä	Suomi	100,00	100,00
Pipfrog Oü, Tallinna	Viro	100,00	100,00
Aspectum Oy, Helsinki	Suomi	100,00	100,00
Aspectum Consulting Oy, Helsinki	Suomi	100,00	100,00
Tieturi Oy, Helsinki	Suomi	100,00	100,00
Informator Utbildning Svenska AB, Tukholma	Ruotsi	100,00	100,00
Management Institute of Finland MIF Oy, Helsinki	Suomi	100,00	100,00
MIF Koulutus Oy, Helsinki	Suomi	100,00	100,00
Finnish Trade Organisation Fintra Oy, Helsinki	Suomi	100,00	100,00

Konsernin osakkuusyhtiöt ovat:

Yritys	Kotimaa	Omistus- osuus (%)	Osuus äänivallasta (%)
Isolta Oy	Suomi	34,00	34,00
Suomen Onlineallekirjoitus Oy	Suomi	32,00	32,00
Rianno Oy	Suomi	49,00	49,00
Soprano Digital Oy (Brain Alliance Oy)	Suomi	49,00	49,00

Lähipiirin kanssa toteutui seuraavat liiketapahtumat, jotka eivät eliminoidu konsernitilinpäätöksessä:

2015, tuhatta euroa	Myynnit	Ostot	Saamiset	Velat
Osakkuusyrietykset	88	39	1079	80
Lähipiiriin kuuluvien henkilöiden määräysvallassa olevat yhtiöt	11	7	0	0

2014, tuhatta euroa	Myynnit	Ostot	Saamiset	Velat
Osakkuusyrietykset	29	37	2	2
Lähipiiriin kuuluvien henkilöiden määräysvallassa olevat yhtiöt	35	111	2	0

Konserniyhtiöt ovat myyneet omia palveluitaan konsernin osakkuusyhtiöille sekä lähipiirin kontrolloimille yhtiöille. Osakkuusyhtiöltä ja lähipiirin kontrolloimilta yhtiöltä on ostettu heidän tarjoamiaan palveluita ja tavaroita. Tavaroiden ja palvelujen myynnit ja ostot lähipiirille ovat toteutuneet yleisillä markkinaehdoilla ja perustuvat markkinahintoihin.

Johdon työsuhde-etuudet:

tuhatta euroa	2015	2014
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	581	668
Osakeperusteiset etuudet	15	36
Yhteensä	596	704

Palkat ja palkkiot

tuhatta euroa	2015	2014
Anne Berner, hallituksen puheenjohtaja 31.5.2015 asti	3	10
Arto Tenhunen, toimitusjohtaja, hallituksen jäsen 31.5.15 asti, puheenjohtaja 1.6.15 alkaen	184	191
Timo Tiihonen, hallituksen jäsen	10	9
Pekka Vennamo, hallituksen jäsen	10	10
Aino Sallinen, hallituksen jäsen, 7.5.2014 alkaen	10	5
Pekka Viljakainen, hallituksen jäsen, 7.5.2014 alkaen	0	6
Christina Dahlblom, hallituksen jäsen, 7.5.2014 saakka	0	3
Kai Mäkelä, hallituksen jäsen 7.5.2014 saakka	0	2
Kaisa Vikkula, toimitusjohtaja 22.10.2015 alkaen	19	
Muu johtoryhmä	370	469
Yhteensä	605	704

Toimitus- ja varatoimitusjohtajan eläkeiät määräytyvät lain mukaan ja ne maksetaan vuosittaisen tyel-maksun muodossa.

Lainat lähipiirille:

tuhatta euroa	2015	2014
Johtoon kuuluville avainhenkilöille myönnetty lainat		
Tilikauden alussa	0	114
Tilikauden aikana myönnetty lainat		
Lainojen takaisinmaksut	0	-113
Veloitetut korot	0	5
Tilikauden aikana saadut korkomaksut	0	-5
Tilikauden lopussa	0	0

Henkilöstöannin lainat on kokonaan maksettu lähipiirin ja muiden merkitsijöiden osalta per 31.12.2014 (31.12.2013 lainan määrä yht. 285 te)

Sopranon henkilöstölle suunnatun yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden annin merkintäaika päättyi 11.9.2014. Henkilöstöannissa merkittiin 993 999 osaketta, mikä ylitti 24 prosentilla tarjotun 800 000 osakkeen kokonaismäärän. Henkilöstöannissa merkintähinta oli hallituksen osakeantipäätöstä edeltäneen kalenterikuukauden ajalta laskettu keskimääräinen kurssi 0,75 euroa osakkeelta. Ylimerkinnän vuoksi Soprano Oyj:n hallitus päätti leikata toimitusjohtaja Arto Tenhusen osakkeiden merkintämäärää, jotta päästiin annissa tarjottuun 800 000 osakkeen määrään. Soprano Oyj:n lähipiiri osallistui henkilöstöantiin 472 tuhannen euron sijoituksella, henkilöstöannissa maksettiin yhtiölle yhteensä 600 tuhatta euroa 800 000 omasta osakkeesta.

32. TUNNUSLUVUT

	liite- tieto	2015	2014	2013
Liikevaihto, tuhatta euroa		20 273	24 677	17 004
Liiketulos, tuhatta euroa		-89	-2 048	764
%-liikevaihdosta		-0,4	-8,3	4,5
Tulos ennen veroja, tuhatta euroa		-306	-2 501	487
%-liikevaihdosta		-1,5	-10,1	2,9
Tilikauden tulos, tuhatta euroa		-364	-2 474	524
Sijoitetun pääoman tuotto, %, konserni		-0,8	-21,7	12,3
Oman pääoman tuotto, %, konserni		-12,6	-58,9	13,6
Omavaraisuusaste, %		24,6	24,1	33,2
Henkilöstö keskimäärin		148	179	130
Osakekohtainen tulos, euroa	14	-0,02	-0,15	0,04
Osakekohtainen oma pääoma		0,19	0,21	0,31
Osakekohtainen osinko/pääoman palautus, euroa (maksuvuosi)		0,00	0,00	0,04
P/E-luku		neg.	neg.	32,1
Osakkeen ylin kurssi, euroa		1,05	1,80	1,10
Osakkeen alin kurssi, euroa		0,41	0,62	0,44
Tilikauden keskipurssi, euroa (graafi)		0,65	1,09	0,77
Ulkona olevan osakekannan markkina-arvo, tuhatta euroa		7 547	11 449	16 816
Osakkeiden vaihdon kehitys, 1000 kpl		3 667	7 493	1 608
Osakkeiden vaihto, %		20,5	45,1	11,0
Ulkona olevien osakkeiden osakeantioikaistun lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana, 1000 kpl	14	17 891	16 615	14 660
Osakkeiden antioikaistu lukumäärä tilikauden lopussa, 1000 kpl		17 926	17 998	15 473

Tunnuslukujen laskentakaavat:

Oman pääoman tuotto:

$$\frac{\text{voitto/tappio}}{\text{oma pääoma(kauden alun ja lopun keskiarvona)}} \times 100$$

Sijoitetun pääoman tuotto:

$$\frac{\text{voitto/tappio+rahoituskulut}}{\text{oma pääoma + korolliset velat (kauden alun ja lopun keskiarvona)}} \times 100$$

Omavaraisuusaste:

$$\frac{\text{oma pääoma}}{\text{taseen loppusumma – saadut ennakot}}$$

Nettovelkaantumisaste:

$$\frac{\text{korolliset nettorahoitusvelat}}{\text{oma pääoma}}$$

Tulos/osake:

$$\frac{\text{emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden tulos}}{\text{ulkona olevien osakkeiden laimennusvaikutuksella oikaistu keskimääräinen lukumäärä}}$$

Oma pääoma per osake:

$$\frac{\text{emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma}}{\text{osakkeiden osakeantikorjattu lukumäärä kauden lopussa}}$$

Osakekannan markkina-arvo vuoden lopussa:

$$\text{Osakkeiden lukumäärä vuoden lopussa} \times \text{viimeisen kaupantekopäivän päätöskurssi}$$

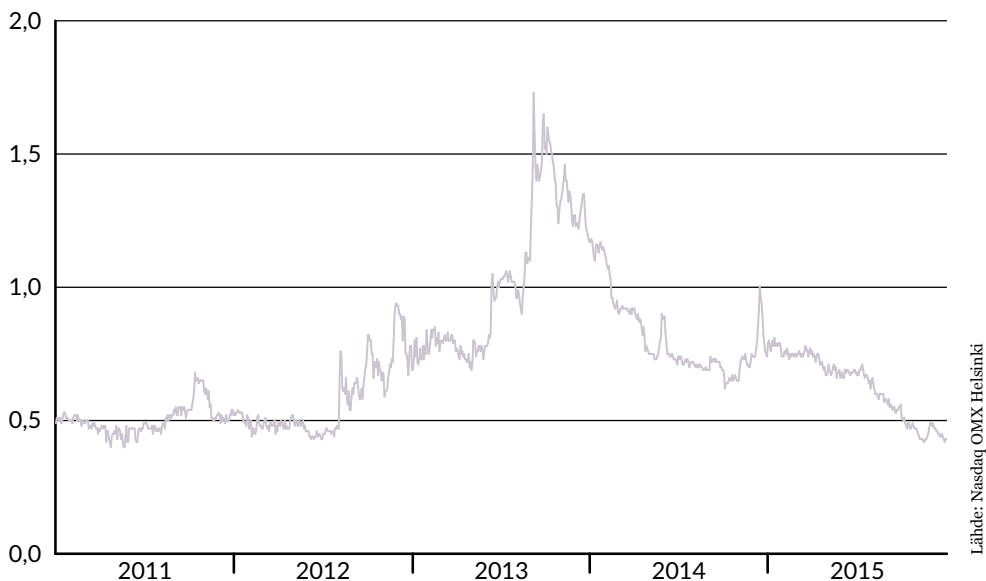

33. OSAKKEENOMISTUKSEN JAKAUMA JA TIEDOT OSAKKEENOMISTAJISTA

Suurimmat osakkeenomistajat 31.12.2015

Omistajat	Osakkeet	%
1 Tenhunen Arto	4 803 357	26,7
2 Oy Herttakuutonen Ab	3 140 850	17,5
3 Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo	1 769 230	9,8
4 Suomen Kulttuurirahasto Sr	1 538 461	8,6
5 Kuusisto Teppo	1 363 040	7,6
6 Allocation Point Oy Holding And Financing	901 445	5,0
7 Anolanranta Oy	273 881	1,5
8 Equan oy	252 857	1,4
9 Vennamo Pekka	157 108	0,9
10 Sijoitus Oy	135 000	0,8
11 Sjöblom Katri	104 221	0,6
12 FIM Sijoituspalvelut Oy	101 225	0,6
13 Nordet Bank Ab	100 802	0,6
14 Sarvela Vesa	88 967	0,5
15 Kovanen Sami	83 000	0,5
16 Hopia Teemu	77 000	0,4
17 Soprano Oyj	72 170	0,4
18 Mykkänen Jouni	70 600	0,4
19 Konttinen Kalervo	64 820	0,4
20 Kansikas Mika	58 843	0,3
21 Blomberg Harri	54 000	0,3
22 Hämäläinen Kari	54 000	0,3
23 Rajala Juhani	50 000	0,3
24 Vikkula Kaisa	50 000	0,3
25 Suvanto Jaakko	47 000	0,3
26 Richter Bernd	41 500	0,2
27 Terragem Oy	38 000	0,2
28 Hartikainen Mika	35 400	0,2
29 Huuskonen Timo	30 000	0,2
30 Kaipainen Harri	30 000	0,2
30 suurinta yhteensä	15 586 777	86,6
Hallintarekisteröidyt	121 451	0,67
Muut	2 289 627	12,7
Yhteensä	17 997 855	100,0

Sopranon osakkeen kurssikehitys 2011–2015, euroa

Lähipiirin osakkeenomistus 31.12.2015	Osakkeet	%	
Tenhunen Arto ja Anolanranta Oy	5 088 013	28,3 %	hallituksen puheenjohtaja
Vennamo Pekka ja Sijoitus Oy	292 108	1,6 %	hallituksen jäsen
Vikkula Kaisa	50 000	0,3 %	toimitusjohtaja
Tiihonen Timo ja Oy Knowledge Connection Ab	27 000	0,2 %	hallituksen jäsen
Sallinen Aino	17 108	0,1 %	hallituksen jäsen
Yhteensä	5 727 086	31,8 %	

Osakkeiden omistuksen jakautuminen 31.12.2015

Osakkeita	Omistajia kpl	Omistajia %	Arvo-osuus ja äänimäärä kpl	Arvo-osuus ja äänimäärä %
1 - 1 000	660	61,2	276 938	1,5
1 001 - 10 000	338	31,4	1 266 532	7,0
10 001 - 100 000	67	6,2	1 812 908	10,1
Yli 100 000	13	1,2	14 641 477	81,4
Yhteensä	1 078	100	17 997 855	100

Kaikilla osakkeilla on yhtäläinen äänimäärä.

Osakkeiden sektorijakauma 31.12.2015	Omistajia kpl	Omistajia %	Arvo-osuus ja äänimäärä kpl	Arvo-osuus ja äänimäärä %	Hallinta- rekisteröity kpl	Hallinta- rekisteröity %
Kotitaloudet	1012	93,9	9 425 994	52,4		
Kotimaiset yritykset	52	4,8	5 019 314	27,9		
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	7	0,6	113 805	0,6	20 649	0,12
Julkisyhteisöt	2	0,2	1 775 230	9,9		
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	3	0,3	1 539 061	8,6		
Ulkomaat	2	0,2	3 000	0,0	100 802	0,56
Yhteensä	1078	100,0	17 997 855	99,3	121 451	0,68

34. TILIKAUDEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Soprano Oyj:n tytäryhtiö Finnish Trade Organisation Fintra Oy:llä on kaksi alkamassa olevaa välimiesmenettelyä koskien liiketoiminnan kauppaa, jolla Fintra osti toukokuussa 2014 Finpron kaupalliset konsulttiliiketoiminnot.

Fintra on käynnistänyt välimiesmenettelyn Finpro Oy:tä vastaan ja vaatii 628 tuhannen euron kauppahintaa palautettavaksi kokonaisuudessaan sopimusrikkomusten takia ja lisäksi se vaatii Finpron maksettavaksi osapuolten yhdenmukaisen käsityksen mukaisesti 436 tuhatta euroa henkilöstön sopeutuskuluista. Fintran vaatimuksen mukaan Finproilta liiketoimintakaupassa siirtyneet projektit olivat tappiollisia, joten niistä ei ole kauppasopimuksen mukaan voinut syntyä tilitettävää Finprolle.

Finpro ry on puolestaan jättänyt välimiesmenettelyn aloittamista koskevan hakemuksen, jossa vaaditaan Fintralta kaupassa siirtyneiden keskeneräisten projektien tilityksinä 1,35 miljoonaa euroa sekä lisäksi vahingonkorvauksena ainakin 23 610 euroa. Fintran käsityksen

mukaan vaatimus on kokonaisuudessaan perusteeton. Lisäksi osapuolet vaativat toisiltaan korvausta välimiesmenettelyyn liittyvistä oikeudenkäyntikuluista.

Fintran hallitus on huolellisesti arvioinut riitujen mahdollista lopputulosta ja kirjannut todennäköisen lopputuloksen mukaisesti varauksen tilinpäätökseen. Johdon arvio saattaa poiketa merkittävästi välimiesmenettelyn lopputuloksesta.

Soprano Oyj ei ole kummassakaan riidassa osapuolena.

FIM siirtää arvopaperivälitys-, säilytys- ja Al-liiketoimintansa konsernin sisäisellä liiketoimintasiirrolla S-Pankkiin 1.3.2016. Soprano Oyj on solminut 1.3.2016 alkaen ehdoiltaan samansisältöisen markkinatakausopimuksen S-Pankin kanssa kuin sen 29.2.2016 päättyvä sopimus oli FIM:n kanssa.

Soprano Oyj:n talousjohtajaksi nimitettiin 1.4.2016 alkaen KTM Jukka Virtamo.

Soprano Oyj
tasekirja
31.12.2015

SOPRANO OYJ

TILINPÄÄTÖS TILIKAUDELTA 1.1.-31.12.2015

Sisältö	sivu
Tase	56
Tuloslaskelma.....	58
Rahoituslaskelma	59
Tilinpäätöksen liitetiedot	60
Hallituksen esitys tilikauden tulosta koskeviksi toimenpiteiksi	62
Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset	63
Tilinpäätösmerkintä	63
Käytetyt kirjanpitokirjat 31.12.2015	64
Tilintarkastuskertomus	65

Tasekirja on säilytettävä 1.1.2026 saakka.

Tilikauden tositeaineisto on säilytettävä 1.1.2022 saakka.

Tilinpäätöksen laatija:

Administer Oy
Itämerenkatu 5
00180 Helsinki
Y-tunnus: 0593027-4
Puh. (09) 4542 680
Fax. (09) 4542 6860
www.administer.fi
administer@administer.fi

Yhtiön tiedot:

Soprano Oyj
Tammasaarenkatu 5
00180 Helsinki
Y-tunnus: 0548170-4
Puh. 010 4321 000

TASE

euroa	31.12.2015	31.12.2014
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	0,00	2 017,84
Yhteensä	0,00	2 017,84
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	22 340,23	29 787,07
Yhteensä	22 340,23	29 787,07
Sijoitukset		
Osuudet saman konsernin yrityksistä	6 404 062,53	7 397 967,68
Osuudet omistusyhteisyhteisöissä	1 105 129,52	837 816,00
Muut osakkeet ja osuudet	31 827,00	31 827,00
Yhteensä	7 541 019,05	8 267 610,68
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	7 563 359,28	8 299 415,59
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Pitkäaikaiset		
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	425 400,00	0,00
Lainasaamiset	390 322,14	0,00
Yhteensä	815 722,14	0,00
Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset	14 976,10	7 405,77
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	1 231 778,71	1 786 347,99
Saamiset omistusyhteisyhteisöiltä	264 396,62	0,00
Lainasaamiset	0,00	149 096,80
Muut saamiset	146 459,82	53 241,39
Siirtosaamiset	112 040,81	67 259,78
Yhteensä	1 769 652,06	2 063 351,73
Rahat ja pankkisaamiset	52 153,22	850 170,88
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	2 637 527,42	2 913 522,61
VASTAAVAA YHTEENSÄ	10 200 886,70	11 212 938,20

TASE

euroa	31.12.2015	31.12.2014
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Osakepääoma	96 000,00	96 000,00
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	4 988 552,69	4 988 552,69
Edellisten tilikausien voitto (-tappio)	565 346,48	1 100 057,35
Tilikauden voitto (-tappio)	-946 134,73	-534 710,87
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	4 703 764,44	5 649 899,17
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Vaihtovelkakirjalainat		0,00
Lainat	2 133 332,00	2 564 700,00
Muut velat	55 060,54	55 060,54
Yhteensä	2 188 392,54	2 619 760,54
Lyhytaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	566 668,00	772 400,00
Ostovelat	139 899,15	168 446,48
Velat saman konsernin yrityksille	2 445 611,16	1 741 366,13
Muut velat	38 019,33	117 450,88
Sirtovelat	118 532,08	143 615,00
Yhteensä	3 308 729,72	2 943 278,49
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	5 497 122,26	5 563 039,03
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	10 200 886,70	11 212 938,20

TULOSLASKELMA

euroa	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
LIKEVAIHTO	92 119,01	106 428,70
Liiketoiminnan muut tuotot	769 896,79	1 603 453,17
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-506,06	-248,42
Ulkopuoliset palvelut	-85 809,65	-97 185,48
Yhteensä	-86 315,71	-97 433,90
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-341 911,08	-560 291,23
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-48 126,25	-82 101,87
Muut henkilösivukulut	-7 957,59	-13 984,56
Yhteensä	-397 994,92	-656 377,66
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-9 464,68	-12 525,76
Yhteensä	-9 464,68	-12 525,76
Liiketoiminnan muut kulut	-830 276,51	-897 483,38
LIKEVOITTO / -TAPPIO	-462 036,02	46 061,17
Rahoitustuotot ja -kulut		
Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä		0,00
Muilta	9 362,38	13 598,64
Yhteensä	9 362,38	13 598,64
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Samana konsernin yrityksiltä	38 605,74	7 018,53
Muilta	667,57	11 274,75
Yhteensä	39 273,31	18 293,28
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista	-400 000,00	
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Samana konsernin yrityksiltä	0,00	-159 693,39
Muilta	-164 734,40	-438 772,69
Yhteensä	-164 734,40	-598 466,08
Rahoitustuotot ja kulut yhteensä	-516 098,71	-566 574,16
TULOS ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	-978 134,73	-520 512,99
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	32 000,00	786 500,00
Satunnaiset kulut	0,00	-820 000,00
Yhteensä	32 000,00	-33 500,00
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	-946 134,73	-554 012,99
Tuloverot	0,00	19 302,12
Muut välittömät verot	0,00	-46 721,25
TILIKAUDEN VOITTO / -TAPPIO	-946 134,73	-534 710,87

RAHOITUSLASKELMA

euroa	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Liiketoiminnan rahavirta		
Tulos ennen satunnaisia eriä	-978 134,73	-520 512,99
Rahoitustuotot ja -kulut	116 098,71	566 574,16
Oikaisut liikevoittoon		
Suunnitelman mukaiset poistot	9 464,68	12 525,76
Muut tuotot ja kulut, johon ei liity maksutapahtumaa	593 761,60	-577 779,52
Käyttöpääoman muutos	1 067 347,30	414 002,03
Maksetut korot ja maksut	-173 719,94	-436 843,23
Saadut korot ja osingot	39 273,31	18 293,28
Maksetut verot	0,00	19 302,12
Liiketoiminnan rahavirta	674 090,93	-504 438,39
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	0,00	-2 458,00
Sijoitukset tytäryhtiöihin	-500 000,00	-202 500,00
Tytäryhtiöiden myynti	287 000,00	3 495,05
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myynti	83 629,03	0,00
Saadut osingot investoinneista	9 362,38	13 598,64
Investointien rahavirta	-120 008,59	-187 864,31
Rahoituksen rahavirta		
Maksullinen osakeanti	0,00	597 600,00
Omien osakkeiden myynti	0,00	108 406,29
Pitkäaikaisten lainojen nostot	1 700 000,00	1 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-1 498 100,00	-772 400,00
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	-839 000,00	0,00
Pitkäaikaisten saamisten muutos	0,00	284 633,92
Saadut/maksetut konserniavustukset	-715 000,00	0,00
Rahoituksen rahavirta	-1 352 100,00	1 218 240,21
Rahavarojen muutos	-798 017,66	525 937,51
Rahavarat kauden alussa	850 170,88	324 233,37
Rahavarat kauden lopussa	52 153,22	850 170,88

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMINEN

Yhtiön tilinpäätös on laadittu jatkuvuuden periaatteella. Tilivuoden tulos oli -946 134,73 euroa. Yhtiön taseessa on yhteensä 7,6 M€ saamia ja osakesijoituksia Soprano-konsernin yhtiöiltä. Soprano-konsernin tasolla on suoritettu liikearvojen testauslaskelmat eikä testauksissa ole tullut esille arvonalentumiskirjaustarpeita. Yhtiön tasearvojen jatkuvuus edellyttää yhtiön ja Soprano-konsernin toiminnan kannattavuuden parantamista jatkossa. Yhtiön ja konsernin likviditeettitilanne oli tilikaudella tiukka. Emoyhtiö Soprano Oyj on tehnyt syyskuussa 2015 rahoituksen uudelleenjärjestelyn. Rahoitusehtoihin sisältyy kovenantteja, joiden toteutumista tarkastellaan seuraavan kerran 30.6.2016. Konsernin ja yhtiön johto käynnisti tilikaudella toiminnan tehokkuuteen ja kulujen säästöihin tähtäävät toimenpiteet toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi sekä kannattavuuskehityksen ja rahoitusaseman parantamiseksi.

Arvostusperiaatteet ja -menetelmät

Yhtiön käyttöomaisuus on arvostettu muuttuvaan hankintamenoonsa.

Jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Yhtiön omistaman kuluvan käyttöomaisuuden hankintameno poistetaan ennalta laaditun suunnitelman mukaisesti.

Käyttöomaisuushyödyke	Pitoaika	Poistomenetelmä/ -prosentti
Muut pitkävaikutteiset menot	3 - 5	tasapoisto
Koneet ja kalusto	3 - 5	menojäännös-poisto 25 %

Liiketoiminnan muut tuotot	2015	2014
Hallintoveloitukset	673 815,98	899 604,29
Muut tuotot	96 080,81	703 848,88
Yhteensä	769 896,79	1 603 453,17

Tilintarkastajan palkkiot	2015	2014
Tilintarkastus	28 500,00	37 066,47
Todistukset ja lausunnot	4 428,79	1 882,50
Veroneuvonta	37 824,50	17 397,05
Muut palvelut	0,00	3 292,16
	70 753,29	59 638,18

Muut korko- ja rahoitustuotot	2015	2014
Saman konsernin yrityksiltä	38 605,74	7 018,53
Muilta	667,57	24 873,39
Yhteensä	39 273,31	31 891,92

Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista	-400 000,00	0,00
---	--------------------	-------------

Korkokulut ja muut rahoituskulut	2015	2014
Saman konsernin yrityksille	0,00	-159 693,39
Muille	-164 734,40	-438 772,69
	-164 734,40	-598 466,08

Satunnaiset tuotot	2015	2014
Konserniavustus Promode Oy:ltä	0,00	121 000,00
Konserniavustus Lemonline Oy:ltä	0,00	10 500,00
Tieturi Oy:n pääomallainan korot 31.12.2014 saakka	0,00	1 667 982,70
Tieturi Oy:n pääomallainan korkotuottojen alaskirjaus	0,00	-1 012 982,70
Konserniavustus Finnish Trade Organisation Fintra Oy:ltä	32 000,00	0,00
Yhteensä	32 000,00	786 500,00

Satunnaiset kulut	2015	2014
Konserniavustus Tieturi Oy:lle	0,00	-655 000,00
Konserniavustus Finnish Trade Organisation Fintra Oy:lle	0,00	-165 000,00
Yhteensä	0,00	-820 000,00

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Oman pääoman erittely	2015	2014
Sidottu oma pääoma		
Osakepääoma		
Tilikauden alussa	96 000,00	96 000,00
Tilikauden lopussa	96 000,00	96 000,00
Sidottu oma pääoma yhteensä	96 000,00	96 000,00
Vapaa oma pääoma		
Tilikauden alussa		
Lisäykset	4 988 552,69	2 590 951,73
Vähennykset	0,00	2 400 000,96
Tilikauden lopussa	0,00	-2 400,00
Tilikauden lopussa	4 988 552,69	4 988 552,69
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	565 346,48	991 651,06
Omien osakkeiden lunastusrahasto	0,00	108 406,29
Tilikauden voitto (tappio)	-946 134,73	-534 710,87
Kertyneet voittovarot	-380 788,25	565 346,48
Vapaa oma pääoma yhteensä	4 607 764,44	5 553 899,17
Voitonjakokelpoiset varat	4 607 764,44	5 553 899,17
Oma pääoman laskelma		
Osakepääoma	96 000,00	96 000,00
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	4 988 552,69	4 988 552,69
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	565 346,48	991 651,06
Omien osakkeiden lunastusrahasto	0,00	108 406,29
Tilikauden voitto (tappio)	-946 134,73	-534 710,87
Oma pääoma yhteensä	4 703 764,44	5 649 899,17

VAKUDET JA VASTUUSITOUMUKSET

Velat ja niiden vakuudet tase-erittäin ja vakuuslajeittain

Vieraan pääoma erittely	Velan määrä	Vakuus	vakuuden määrä
Lainat rahoituslaitoksilta	2 700 000,00	yrittäjäkiinnitys	3 800 000,00

Yrittäjäkiinnityksen lisäksi on pantattu Soprano Oyj:n tytäryhtiöiden Tieturi Oy:n ja Promode Oy:n koko osakekannat lainojen vakuudeksi.

Muut annetut vastuusitoumukset	2015	2014
Maksetut vuokratvakuudet	2 459,82	20 320,32

TIEDOT HENKILÖSTÖSTÄ JA TOIMIELINTEN JÄSENISTÄ

	2015	2014
Henkilöstön keskim. lukumäärä	2	2

KONSERNIYRITYKSET

Yritys	Kotimaa	Omistus- osuus (%)	Osuus äänivallasta (%)
Soprano Commerce Oy, Helsinki	Suomi	100	100
Pipfrog Oü, Tallinna	Viro	100	100
Aspectum Oy, Helsinki	Suomi	100	100
Aspectum Consulting Oy, Helsinki	Suomi	4	4
Lemonline Oy, Helsinki	Suomi	100	100
Tieturi Oy, Helsinki	Suomi	100	100
Finnish Trade Organisation Fintra Oy	Suomi	100	100
Management of Finland MIF Oy	Suomi	100	100

OMISTUKSET OMISTUSYHTEYSYRITYKSISSÄ

Yhtiön nimi ja kotipaikka	Omistussuus-%	kpl	Kirjanpitoarvo
Isolta Oy, Helsinki	34 %	408	102 816,00
Rianno Oy	49 %	2402	735 000,00
Soprano Digital Oy, Helsinki	49 %	2352	266 513,52
Suomen Onlineallekirjoitus Oy	32 %	3200	800,00

YHTIÖN OSAKKEET

Osakepääoma osakelajeittain ja osakelajia koskevat yhtiöjärjestyksen pääasialliset määräykset

Sarja	Kpl	Euroa
1 sarja	17 997 855	96 000,00

Hallituksen esitys tulosta koskeviksi toimenpiteiksi sekä esitys mahdollisesta jakokelpoisten varojen jakamisesta osakkeenomistajille

Emoyhtiön jakokelpoiset varat ovat 4.607.764,44 euroa, josta tilikauden tappio on 946.134,73 euroa.

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että tilikauden tuloksesta ei jaeta osinkoa ja tilikauden tulos siirretään edellisten tilikausien voittovarojen tilille.

TILINPÄÄTÖKSEN JA TOIMINTAKERTOMUKSEN ALLEKIRJOITUKSET

Helsinki 31.3.2016

Arto Tenhunen
hallituksen puheenjohtaja

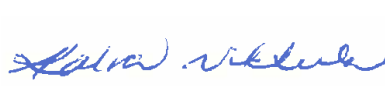
Pekka Vennamo
hallituksen jäsen

Timo Tiihonen
hallituksen jäsen

Aino Sallinen
hallituksen jäsen

Kaisa Vikkula
toimitusjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Helsinki 31.3.2016

PricewaterhouseCoopers Oy
Tilintarkastusyhteisö

Tuomas Honkamäki, KHT

KÄYTETYT KIRJANPITOKIRJAT 31.12.2015

KIRJANPITOKIRJAT

Tasekirja ja tase-erittelyt	sidottu
Tililuettelo	cd-rom
Päiväkirja	cd-rom
Pääkirja	cd-rom
Myyntireskontra	cd-rom
Ostoreskontra	cd-rom

TOSITELAJIT JA SÄILYTTÄMISTAPA

Laji	Nro alkaen	Säilyttämistapa
LA Ostolaskut	1	paperitositteina ja cd-rom
MY Myyntilaskut	10000	cd-rom
T1 Pankkitositteet	30000	paperitositteina
T2 Pankkitositteet	40000	paperitositteina
Tiliotteet		cd-rom
PA Palkat	50000	paperitositteina
MU Muut	60000	paperitositteina
JA Jaksotukset	70000	paperitositteina

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Soprano Oyj:n yhtiökokoukselle

Olemme tilintarkastaneet Soprano Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2015. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

HALLITUKSEN JA TOIMITUSJOHTAJAN VASTUU

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että konsernitiilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

TILINTARKASTAJAN VELVOLLISUUDET

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä, konsernitiilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatamme ammatteettisia periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että

suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyttä, ja siitä, ovatko emoyhtiön hallituksen jäsenet tai toimitusjohtaja syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhtiötä kohtaan, taikka rikkoneet osakeyhtiölakia tai yhtiöjärjestyä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on yhtiössä merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausunnotemme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

LAUSUNTO KONSERNITILINPÄÄTÖKSESTÄ

Lausuntonamme esitämme, että konsernitilinpäätös antaa EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

LAUSUNTO TILINPÄÄTÖKSESTÄ JA TOIMINTAKERTOMUKSESTA

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

TIETYN SEIKAN PAINOTTAMISTA KOSKEVA LISÄTIETO

Hallitus ja johto katsovat konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteissa tarkemmin kuvatulla tavalla, että yhtiö kykenee järjestämään uudelleen liiketoimintansa ja rahoituksensa tilikauden 2016 aikana ja jatkamaan toimintaansa. Näin ollen hallitus ja johto katsovat, että tilinpäätös on ollut asianmukaista laatia toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Käsityksemme mukaan mainittujen uudelleenjärjestelytoimenpiteiden ja rahoitusjärjestelyiden onnistumiseen konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteissa kuvatulla tavalla liittyy sellaista olennaista epävarmuutta, joka saattaa antaa merkittävää aihetta epäillä Soprano Oyj:n ja sen tytäryhtiöiden kykyä jatkaa toimintaansa.

Lausuntoamme ei ole mukautettu tämän seikan johdosta.

Helsingissä 31. maaliskuuta 2016

PricewaterhouseCoopers Oy
Tilintarkastusyhteisö

Tuomas Honkamäki
KHT